СОВЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский район,
п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ
422060, Татарстан Республикасы, Саба районы,
Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ 29 от 03.11.2020
на № __от ________

КАРАР

Татарстан Республикасы Саба муниципаль
районы Югары Симет авыл җирлегенең
Генераль планын раслау турында

Шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә гамәлдәге законнарны үтәү максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 статьясы, “Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше, “Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясындагы 5 өлеше, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Уставының 19 статьясы, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2006 елның 21 ноябрендәге 94 номерлы карары белән расланган Саба муниципаль районында ачык тыңлаулар турындагы Нигезләмә нигезендә, авыл җирлекләренең җирле үзидарә органнары вәкаләтләре муниципаль районнарның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре булып торуын һәм авыл җирлекләре территорияләрендә муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсенең булуын исәпкә алып, уздырылган ачык тыңлаулар нәтиҗәләре буенча, Саба муниципаль районы Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планын расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының “Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планын раслау турында” 2017 елның 12 апрелендәге 108 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Интернет челтәрендә - Татарстан Республикасының Хокукый мәгълүматлар турындагы http://pravo.tatarstan.ru рәсми порталында һәм Саба муниципаль районының http://saby.tatarstan.ru рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

Саба муниципаль
районы Башлыгы Р. Н. Минниханов

“Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды”
Дәүләт бюджет учреждениесе

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

Генераль план проектын нигезләү материаллары
Аңлатма язуы

Казан 2020

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫНЫҢ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	Бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	37
	График материаллар	
2	Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Җирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	10
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	99
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	33
	График материаллар	
3	Җирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1. КЕРЕШ...4

2. ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ...6

3. ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ... 8

3.1.Икътисадый-географик урыны. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны тарату системасында Югары Симет авыл җирлеге 9

3.2.Җир фондына характеристика 10

3.3.Демографик потенциал.. 11

3.4.Җитештерү территорияләре 12

3.5.Агросәнәгать комплексы 12

3.6.Урман комплексы.. 12

3.7.Торак фонды 13

3.8.Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары 14

3.9.Зиратлар 18

3.10. Туристлык-рекреацион потенциал 18

3.11. Тарихи-мәдәни мирас 19

3.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы 19

3.13. Инженерлык инфраструктурасы 22

3.14. Территорияне инженер әзерләү 27

4. ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ 2040 ЕЛГА КАДӘР ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ НИГЕЗЛӘҮ..30

4.1.Халык саны фаразлары.. 30

4.2.Икътисадый үсеш 31

4.3.Сәнәгать җитештерүен үстерү 31

4.4.Агросәнәгать комплексын үстерү 31

4.5.Урман комплексын үстерү 33

4.6.Торак инфраструктурасын үстерү 33

4.7.Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү ……………………………………………………………………………..37

4.8.Зиратларны үстерү 44

4.9.Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү.. 46

4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү.............................. 48

4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү 52

4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары 55

4.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү буенча чаралар 73

4.14. Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары исемлеге.. 73

5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР...75

6.ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ..85

7. КУШЫМТАЛАР...91

1. **КЕРЕШ**

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль план проекты, проектлауга бирем нигезендә, «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ тарафыннан эшләнде.

Генераль планны эшләүгә заказчы - Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы - шәһәр төзелеше стратегиясен , тормыш эшчәнлеге мохитен булдыру шартлары, җирлек территорияләренең үсеш юнәлешләре һәм чикләре, җирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләү һәм үзгәртү, территорияләрнең функциональ зоналарын билгеләү һәм үзгәртү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклана торган табигать территорияләрен саклауга, экологик һәм санитария иминлегенә шәһәр төзелеше таләпләрен билгели торган территориаль планлаштыру документы.

Генераль план аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлыча срокларына эшләнде:

Генераль планны гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2025 елга кадәр.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган хисап срогы - 2040 елга кадәр.

Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы проектына түбәндәгеләр керә:

Текстлы материаллар - территориаль планлаштыруның максатлары һәм бурычларын, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген һәм генераль планны гамәлгә ашыру этаплары буенча аларны үтәү эзлеклелеген үз эченә алган нигезләмә.

График материалларда территориаль планлаштыру карталары (схемалары) бар.

Территориаль планлаштыру тәкъдимнәрен нигезләү һәм аңлату максатларында әзерләнә торган проектны нигезләү материаллары авыл җирлегенең генераль планын раслау процессын килештерү һәм тәэмин итү өчен, текст һәм график материаллар составында эшләнгән.

Текст материаллары җирлек территориясенең торышын, аны комплексլы үстерү проблемаларын һәм юнәлешләрен анализлауны, территориаль һәм пространство-планлаштыру үсешен нигезләүне, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру этапларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычының төп факторлары исемлеген үз эченә ала.

График материалларда җирлекнең генераль планы проектын нигезләү схемалары бар.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон (ФЗ-131) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге Генераль планы проектын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2017 елның 15 августындагы 577 номерлы карары редакциясендә);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрендәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы;

- Саба муниципаль районы һәм аның составына керүче Югары Сиимет авыл җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән рәсми белешмәләр.

2. ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Җирлекнең Генераль планы - җирлекнең шәһәр төзелеше үсеше стратегиясен билгели торган территориаль планлаштыру документы.

Генераль план халыкның һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә тормыш эшчәнлеге мохитен формалаштыру шартларын, җирлекләрнең территорияләрен үстерү юнәлешләрен һәм чикләрен билгеләүче, территорияләрне зоналаштыру, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклана торган табигать территорияләрен саклауга шәһәр төзелеше таләпләрен, экологик һәм санитария иминлеген билгеләүче төп шәһәр төзелеше документы булып тора.

Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планын эшләгәндә территориаль планлаштыруның төп максатлары түбәндәгеләр:

– федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә территорияне үстерүгә идарә итүнең нәтиҗәле инструментын булдыру;

– авыл җирлегенең муниципаль берәмлек буларак бөтенлеген территориаль планлаштыру чаралары белән тәэмин итү;

– инженерлык һәм транспорт инфраструктурасын үстерүне исәпкә алып, җирлекнең рекреацион һәм социаль-икътисадый потенциалын максималь ачуга туры килә торган территорияне планлаштыру оешмасы, территорияне функциональ яктан зоналарга бүлү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру өчен шартлар тудыру буенча рациональ карарлар әзерләү.

Генераль планның проект карарлары планлаштыру структурасын оештыру мәсьәләләрен комплекслы хәл итү ; җирлекнең территориаль, инфраструктура һәм социаль-икътисадый үсеше; территориаль зоналардан файдалануның хокукый режимын билгели торган җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен эшләү; инвестицион үсеш зоналарын билгеләү өчен нигез булып тора.

Күрсәтелгән максатларны гамәлгә ашыру территориаль планлаштыруның түбәндәге бурычларын хәл итү юлы белән гамәлгә ашырыла:

– әлеге проблемаларны муниципаль мохит параметрларын, яшәп килгән тормыш тәэмин итү ресурсларын, шулай ук аерым кабул ителгән шәһәр төзелеше карарларын анализлау нигезендә хәл итүне тәэмин итә торган торак пунктлар территорияләренең шәһәр төзелеше үсеше проблемаларын ачыклау;

– территорияне функциональ зоналаштыру (функциональ зоналарның планлаштырыла торган чикләрен чагылдыру);

– шәһәр төзелешен зоналаштыру, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләү өчен территорияләрне гармонияле һәм тотрыклы үстерү өчен алшартлар тудыручы торак пунктларның оптималь функциональ-планлаштыру структурасын эшләү;

– үсешнең шәһәр төзелеше, инфраструктура, табигый, социаль һәм рекреацион компонентларының үзара килешеп һәм балансланган динамикасын тәэмин итә торган Югары Симет авыл җирлегенең үсеш параметрлары системасын билгеләү;

– әйләнә-тирә табигать мохитен саклап калган очракта, авыл җирлегенең инвестицион җәлеп итүчәнлеген тәэмин итү буенча беренчел чаралар һәм гамәлләр исемлеген әзерләү;

– капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, сәнәгать, энергетика, транспорт һәм элемтә җирләренең гамәлдәге һәм планлаштырыла торган чикләре.

3. ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ

3.1. Икътисадый-географик урыны. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны тарату системасында Югары Симет авыл җирлеге

Югары Симет авыл җирлеге чиге «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә кабул ителде.

Югары Симет авыл җирлегенә әлеге закон нигезендә Югары Симет (административ үзәк) һәм Түбән Симет авылы керә.

Югары Симет авыл җирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында, Саба муниципаль районының көнбатыш өлешендә урнашкан. Югары Симет авыл җирлеге Саба муниципаль районының Олы Шыңар, Мичән авыл җирлекләре, Татарстан Республикасының Арча һәм Теләче муниципаль районнары белән чиктәш.

Югары Симет авыл җирлегенең гомуми мәйданы - 4814,7305 га, шул исәптән 155,0106 га торак пунктлар мәйданы, шулардан: Югары Симет авылы - 95,8828 га, Түбән Симет авылы - 59,1278 га (картографик материал буенча).

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе нигезендә Саба муниципаль районы Казан икътисадый зонасына керә. Казан икътисадый зонасының тармак структурасы химия сәнәгате (химия һәм нефть химиясе), электр энергетикасы, машина төзелеше (авиатөзелеш, судно төзелеше, электр җиһазлары җитештерү), җиңел сәнәгать, агросәнәгать комплексы, яңа төзелеш һәм төзелеш материаллары җитештерү тармаклары белән билгеләнә.

Җирлектә ике балалар бакчасы, урта гомуми белем бирү мәктәбе, ике фельдшер-акушерлык пункты, авыл мәдәният йорты, авыл клубы, китапханә һәм сәүдә объектлары бар.

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла: «Байлар Сабасы-Тимершык» - Югары Симет - Алан, «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары.

Халык таралу системасындагы роль

Югары Симет авыл җирлегенең территориаль оешмасы Саба муниципаль районының урнашу системасының бер өлеше булып тора, ул Татарстан Республикасының халыкны күчерү системасына керә һәм аның территориясен үстерүнең гомуми билгеләре белән дә, шәһәр төзелеше ситуацияләре белән дә характерлана.

Халыкны күчерү системасында төп система барлыкка китерүче фактор булып автомобиль юлы тора, аның буенча торак пунктларның бер-берсе белән, Байлар Сабасы һәм Казан шәһәре район үзәге белән элемтәсе гамәлгә ашырыла . Югары Симет авыл җирлегендә әлеге автомобиль юлы булып Региональ яки

муниципальара әһәмияткә ия булган «Байлар Сабасы-Тимершык» - Югары Симет - Алан автомобиль юлы санала.

Елга челтәре икенче система барлыкка китерүче фактор булып тора, аның буенча тарихи үсеш нәтиҗәсендә җирлек, район һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясен күчереп утырту системасы формалаша башлады. Югары Симет авыл җирлегендә елга челтәре исемсез (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы) су агымыннан гыйбарәт.

2019нчы ел башына Югары Симет авыл җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. км га 11,4 кеше тәшкил иткән.

Югары Симет авыл җирлегендә гомуми саны 547 кеше булган халык ике торак пункт территориясендә яши: Югары Симет авылы - җирлек үзәге, Түбән Симет авылы - гади торак пункт.

Югары Симет авыл җирлегенең халыкны тарату системасы ике ранглы характерга ия.

Беренче рангны халыкның гомуми саны 384 кеше булган җирлек үзәге-Югары Симет алып тора, анда административ функцияләр, мәгариф, мәдәният, сәламәтлек саклау оешмалары, сәүдә предприятиеләре урнашкан.

Икенче рангны 163 кеше яшәгән Түбән Симет авылы алып тора, анда шулай ук халыкка хезмәт күрсәтү объектлары да бар.

3.2. Җир фондына характеристика

Җир фондын категорияләр буенча бүлү

Теге яки бу территория чикләрендә урнашкан барлык җирләр аның җир ресурслары буларак карала, алар я хуҗалык әйләнешенә җәлеп ителгән, я анда файдаланылырга мөмкин.

Россия Федерациясе Җир кодексының 7 п.1 статьясы нигезендә Россия Федерациясендә максатчан билгеләнеш буенча җирләр түбәндәге категорияләргә бүленә:

- авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр;
- торак пунктлар җирләре;
- сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр;
- махсус саклანылучы территорияләрнең һәм объектларның җирләре;
- урман фонды җирләре;
- су фонды җирләре;
- запас җирләр.

Югары Симет авыл җирлегенең гомуми мәйданы - 4814,7305 га (картографик материал буенча).

Урман фонды җирләре 1707,8820 гектар мәйданны били, бу авыл җирлегенең 35,5%ын тәшкил итә (картографик материал буенча).

Югары Симет авыл җирлеге территориясе җирләренең башка категорияләре буенча мәгълүмат юк.

Җир фондын милек рәвешләре буенча бүлү

Урман кодексының 8 маддәсе нигезендә, урман фонды җирләре составындагы урман кишәрлекләре федераль милек булып тора. Югары Симет авыл җирлегендә федераль милектәге 1707,8820 гектар урман җирләре бар.

Татарстан Республикасы Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгы мәгълүматларына караганда, авыл җирлеге территориясендә республика милкендәге җир кишәрлекләре юк.

3.3. Демографик потенциал

Демографик фактор территорияне хуҗалык ягыннан үзләштерү һәм җәмгыятьне икътисадый үстерү дәрәҗәсенә иң зур йогынты ясый.

Югары Симет авыл җирлегенең Башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, 2019нчы ел башына халык саны 547 кеше тәшкил иткән.

Югары Симет авыл җирлегенең демографик структурасы торак пунктлар киселешендә 3.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

3.3.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге халкының демографик структурасы

2019 ел башына, кеше

№ т/б	Күрсәткечләр	Югары Симет авылы	Түбән Симет авылы	Югары Симет авыл җирлеге буенча барлыгы
1	Халык саны, барлыгы	384	163	547
Шул исәптән:				
1.1	Балалар яшендә:	65	14	79
1.1.1	1 яшькә кадәр	1	2	3
1.1.2	1-6 яшь	19	10	29
1.1.3	7-15 яшь	45	2	47
1.2	Эшкә яраклы яшьтә:	213	96	309
1.2.1	16-17 яшь	8	4	12
1.2.2	18-пенсия яше (хатын-кызлар өчен)	91	34	125
1.2.3	18-пенсия яше (ир-атлар өчен)	114	58	172
1.3	Эшкә сәләтле яшьтән өлкәнрәк:	106	53	159
1.3.1	Пенсия яшеннән өлкәнрәк (хатын-кызлар өчен)	70	37	107
1.3.2	Пенсия яшеннән өлкәнрәк (ир-атлар өчен)	36	16	52
2	Халыкның гомуми үсеше	4	-2	2
Шул исәптән:				
2.1	Табигый	-1	0	-1
2.1.1	Туды	1	1	2
2.1.2	Үлде	2	1	3
2.2	Халыкның механик үсеше	5	-2	3
2.2.1	Килүчеләр саны	6	1	7
2.2.2	Чыгарылучылар саны	1	3	4

Игътибар итәргә кирәк, Югары Симет авыл җирлегендә хезмәткә сәләтле яшьтәге халык саны (309 кеше) хезмәткә яраксыз яшьтәге халык санынан югарырак (159 кеше), бу, һичшиксез, уңай тенденция булып тора.

Шулай итеп, гамәлдәге торак пунктларның яшь структурасы хезмәткә сәләтле яшьтәге халыкның шактый өлеше, хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк төркемнең шактый аз өлеше һәм хезмәткә сәләтле яшьтән кечерәк төркемнең дәрәҗәсе белән характерлана.

Югарыда китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, 2019 ел башына җирлектә туучылар саны күбрәк. Шуның нәтиҗәсе буларак, халыкның табигый артуы тискәре әһәмияткә ия.

Халыкның миграция үсеше уңай әһәмияткә ия, килүчеләрнең саны Югары Симет авыл җирлегеннән китүчеләр санынннан югарырак.

Нәтиҗәдә, җирлектә халык саны аз гына арта.

3.4. Җитештерү территорияләре

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә сәнәгать җитештерүе объектлары юк.

3.5. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы азык-төлек продуктлары җитештерү һәм халыкны тәэмин итү, авыл хуҗалыгы өчен җитештерү чаралары җитештерү һәм авыл хуҗалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче макроикътисад тармаклары җыелмасыннан гыйбарәт.

Агросәнәгать комплексының мөһим тармаклары - үсемлекчелек һәм терлекчелек тармаклары.

Югары Симет авыл җирлегенең төп авыл хуҗалыгы белгечлеге - сөт-ит терлекчелеге һәм бөртекле үсемлекчелек.

Үсемлекчелек культуралы үсемлекләрнең билгеле бер төркемнәрен үстерү белән бәйле ярдәмче хуҗалыкларга бүленә. Бөртекле хуҗалык, бәрәңге һәм яшелчәчелек, техник культуралар үстерү, азык җитештерү (азык культуралары үстерү)һәм бакчачылык төп юнәлешләр булып тора.

Терлекчелекнең төп тармаклары - сөт һәм ит терлекчелеге.

Югары Симет авыл җирлегендә түбәндәгеләр эшли:

– Югары Симет авылы янында урнашкан 1183 башка исәпләнгән «Симет» ҖЧҖенең эре мөгезле терлекләр фермасы;

– «Симет» ҖЧҖенең 244 башка исәпләнгән эре мөгезле терлекләр фермасы, ул Түбән Симеттан көньяк-көнбатышка таба урнашкан;

– Югары Симет авылы янында урнашкан «Симет» ҖЧҖенең машина-трактор паркы;

– Түбән Симет авылы янында урнашкан 6 берәмлеккә исәпләнгән машина-трактор паркы;

– « А.Р. Шакиров» умарталыгы, ул Югары Симеттән төньяк-көнбатышка таба урнашкан.

3.6. Урман комплексы

Россия Федерациясе Урман кодексы, шулай ук Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә урман фонды җирләренә урман белән капланган һәм капланмаган җирләрне кертәләр.

Россия Федерациясе Җир кодексы нигезендә урман фонды җирләренә урман җирләре (урман үсемлекләре белән капланган һәм капланмаган җирләр һәм аны торгызу өчен билгеләнгән җирләр - (алан һәм башкалар) һәм урман хуҗалыгын алып бару өчен билгеләнгән урман түгел җирләр (урман юллары, сазлыклар һәм башкалар) керә. Оборона җирләрендә һәм торак пунктлар җирләрендә урнашкан урманнардан, шулай ук урман фондына кермәгән урман утыртмаларыннан тыш, барлык урманнар урман фондын барлыкка китерә.

Югары Симет авыл җирлегенең урман фонды 1707,8820 гектар мәйданны били, бу авыл җирлегенең 35,5 % ын тәшкил итә.

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә “Саба урманчылыгы” ДКУнең Корса участок урманчылыгы урманнары урнашкан.

Урман фонды урманнарыннан тыш, җирлек территориясендә шулай ук 221,1420 гектар урман фондына кермәгән урман җирләре һәм урман утыртмалары (агач-куаклык) да бар. Әлеге урман утыртмалары авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдә, сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләрендә, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләрдә, оборона җирләрендә, башка махсус билгеләнештәге җирләрдә урнашкан һәм җирләрне тискәре табигый, антропоген һәм техноген күренешләрдән яклауны тәэмин итү өчен билгеләнгән.

Урман фондын максатчан билгеләнеше һәм яклау категорияләре буенча бүлү

Урман фонды җирләрендә урнашкан урманнар максатчан билгеләнеше буенча яклау, эксплуатацияләү һәм резерв урманнарына бүленә.

Җирлек территориясендә эксплуатацияләү һәм яклау урманнары бар.

Урманнарның файдалы функцияләрен саклап калуны тәэмин итеп, югары сыйфатлы агач һәм башка урман ресурсларын, аларны эшкәртү продуктларын тотрыклы, максималь нәтиҗәле алу максатларында үзләштерелергә тиешле урманнар эксплуатациягә керә.

Яклаучы урманнарга аеруча кыйммәтле әһәмияткә ия табигать объектлары булган һәм аларга карата урманнардан файдалануның, аларны саклауның, яклауның, яңадан торгызуның махсус хокукый режимы билгеләнә торган урманнар керә.

Җирлекнең саклау урманнары кыйммәтле урманнар категорияләреннән гыйбарәт:

- чүл, ярымчүл, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнар;

- эрозиягә каршы урманнар (эрозиядән җирләрне саклау өчен билгеләнгән урманнар).

3.7. Торак фонды

2019 елның 1 гыйнварына Югары Симет авыл җирлегенең торак фонды күләме 15,07 мең кв.м тәшкил итә. Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлегенең торак фонды шәхси төзелеш белән тәэмин ителгән.

3.7.1 нче таблица

2019 ел башына Югары Симет авыл җирлегенең гамәлдәге торак фондына характеристика

№ т/б	Атамасы	Тәэмин ителеш кв.м/кеше.	Күпфатирлы (күпкатлы) торак фонды, мең кв.м.	Шәхси торак фонды, мең кв.м
1	Югары Симет авылы	26,8	-	10,29
2	Түбән Симет авылы	29,3	-	4,78
Барлыгы җирлек буенча:		27,6	-	15,07

Халыкның торак белән тәэмин ителеш күрсәткече (бер кешегә гомуми мәйданның квадрат метры) тормыш дәрәҗәсен һәм сыйфатын характерлаучы

күрсәткечләрнең берсе булып тора. Югары Симет авыл җирлеге буенча 2019 ел башына бер кешегә торакның гомуми мәйданы 27,6 кв.м. туры килә.

Соңгы 5 елда Югары Симет авыл җирлегендә 15 шәхси йорт файдалануга тапшырылган, 1 йортның уртача күләме 89 кв.м. Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, бары тик индивидуаль торак йортлар гына төзелә.

3.7.2 нче таблица

5 ел эчендә файдалануга тапшырылган
йортлар санына характеристика

Еллар	Йортлар саны	Гомуми мәйдан, кв.м	Шул исәптән:	
			Күпфатирлы йортлар, кв.м.	Шәхси йортлар, кв.м
2014	4	372	-	372
2015	3	275	-	275
2016	4	361	-	361
2017	2	153	-	153
2018	2	167	-	167

Искәрмә: таблица авыл җирлеге администрациясе биргән күрсәткечләр буенча төзелгән.

3.8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары

Гомуми белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлегендә ике балалар бакчасы бар: Югары Симет авылында (урта гомуми белем бирү мәктәбе бинасында) проект сыйдырышлылыгы 23 урын булган һәм Түбән Симет авылында проект сыйдырышлылыгы 9 урын булган балалар бакчалары Балалар бакчаларына йөрүче балалар саны 20 кеше тәшкил итә. Димәк, балалар бакчалары проект сыйдырышлылыгының 63%ына тулган. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында урыннар белән халыкның тәэмин ителеше норматив ихтыяҗның 130%ын тәшкил итә.

Түбән Симет авылы балалар бакчасы бинасы яхшы хәлдә.

Бүгенге көндә Югары Симет авыл җирлегендә 192 укучыга исәпләнгән проект куәте булган урта гомуми белем бирү мәктәбе эшли, мәктәптә укучылар саны 62 кеше. Мәктәптәге урыннар белән халыкның тәэмин ителеше норматив ихтыяҗның 325%ын тәшкил итә.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, Яңа Мичән, Алан , Түбән Симет авылының берничә укучысы Югары Симет урта гомуми белем бирү мәктәбенә йөриләр, алар өчен мәктәп автобусы китерелә.

Урта гомуми белем бирү мәктәбе яхшы хәлдә.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлегендә балаларга өстәмә белем бирү оешмалары юк.

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Саба муниципаль районы халкына медицина хезмәте күрсәтү Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогында урнашкан район үзәк хастаханәсендә (157 ятак һәм сменага 285 кеше килә) һәм Шәмәрдән авылында урнашкан Шәмәрдән участок хастаханәсендә (24 ятак һәм сменага 150 кеше килә)ашыгыч медицина ярдәме күрсәтү станциясе (4 автомобиль) белән бергә гамәлгә ашырыла. Үзәк район хастаханәсенең стационарлары бөтен район халкына хезмәт

күрсәткәнлектән, хастаханә оешмалары белән тәэмин ителешне Саба муниципаль районы халкы өчен дә исәпләп чыгарганнар. Район буенча сәламәтлек саклау объектлары белән тәэмин ителеш норманың 44% ын гына тәшкил итә. Больница ятаклары белән тәэмин ителешнең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы ятак көннәре санын (койкада булу көннәре) кыскартуның гомумроссия тенденциясе белән бәйле һәм рольне көчәйтүгә һәм беренчел медицина-санитария ярдәменең сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән структур үзгәртеп корулар үткәрелүгә бәйле рәвештә, ятакның эш көннәре санын арттыру белән бәйле.

Саба муниципаль районы халкына ашыгыч медицина ярдәме күрсәтү өчен Үзәк район хастаханәсе каршында ашыгыч медицина ярдәме станцияләре бар, аның карамагында 4 махсуслаштырылган автомобиль һәм Шәмәрдән участок хастаханәсе каршында - 4 махсуслаштырылган автомобиль бар. Ашыгыч медицина ярдәме станцияләре бөтен районга хезмәт күрсәтә.

Ашыгыч медицина ярдәме станциясе көче нормадан чыгып, 10 мең кешегә исәпләнгән 1 автомобиль нормасыннан чыгып, махсуслаштырылган автомобильдә 15 минутлык зона чикләрендә исәпләнә. Югары Симет авыл җирлеге ашыгыч медицина ярдәме станциясенең хезмәт күрсәтү зонасы радиусында урнашкан.

Югары Симет авыл җирлегендә халыкка медицина хезмәте күрсәтүне ике фельдшер-акушерлык пункты гамәлгә ашыра: Югары Симет авылында (күпфункцияле үзәк бинасында) сменага 13 кеше килү мөмкинлеге һәм Түбән Симет авылында сменага 8 кеше килү мөмкинлеге. Дәвалау-профилактика медицина оешмалары тарафыннан халыкның тәэмин ителеше норматив ихтыяҗның 212%ын тәшкил итә.

Түбән Симет авылындагы фельдшер-акушерлык пункты яхшы хәлдә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Югары Симет авыл җирлегендә мәдәният учреждениеләреннән Югары Симет авылындагы күпфункцияле үзәк бинасында урнашкан 200 урынга исәпләнгән Югары Симет авыл мәдәният йорты һәм 50 урынга исәпләнгән Түбән Симет авыл клубы эшли. Әлеге объектлар белән тәэмин ителеш норматив дәрәҗәнең 83%ын тәшкил итә.

Хәзерге вакытта авыл җирлегендә Югары Симет авылының күпфункцияле үзәге бинасында урнашкан 7,8 мең данә китап фонды куәте булган Югары Симет авыл китапханәсе эшли. Халыкны китапханәләр белән тәэмин итү норматив ихтыяҗның 190%ын тәшкил итә.

Түбән Симет авыл клубы бинасы яхшы хәлдә.

Спорт учреждениеләре

Авыл җирлеге халкының гомуми файдаланудагы спорт залларына ихтыяҗы 191 кв.м. тәшкил итә. Югары Симет авыл җирлегендә Югары Симет авылы урта мәктәбендә 146 кв.м мәйданлы спорт залы бар. Шулай ук 398 кв.м мәйданлы спорт залы Югары Симет авылының күпфункцияле үзәк бинасында урнашкан. Җирлек халкының спорт заллары белән тәэмин ителеше 284% тәшкил итә.

Яссы спорт корылмалары

Югары Симет авыл җирлегендә 540 кв.м мәйданлы универсаль спорт мәйданчыгы бар, ул Югары Симет авылының күпфункцияле үзәгендә урнашкан. Халыкны яссылык спорт корылмалары белән тәэмин итү норматив ихтыяҗның 51%ын тәшкил итә.

Сәүдә предприятиеләре

Югары Симет авыл җирлегенең гамәлдәге кибетләренең гомуми сәүдә мәйданы 132 кв.м тәшкил итә (Югары Симет авылында - 116 кв.м һәм Түбән Симет авылында - 16 кв.м). Бөтен авыл җирлеге кибетләренең сәүдә мәйданы норматив ихтыяҗның 80%ына туры килә.

Кредит-финанс учреждениеләре һәм элемтә предприятиеләре

Югары Симет авыл җирлегендә почта элемтәсе һәм банк бүлекчәләре юк.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Бүгенге көндә Югары Симет авыл җирлегендә көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре юк.

Полиция

Җирлек территориясендә җәмәгать хокук тәртибен саклау объектлары юк.

Мәдәни билгеләнештәге объектлар

Югары Симет авылында һәм Түбән Симет авылында мәчетләр урнашкан.

Административ-эшлекле билгеләнештәге объектлар

Югары Симет авылының күпфункцияле үзәк бинасында Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге Башкарма комитеты (Авыл советы) урнашкан.

Күпфункцияле үзәк бинасы яхшы хәлдә.

Югары Симет авыл җирлегендә яшәүче халыкның хезмәт күрсәтү объектларына булган ихтыяҗы гамәлдәге демографик структурага,шулай ук кагыйдәләр җыелмасы тарафыннан тәкъдим ителгән нормативлар нигезендә «Шәһәр төзелеше. туры китереп исәпләнде. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» ярдәмче программасы Татарстан Республикасын шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары белән СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция (раслаулар). Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары (раслаулар). Татарстан Республикасы Саба районы Советының 2015 елның 6 апрелендәге 36/9 номерлы карары, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеген шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары (раслаулар). Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2018 елның 9 апрелендәге 216 номерлы карары һәм башка тармак нормалары белән.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 3.8.1 нче таблицада бирелгән.

3.8.1 нче таблица.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге халкын социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин итү

№ т/б	Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Нормалар буенча барысы бергә кирәк	Башлангыч елга гамәлдәге нигезләмә	Тәэмин ителеш, %
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урыны	1-6 яшьлек балалар 85%	25	32	130
2	Гомуми белем бирү оешмалары	урыны	7-17 яшьлек балалар 100%	59	192	325
3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урыны	Мәктәп укучылары 120%	71	юк	0
4	Хастаханәләр	ятаклар	1000 кешегә 13,47 ятак.	7	юк	0*
5	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	1 сменага кабул итү	1000 кешегә сменага 18,15 кабул итү	10	21	212
6	Ашыгыч ярдәм станцияләре	автомобиль	1 автомобиль 10 000 кешегә.	1	юк	0*
7	Даруханәләр	объект	6,2 мең кешегә 1 объект	1	юк	0
8	Гомуми файдаланудагы спорт заллары	Идән мәйданы кв.м	1000 кешегә 350 кв.м.	191	544	284
9	Яссы корылмалар	кв.м	1000 кешегә 1949,4 кв.м	1066	540	51
10	Бассейннар	кв.м.	1000 кешегә 75 кв.м.	41	юк	0*
11	Клублар, мәдәният йортлары	урыны	300 урын	300	250	83
12	Китапханәләр	мең нөсхә	1000 кешегә 7,5 мең данә.	4,1	7,8	190
13	Кибетләр	кв.м. сәүдә мәйданы	1000 кешегә 300 кв.м.	164	132	80
14	Җәмәгать туклануы предприятиеләре	урыны	1000 кешегә 40 урын.	22	юк	0
15	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	1000 кешегә 4 эш урыны	2	юк	0
16	Элемтә бүлекләре	объект	0,5-6,0 мең кешегә 1 объект	1	юк	0
17	Банк бүлекчәләре	объект	1000 кешегә 0,5 объект	1	юк	0
18	Полиция	объект	авыл җирлегенә 1 объект	1	юк	0
19	Җәмәгать җыештыру урыннары	прибор	1 прибор 1000 кешегә.	1	юк	0

*хастаханәләр, ашыгыч медицина ярдәме станцияләре һәм бассейннар район хезмәт күрсәтү дәрәҗәсенә ия, тәэмин ителеш тулаем район халкына исәпләнә.

3.9. Зиратлар

Югары Симет авыл җирлегендә гомуми мәйданы 4,3413 га булган гамәлдәге ике зират бар:

- Югары Симет авылында кадастр номеры 16:35:050101:191 (җир кишәрлеге категориясе - «торак пунктлар җирләре») булган җир кишәрлегендә 2,3919 га мәйданлы зират. Зиратның тулылыгы - 98%. Зиратның ирекле территорияләре 0,05 га тәшкил итә;
- Түбән Симетта кадастр номеры 16:35:050201:31 (җир кишәрлеге категориясе - «торак пунктлар җирләре») булган җир кишәрлегендә һәм кадастр исәбенә куелмаган җирләрдә 1,9494 га мәйданлы зират. Зиратның тулылыгы - 80%. Зиратның ирекле территорияләре 0,39 га тәшкил итә.

Авыл җирлегенең гамәлдәге зиратларының гомуми мәйданы 0,44 га тәшкил итә.

Шулай ук җирлек территориясендә ике гамәлдә булмаган зират урнашкан:

- Түбән Симеттән көньяк-көнбатышка таба, кадастр номеры 16:35:050306:4 булган җир кишәрлеге өлешенә (җирләрнең билгеләнмәгән категориясе белән) һәм кадастр номеры 16:35:050306:19 булган җир кишәрлеге өлешенә 0,4769 га мәйданлы зират (җир кишәрлеге категориясе - «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җир»);
- Югары Симет авылыннан төньякка таба 0,2741 га мәйданда, кадастр номеры 16:35:050303:6 булган җир кишәрлеге өлешенә һәм кадастр номеры 16:35:050303:1 булган җир кишәрлеге өлешенә (билгеләнмәгән җирләр категориясе белән) 0,2741 га мәйданда зират җәелгән.

Югары Симет авыл җирлеге халкының зират территорияләренә ихтыяҗы халыкның гамәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук үзләренең кагыйдәләре буенча 42.13330.2016 “СНиП 2.07.01-89” кагыйдәләре нигезендә исәпләнде. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (1000 кешегә 0,24 га).

Шулай итеп, авыл җирлегенең традицион каберлекләргә ихтыяҗы 0,13 гектар тәшкил итә. Авыл җирлегенең зиратлар белән тәэмин ителеше халыкның норматив ихтыяҗының 335% ын тәшкил итә.

3.10. Туристлык-рекреацион потенциал

Югары Симет авыл җирлегенең гидрографик челтәре исемсез (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы) һәм инешләрсез су агымнары барлыкка китерә.

Югары Симет авыл җирлегендә (Югары Симет авылыннан көньяк-көнчыгышка таба) мәйдан урнашкан (Сабантуй үткәрү урыны төзекләндерелгән). Шулай ук җирлек территориясендә бик күп чишмәләр бар, аларның кайберләре төзекләндерелгән: Ахунҗан чишмәсе, Закир чишмәсе, Ислам чишмәсе, Түбән Оч чишмәсе, Госман чишмәсе, Фәрди чишмәсе, Хаҗивәли чишмәсе, Югары Оч чишмәсе.

Югары Симет авыл җирлегенең ял итү ресурслары җирле халык ялы өчен кулланыла торган саклагыч һәм эксплуатация урманнарыннан гыйбарәт (урман культуралары, җиләк-җимеш, декоратив үсемлекләр, дару үләннәре җыю һәм

әзерләү, аучылык хуҗалыгын алып бару). Шулай ук агач-куаклык, болын һәм көтүлекләр белән капланган, шулай ук табигый-рекреацион үзлекләргә ия булган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр мәйданнары да бар.

3.11. Тарихи-мәдәни мирас

Россия Федерациясе халыкларының "Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында" 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә (2002 елның 24 маенда Дәүләт Думасы тарафыннан кабул ителде, 2002 елның 14 июнендә Федерация Советы тарафыннан хупланды), Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният ядкарьләренә) рәсем сәнгате, скульптуралар, декоратив-гамәли сәнгать объектлары, фән һәм техника объектлары һәм башка матди мәдәният предметлары белән бәйле күчемсез мөлкәт объектлары керә. Алар тарихи вакыйгалар нәтиҗәсендә тарих, археология, архитектура, шәһәр төзелеше, сәнгать, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология һәм социаль мәдәният объектлары, эпоцияләр һәм антропология чыганаклары барлыкка килү һәм барлыкка килү турында мәгълүматлар барлыкка килә.

Югары Симет авыл җирлегендә мәдәни мирас объектлары юк.

3.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы

Транспорт, башка инфраструктур тармаклар белән беррәттән, җәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенең төп шартларын тәэмин итә, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүдә мөһим инструмент булып тора.

Югары Симет авыл җирлегенең транспорт структурасы Саба муниципаль районы транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасы транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары

Гомуми файдаланудагы Югары Симет авыл җирлегенең гамәлдәге автомобиль юллары региональ яисә муниципальара һәм җирле әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

<u>Гомуми файдаланудагы региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары түбәндәгеләр була:</u>

– “Байлар Сабасы-Тимершык” IV категорияле автомобиль юлы - Югары Симет-Алан, җирлекнең төньяк өлеше буйлап меридиональ юнәлештә 6,6 км озынлыктагы асфальт-бетон өслекле юнәлештә уза;

– «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан-Түбән Симет» IV һәм V категорияле автомобиль юлы , җирлекнең көнчыгыш өлешендә Түбән Симет авылына кадәр, меридиональ юнәлештә, асфальт-бетон өслекле 2,6 км озынлыктагы юнәлештә уза.

<u>Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары түбәндәгеләр:</u>

– «Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу» V категорияле автомобиль юлы, җирлекнең көньяк өлешендә җир асты катламы белән 1,0 км озынлыктагы меридиональ юнәлештә урнашкан фермага якынлаша;

– «Югары Симет авылына килү» категориясе булмаган автомобиль юлы Югары Симет авылының көньяк өлешенә меридиональ юнәлештә грунт өслекле 0,05 км озынлыктагы юлда;

– «Тулушка - Түбән Симет» IV категорияле автомобиль юлы Түбән Симет авылына меридиональ юнәлештә 1,6 км озынлыктагы грунт өслекле юлдан килә.

Төбәк яки муниципальара һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының исемлеге һәм озынлыгы Югары Симет авыл җирлеге чикләрендә 3.12.1 нче таблицада күрсәтелгән.

3.12.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге чикләрендә автомобиль юллары исемлеге

№ т/б	Юлларның исеме	Суүткәргеч (җирлек чикләрендә), км	шул исәптән		
			асфальт-бетон	күчеш	грунт
1	Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары				
1.1	«Байлар Сабасы-Тимершык» - Югары Симет - Алан"	6,6	6,6	-	-
1.2	«Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет	2,6	2,6	-	-
Барлыгы:		9,2	9,2	-	-
2	Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары (торак пунктларның урам-юл челтәреннән тыш)				
2.1	«Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу»	1,0	-	-	1,0
2.2	«Югары Симет авылы янына килү»	0,05	-	-	0,05
2.3	"Тулушка-Түбән Симет"	1,6	-	-	1,6
Барлыгы:		2,65	-	-	2,65
Барлыгы җирлек буенча		11,85	9,2	-	2,65

<u>Торбаүткәргеч транспорт</u>

Торбаүткәргеч транспорт - сыек, газ хәлендәге яки каты ярымпродуктларны торбаүткәргеч буенча тапшыруны (перекачканы) гамәлгә ашыручы транспортның үзенчәлекле тар махсуслаштырылган төре. Югары Симет авыл җирлегендә магистраль торба үткәргечләр юк.

Торак пунктларның урам-юл челтәре

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юллары төп урамга һәм торак төзелешендәге урамга бүленә. Төп урам торак территорияләренең иҗтимагый үзәк белән элемтәсен гамәлгә ашыра. Торак төзелештәге урам торак территорияләр эчендә төп урам белән элемтә алып бара.

Югары Симет авылы җирлегенең административ үзәге булып Югары Симет авылы тора. Совет урамы һәм Мәктәп урамы торак пунктның төп урамы булып тора. Совет урамында торак пунктка керү гамәлгә ашырыла. Совет урамында һәм Мәктәп урамында иҗтимагый билгеләнештәге барлык төп объектлар урнашкан.

Урам-юл челтәренең җитешсезлеге - төп һәм икенче дәрәҗәдәге урамнарның юл өлешен каплауның канәгатьләнерлек булмаган торышы.

Торак пунктларның урам-юл челтәре турында мәгълүмат 3.12.2 нче таблицада бирелгән.

3.12.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның урам-юл челтәре торышына характеристика

№ т/б	Урамнарның исеме	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчеш катлам, км	грунт катламы, км
1	Югары Симет авылы				
1.1	Совет ур.	0,84	-	0,84	-
1.2	Мәктәп ур.	0,34	-	-	0,34
1.3	Комсомол ур.	0,39	-	0,23	0,16
1.4	Пионер ур.	0,52	-	-	0,52
1.5	Төзелеш ур.	0,76	-	0,33	0,43
1.6	Тукай ур.	0,52	-	0,52	-
1.7	Төзелеш урамы һәм Мәктәп урамын тоташтыручы юл	0,70	-	0,36	0,34
Югары Симет авылы		4,07	-	2,28	1,79
2	Түбән Симет авылы				
2.1	Ленин ур.	1,69	0,16	0,94	0,59
2.2	Октябрьская ур.	0,88	-	0,41	0,47
2.3	Төбәк юлыннан Ленин урамына кадәр бара торган юл	0,20	0,20	-	-
Түбән Симет авылы буенча барлыгы		2,77	0,36	1,35	1,06
Барлыгы җирлек буенча		6,84	0,36	3,63	2,85

Төп һәм ярдәмче урамнарның машиналар йөрү өлеше капламының канәгатьләнерлек булмавы урам-юл челтәренең җитешсезлеге булып тора. Гамәлдәге транспорт каркасын анализлау хәл итүне таләп итә торган кайбер проблемаларны ачыклады. Югары Симет авыл җирлегендә яшәүчеләрнең медицина оешмалары, мәдәният һәм сәнгать объектлары, мәгариф, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтүнең махсуслаштырылган предприятиеләре хезмәтләреннән файдалануын исәпкә алып, шәхси һәм иҗтимагый транспорттан файдаланып, торак пунктлар чикләрендә һәм чикләреннән соң юллар сыйфатын яхшырту зарур.

3.13. Инженерлык инфраструктурасы

3.13.1. Су белән тәэмин итү

Югары Симет авыл җирлегенең хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү чыганагы булып җир асты сулары тора. Халык су белән артезиан скважиналарыннан да, чишмәләрдән дә файдалана.

Югары Симет авыл җирлегендә су белән тәэмин итү системасы корылмалары турында гомуми мәгълүматлар 3.13.1.1. таблицада китерелгән

3.13.1.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең
хезмәт күрсәтүче газ бүлү станцияләренә характеристика

№ т/б	Җирлек составына керүче торак пунктларның исемнәре	Скважиналар саны, берәмлекләр	Башнялар саны, берәмлекләр	Су алу куәте М³/тәүлек	Санитария саклау зонасының беренче поясы үлчәме, м.	Суүткәргеч челтәрләрнең озынлыгы, км/ искергәнлек %
1	Югары Симет авыл җирлеге	2	2	-	-	-
2	Югары Симет авылы	1	1	230,0	60x60	4,494/8,0
3	Түбән Симет авылы	1	1	67,0	36x33	3,069/24,0

Су алу скважиналар белән башкарыла. 1 нче күтәртмә насос станциясе су кабул итү корылмалары белән берләштерелгән, скважиналар тамагы павильон белән капланган. Чистарткыч корылмалар, суны исәпкә алу төене юк, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә. Су белән тәэмин итү чыганагын санитар саклау зонасының беренче поясы су алу скважиналарыннан 33-60м радиуста кабул ителде.

Химик составы буенча су гидрокарбонатлы магний-кальцийлы һәм СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су»таләпләренә туры килә.

Су белән тәэмин итү системасы, хуҗалык-эчә торган һәм янгынга каршы ихтыяҗларны канәгатьләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул итте. Су үткәрү челтәрләре 110 мм диаметрлы төрле материаллардан салынган, су җыю колонкалары һәм янгын гидрантлары белән җиһазландырылган. Су башнясы торак пунктны су белән тәэмин итүне җайга сала, челтәрдә кирәкле басым ясый, шулай ук 10 минутлык янгынга каршы запас саклый.

Җәйге чорда суүткәргеч торбаларның ерак участокларында су җитмәү күзәтелә, бу исә бакча янындагы кишәрлекләргә су тотуның шактый артуына бәйле. Әлеге торак пунктларның торак йортларының бер өлеше җәйге чорда гына дачалар сыйфатында файдаланыла. Су кытлыгын киметү судан файдалануга лимитны кертү юлы белән башкарыла.

3.13.2. Канализация

Югары Симет авыл җирлегендә үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк. Халык септик яки чүп ташлау чокырларыннан файдалана,бу, гидроизоляциянең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы сәбәпле, территориянең пычрануына китерә

Җирлек территориясендә яңгыр сулары канализациясе юк. Яңгыр һәм кар суларын бүлеп чыгару җайга салынмаган һәм гамәлдәге рельефның түбән урыннарына җибәрелә.

3.13.3. Территорияне санитар чистарту

Әлеге бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, җыю, алып ташлау, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен җыештыру мәсьәләләре карала.

Атмосфера һавасын, су ресурсларын саклау, зарарлы йогынты чыганакларын ачыклау, юкка чыгару, файдаланылмый торган сәнәгать

калдыкларын зарарсызландыру мәсьәләләре «Әйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә карала.

Гамәлдәге төзелеш каты коммуналь калдыкларны барлыкка китерү чыганагы булып тора. Аларны шартлы рәвештә 4 нче һәм 5 нче класслы куркыныч калдыкларга кертергә мөмкин.

Югары Симет авыл җирлегендә каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнерлар юк. Авыл җирлегендәге торак пунктларда яшәүчеләр шәхси йорт җыентыкларыннан чүп-чар җыюны турыдан-туры чүп-чар транспортының кабул итү бункерына ташый (каты көнкүреш калдыкларын «капчык» җыю системасы).

Югары Симет авыл җирлегеннән коммуналь калдыклар Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогына, аннары Арча муниципаль районындагы муниципальара полигонга чыгарыла. Авыл җирлегендә ККК чыгаруга шартнамә «ТКХ Саба МПП» АҖ белән төзелде. Җирлек территориясендә чүплекләр юк.

Җирлек территориясендә биологик калдыкларны күмү урыны юк.

3.13.4. Җылылык белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта йорт корылмаларын җылыту табигый газда түбән басым ясаучы 2 яки бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарын җылылык белән тәэмин итүнең локаль чыганакларыннан гамәлгә ашырыла.

Югары Симет авыл җирлегенең иҗтимагый һәм административ-эшлекле учреждениеләре үзләренең җылылык чыганакларын файдаланалар.

3.13.5. Газ белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлеген газ белән тәэмин итү югары басымлы магистраль газүткәргечтән, бүлү газүткәргечләре һәм автоматлаштырылган газ бүлү станциясе (АГРС) аша гамәлгә ашырыла.

Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктларына табигый газ югары басымлы авылара газүткәргечләр буенча АГРС-3 «Эзмә т.п.»дан газ бүлү пунктларына кадәр (ГРП, ШРП) тапшырыла. Алга таба түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга җиткерелә.

3.13.5.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенә хезмәт күрсәтүче газ бүлү станцияләренә характеристика

№ т/б	ГРС, АГРС атамасы	Басым, Р керү урынында, МПа		Басым, Р чыкканда, МПа		Йөкләнеш (бирелгән газ күләме), мең нм3/сәгать	
		проект	факт	проект	факт	проект	факт
1	АГРС-3 Эзмә т.п.	5,5	3,4	0,6	0,5	4,5	4,0

3.13.5.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан газ редуциясенең гамәлдәге пунктларына характеристикалар

№ т/б	Объект исеме	Җитештерү, мең куб. м/сәг	Кергәндә газның басымы/чыгуда газ басымы (ГРС, ГРП өчен)	Объектны фактта файдалану, %	Санитар-яклау зонасы күләме, м	Сак зонасы күләме, м
1	Югары Симет МРП-7000	2235	0,52/0,0022	100	-	10
2	Түбән Симет УГЩ-400	300	0,52/0,0022	100	-	10

Авыл җирлеге башлыгы биргән мәгълүматларга караганда, авыл җирлеге территориясендә 7,638 км озынлыктагы югары басымлы газүткәргечләр уза. Түбән басымлы бүлүче газүткәргечләренең озынлыгы 8,51 км тәшкил итә.

Газ куллану үзенчәлекләре 3.13.5.3 һәм 3.13.5.4 нче таблицаларда күрсәтелгән.

3.13.5.3 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә газ куллану турында мәгълүмат

№ т/б	Газ кулланучылар	Газ чыгымы	
		($м^3$/ел)	($м^3$/сәг)
1	Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары	46 7800	1624
2	Җирле генераторлардан җылылык	-	-
3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренең коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары	73811	384
4	Үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү, торак-коммуналь секторның һәм иҗтимагый төзелешнең вентиляциясе	-	-

3.13.5.4 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә газ куллану турында мәгълүмат

№ т/б	Предприятие исеме	Газ чыгымы ($м^3$/ел)	
		Гамәлдәге хәл	Реконструкцияне һәм модернизацияләүне исәпкә алып
1	«Саба» ҖББ	1659	-
2	«Саба үзәк район хастаханәсе» ДАССУ	1413	-
3	"Симет" ҖЧҖ	9647	-
4	Кәримов Г.И.	3006	-
5	Түбән Симет авыл клубы	5015	-
6	Югары Симет мәдәният йорты	11475	-
7	Югары Симет урта мәктәбе	36906	-
8	Түбән Симет балалар бакчасы	469	-

3.13.6. Электр белән тәэмин итү

Югары Симет авыл җирлеген электр белән тәэмин итү 3.13.6.1 нче таблицада күрсәтелгән югары вольтлы подстанциядән гамәлгә ашырыла.

3.13.6.1 нче таблица

Электр подстанцияләре турында мәгълүмат

№ т/б	Электр челтәрләре подстанцияләренең урнашу урыны	Электр челтәрләре подстанцияләренең дисспетчерлык номеры	Электр челтәрләре подстанциясенең көчәнеше, кВ	Трансформаторларның номиналь егәрлеге, МВА	Электр челтәрләре подстанцияләре туклану үзәкләренең егәрлекләре резервы, кВА
1	Байлар Сабасы ш.т.б., Вахитов урамы, 25 йорт	"Мичән" ПС	110/10	12,6	4899,12

Югары Симет авыл җирлегендә 9 трансформатор подстанция урнашкан, 3.13.6.2 нче таблица

3.13.6.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләре характеристикалары

№ т/б	Диспетчерлык комплектлы трансформатор подстанциясе номеры	Көчәнеш, кВ	Комплект трансформатор подстанциясенең куәте, кВА	Комплект трансформатор подстанциясе куәте резервы, кВА
1	Югары Симет авылы			
1.1	КТП № 92159	10/0,4 кВ	1х160	149,7
1.2	КТП № 92160	10/0,4 кВ	1х250	120,5
1.3	КТП № 92162	10/0,4 кВ	1х250	199,1
1.4	КТП № 92418	10/0,4 кВ	1х160	135,2
1.5	КТП № 92419	10/0,4 кВ	1х160	130,8
1.6	92436 номерлы СТП	10/0,4 кВ	1х16	2,5
2	Түбән Симет авылы			
2.1	№ 92156 КТП	10/0,4 кВ	1х100	91,8
2.2	№ 92157 КТП	10/0,4 кВ	1х160	152,5
2.3	КТП № 92284	10/0,4 кВ	1х160	109,3

Торак пунктларның комплектлы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәэмин итү ВЛ-10 кВ ф 01 «Мичән» һава линияләре белән башкарылган.

Тимер-бетон һәм ж/б өстәмәләр белән агач баганалар тибы. Физик халәте канәгатьләнерлек. Терәкләрне алыштыру таләп ителми. Электр энергиясен тапшыруның барлык линияләре дә үзара резервлана.

Электр челтәрләрен схемалы хәл итүнең гамәлдәге тибы - боҗра һәм радиаль. Әлеге схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын тиешле дәрәҗәдә электр белән тәэмин итә һәм көчле үзгәртеп корулар таләп итми.

РФ Хөкүмәтенең 2006 елның 31 августындагы 530 номерлы карары нигезендә, анда актив һәм реактив куәт нисбәте күрсәткечләрен исәпләү тәртибе расланган, кулланучыда әлеге косинусның әһәмиятен саклап калу буенча чаралар күрергә кирәк. Актив һәм реактив куәт арасындагы нисбәт үзгәргән очракта, 0,94 чикләрендә косинусны саклау чараларын карарга.

Подстанцияләрдә югары вольтлы җиһазларны саклау өчен төрле яклау һәм автоматика төрләре билгеләнгән: көч трансформаторларында: газ яклавы, дифференциаль теклы яклау, максималь токлы яклау, артык кыздырудан һәм арттырып җибәрүдән яклау, май дәрәҗәсен төшерүдән яклау, көчәнеш бетүдән яклау.

3.13.7. Аз токлы челтәрләр

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлеген телефонлаштыру торак пунктта урнашкан түбәндәге телефон станциясеннән гамәлгә ашырыла:

3.13.7.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан автомат телефон станцияләренә характеристика

№ т/б	Исеме (тип)	Урнашу урыны	Эксплуатацияләүче оешма	Кулланыла торган сыешлык, номерлар саны	Проект сыешлыгы, номерлар саны	Мәгълүматлар тапшыру тизлеге, Гбит/с	Урнаштыру елы	Тузу проценты (%)
1	АТС-320	Югары Симет авылы	«Таттелеком» ХАҖ	141	160	8	2004 ел	20

Шулай ук авыл җирлеге территориясендә «ТМТ» ҖЧҖнең кәрәзле элемтә база станциясе урнашкан.

3.13.7.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан база станцияләренең үзенчәлеге

№ т/б	Исеме (тип)	Урнашу урыны	Эксплуатацияләүче оешма	Кулланыла торган сыешлык, номерлар саны	Проект сыешлыгы, номерлар саны	Мәгълүматлар тапшыру тизлеге, Гбит/с	Төзелеш елы	Тузу проценты (%)
1	База станциясе	Югары Симет авылы	«ТМТ» ҖЧҖ	230	500	10	2016ел.	30

Элемтә туры туклану зонасы белән шкаф системасы буенча оештырылган. Сызык хуҗалык - кабель-һава, траншеяда һәм кабельле канализациядә һәм һава буенча терәкләрдә кабельләр белән башкарылган. Торак төзелешендә бер йорт биләмәсенә бер телефон кабул ителде.

Телефон станцияләре Россиянең бөтен территориясе белән шәһәрара элемтәләрне, шулай ук, БДБ илләрен дә кертеп, халыкара сөйләшүләрне тәэмин итә. Шәһәрара элемтә җепселле-оптик тапшыру линиясе белән оештырылган. Татарстан Республикасы буенча физик божра оештырылды, ул каналларны җитәрлек күләмдә кулланырга мөмкинлек бирә. Абонентлар өчен шәһәрара һәм халыкара элемтәнең 9 операторын сайлау мөмкинлеге бирелә.

«Таттелеком» ААҖнең тәкъдим ителгән мәгълүматларына караганда, аз токлы челтәрләрне алыштыру да, яңадан төзү дә планлаштырылмый. Элемтә челтәрләренең характеристикалары 3.13.7.3 нче таблицада күрсәтелгән.

3.13.7.3 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан электр элемтәсе линияләренең характеристикалары

№ т/б	Объект исеме	Эксплуатациял әүче оешма	Элемтә линия-кабель корылмасы төре	Элемтә линияләре типлары	Озынлыгы, км	Сак зонасы күләме, м	Төзелеш елы	Тузу проценты (%)
1	Югары Симет Түбән Симет	«Таттелеком» ХАЖ	җир асты	бакыр	15,556	2	2008 2005	15
2	Югары Симет Түбән Симет	«Таттелеком» ХАЖ	җир асты	ВОЛС	3,205	2	2010 2018	15

3.14. Территорияне инженер әзерләү

3.14.1 Табигый шартларны анализлау һәм бәяләү

Югары Симет авыл җирлеге территориясенә климат характеристикасы Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы мәгълүматларыннан файдаланып төзелгән. Явым-төшемнең еллык күләме уртача 544 мм тәшкил итә, елына чагыштырма дымлылык - 77%. Явым-төшемнең иң күп өлеше елның җылы вакытында, үсемлекләрнең вегетация чорында ява, салкын чорда уртача 115 мм туры килә. Җилнең уртача тизлеге 4,2 м/сек тәшкил итә, аерым очракларда тизлек 12-15 м/сек га җитә, елына бер-ике тапкыр 20-25 м/сек га кадәр көчәю күзәтелә.

Эрозия эшчәнлеге

Исемсез елга битенә - Кече Мишә елгасының уң кушылдыгына, һәм аның кушылдыкларына сөзәклек эрозиясе хас, урыны-урыны белән тау битләрендә коелу-ишелү процесслары күзәтелә. Эрозия һәм ишелүгә дучар булган тау битләрендә, локаль рәвештә саклык яшелләндерү чаралары үткәрелде.

3.14.3 Сейсмик куркыныч

В картасы нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәҗәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "Сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II-7-81 Актуальләштерелгән редакциясе Югары Симет авыл җирлеге территориясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл җир тетрәүләрнең интенсивлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе

территориясендә ОСР-2015 Гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, җир тетрәүләрнең ешлыгы 7 баллга тигез булган зонага керә.

3.14.4 Су басу (су басу) ихтималы зоналары

Җирле үзидарә органнары мәгълүматларына караганда, Югары Симет торак пунктындагы Строительная урамы локаль рәвештә су басу белән билгеләнгән.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы карары нигезендә, Саба районының (2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы үзгәрешләр белән) торак пунктлары «Су басу (су басу) ихтималы булган Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә» кертелмәгән.

Җирлек территориясе буйлап ага торган елгалар ташу чорында куркыныч тудырмый, төп су агымы кушылдыкларының бер өлеше фәкать ташу һәм язгы ташу чорында гына тулылана.

Гидрологик режимны күзәтү алып барылмый, су басу зонасы ачыкланмаган.

3.14.5 Мелиорацияләнә торган җирләр

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә кадастр номеры 16:35:050304:10 булган кишәрлектә стационар сугару системалары булган ясалма сугарулы авыл хуҗалыгы җирләре урнашкан, «Татарстан Республикасы территориясендә аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләрен яңарту, алардан файдалану, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка максатлар өчен рөхсәт ителми» нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р күрсәтмәсе белән расланган.

3.14.6 Табигый процессларның куркыныч категориясе

Яңа төзелеш өчен территорияне үзләштерүнең максатка ярашлы булуы алдан ук Татарстан Республикасы муниципаль районы җирлеге тарафыннан расланган Табигый процессларның куркынычлылык категориясен билгеләү юлы белән «куркыныч табигать йогынтылары Геофизикасының СНиП 22-01-95»5.1 СП 115.13330 таблицасы нигезендә билгеләнә. Эрозиягә дучар булган Территория су басуга дучар булган территориянең 1% ын тәшкил итә-җирлекнең гомуми мәйданына карата бик аз, җир тетрәү процесслары «куркыныч»категориясенә карый. Киләсе этапта табигый процессларның гомумиләштерелгән категориясен ранжлау ысулы белән ачыклау үткәрелә. Моның өчен һәр куркыныч категориясенә 3.14.1 нче таблица нигезендә тиешле ранг бирелә.

3.14.1 нче таблица

Табигать процессларының куркыныч категорияләрен ранглау

Табигать процессының куркыныч категориясе	Гадәттән тыш куркыныч (фаҗигале)	Бик куркыныч	Куркыныч	Уртача куркыныч
Ранг	4	3	2	1

Шулай итеп, тәкъдим ителгән ранглау нигезендә, Югары Симетавыл җирлеге территориясендә бара торган табигать процессларының гомумиләштерелгән куркынычының гомуми категориясенең уртача арифметик әһәмияте 1,33 булып чыга (3.14.2 нче таблица).

3.14.2 нче таблица

Табигать процессларының куркынычын бәяләү

	Куркыныч табигый процесслар			
	Сейсмиклык	Су басу	Эрозия процесслары	Биоген грунтлар
Ранг	2	1	1	0

Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын бәяләү һәм уңайсыз кишәрлекләрне ачыклау максатында инженер-геологик тикшеренүләр үткәрү мәҗбүри.

4. ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ 2040 ЕЛГА КАДӘР ҮСЕШ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ НИГЕЗЛӘҮ

4.1. Халык саны фаразлары

Демографик сәясәтне, шул исәптән республика муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата халык санын фаразлауны Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Саба муниципаль районының авыл җирлекләрендә халык санын фаразлау, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы тарафыннан бирелгән район халкының гомуми санын фаразлауны исәпкә алып, үтәлде.

Югары Симет авыл җирлегендә халык саны фаразы генераль план кысаларында үтәлде. Югары Симет авыл җирлеге составындагы һәр торак пунктның халык санын фаразлау, 2013-2019 елларда туган балалар һәм яшүсмерләр саны динамикасы, шулай ук туган, вафат булган, килгән һәм киткән кешеләр саны турында мәгълүматлар нигезендә Югары Симет авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән мәгълүматлар нигезендә, экстраполяция ысулы белән башкарылган.

Шуны да билгеләп үтәргә кирәк, хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлеге читендә, шул исәптән Байлар Сабасы бистәсендә (икенче торак дип атала) яшәүче халык тарафыннан актив рәвештә торак йортлар төзү белән бәйле рәвештә, шулай ук икенче торак төзи торган халык санының фаразлары аерым үтәлде.

Демографик фаразга караганда, генераль планны (2025г) гамәлгә ашыруның беренче чиратына Югары Симет авыл җирлегендә халык саны 584 кеше тәшкил итәчәк, шул исәптән даими халык - 557 кеше һәм икенче торак төзүче халык - 27 кеше.

Генераль планны тормышка ашыруның исәп-хисап срогына Югары Симет авыл җирлегендә (2040г) халык саны 658 кеше тәшкил итәчәк, шул исәптән даими халык - 568 кеше һәм икенче торак төзүче халык - 90 кеше.

4.1.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә халык саны фаразы, кеше

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Беренче чират		Исәп-хисап чоры	
		Даими халык	Икенче торак төзүче халык	Даими халык	Икенче торак төзүче халык
1	Югары Симет авылы	388	18	394	57
2	Түбән Симет авылы	169	9	174	33
Барлыгы җирлек буенча		557	27	568	90

4.1.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә
балалар һәм яшүсмерләрнең фаразланган саны, кеше

№	Җирлек	Беренче чират	Исәп-хисап чоры

т/б	составына керә торган торак пункт исеме	1-6 яшьлекләр	7-15 яшьлекләр	16-17 яшьлекләр	1-6 яшьлекләр	7-15 яшьлекләр	16-17 яшьлекләр
1	Югары Симет авылы	22	47	9	26	54	11
2	Түбән Симет авылы	13	7	5	16	11	5
Барлыгы җирлек буенча		35	54	14	42	55	16

4.2. Икътисадый үсеш

Югары Симет авыл җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 20 июнендәге 503 номерлы карары белән 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планына үзгәрешләр кертү расланды.

Казан агломерациясе составына керә торган Саба муниципаль районы расланган Стратегия кысаларында «Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү» программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

4.3. Сәнәгать җитештерүен үстерү

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында сәнәгать җитештерүен үстерү буенча чаралар каралмаган.

4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Социаль-икътисадый үсеш стратегиясе нигезендә 2021 елга кадәр һәм 2030 елга кадәрге планлы чорга кадәр, Югары Симеттән көнбатышка таба «Саба» ҖЧҖенең күркә үстерү буенча ферма һәм күркә итен эшкәртү буенча «Саба» ҖЧҖ 25000 башка исәпләнгән цех төзү каралган.

4.4.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап чоры (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Югары Симеттән көнбатышка таба	Күркә үстерү фермасы һәм күркә ите җитештерү цехы «Саба» ҖЧҖ	Яңа төзелеш	га	-	24,7493	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2021 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе

4.5. Урман комплексын үстерү

Урман һәм урман сәнәгате комплексын Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы, Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм башка программалар белән үстерү чаралары һәм хисап чорына кадәрге чорга документлар белән каралмаган.

4.6. Торак инфраструктурасын үстерү

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эшләү - генераль планның өстенлекле бурычларының берсе. Проект тәкъдимнәре шәһәр төзелеше анализы нәтиҗәләренә таяна: торак фондының техник халәте һәм төзелеш характеристикалары, торак төзелеше динамикасы һәм структурасы, территориянең экологик торышы.

Даими халык өчен яңа торак төзелеше күләмнәрен исәпләү халыкның фаразланган саны һәм фаразланган торак белән тәэмин ителеш (кешегә торак мәйданының квадрат метры саны) нигезендә башкарылды.

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе нигезендә, 2021 елга гомуми торак мәйданы белән тәэмин ителешнең исәп-хисап күрсәткече 28,2 кв.м/кеше, 2030 елга - 34,5 кв.м/кеше (база сценарие буенча) тәшкил итәргә тиеш. Генераль планның барлык төп проект карарлары беренче чиратта - 2025 елга кадәр һәм 2026 елдан алып 2040 елга кадәр исәпләнгән булу сәбәпле, бу датага торак белән тәэмин ителешнең берничә зур исәп-хисап күрсәткече кабул ителде, беренче чиратта - 30,2 кв.м/кеше, исәп-хисап срогына - 39,8 кв.м/кеше.

Генераль планда исәпләүләр өчен бер индивидуаль йортның уртача мәйданы 120 кв.м, бер участокның мәйданы 0,10 га тәшкил итә.

Югарыда әйтелгәннәрдән чыгып, Югары Симет авылы өчен генераль планны гамәлгә ашыру чорында даими халык өчен яңа индивидуаль торак төзелеше өчен 4,50 гектарга якын территория (45 участок) кирәк булачак,Түбән Симет авылында - 1,80 гектар территория (18 участок).

Генераль план чаралары белән яңа торак төзелеше (6,30 га - даими халык өчен, 3,04 га - икенче торак төзүче халык өчен) өчен 9,34 га территория (социаль инфраструктура объектларыннан, урамнардан һәм юллардан, гомуми файдаланудагы яшелләндерү мәйданнарыннан тыш) каралган, шулардан:

– Югары Симет авылында - 6,41 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен;

– Түбән Симет авылында - 2,93 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен.

<u>Генераль планны тормышка ашыруның беренче чиратта</u> (2025 елга кадәр) җирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,40 гектар территория каралган, шулардан:

– 1,80 га - Югары Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,16 мең кв.м (18 участок) тәшкил итәчәк;

– 0,60 га - Түбән Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,72 мең кв.м (6 участок) тәшкил итәчәк.

Генераль планны (2026-2040 еллар) гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына җирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 6,94 гектар территория каралган, шулардан:

– 4,61 га - Югары Симет авылында шәхси торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 5,52 мең кв.м (46 участок) тәшкил итәчәк;

– 2,33 га - Түбән Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,76 мең кв.м (23 участок) тәшкил итәчәк.

Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алыштыру төзүчеләр көче белән гамәлгә ашырылачак, шул исәптән, финанслауның төрле схемаларын кулланып (төзүчеләр акчалары, ипотека акчалары, шул исәптән социаль ипотека, төзүчеләрнең ташламалы категорияләренә субсидияләр, яшь белгечләрне авылда калдыру программалары һ.б.).

4.6.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә торак инфраструктурасын үстерүнең фаразланган күләме

№ т/б	Төзелеш төре	Гамәлдәге хәл	Беренче чират (2025 елга кадәр)		Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
		Торакның гомуми мәйданы, мең кв.м.	Торакның гомуми мәйданы, мең кв.м.	Яңа торак төзелеше , мең кв.м.	Торакның гомуми мәйданы, мең кв.м.	Яңа торак төзелеше , мең кв.м.
1	Югары Симет авылы					
1.1	- даими халык өчен	10,29	11,73	1,44	15,69	3,96
1.2	- икенче торак төзүче халык өчен	-	0,72	0,72	2,28	1,56
Югары Симет авылы буенча:		10,29	12,45	2,16	17,97	5,52
2	Түбән Симет авылы					
2.1	- даими халык өчен	4,78	5,14	0,36	6,94	1,80
2.2	- икенче торак төзүче халык өчен	-	0,36	0,36	1,32	0,96
Түбән Симет авылы буенча:		4,78	5,50	0,72	8,26	2,76
Барлыгы җирлек буенча:		15,07	17,95	2,88	26,23	8,28

4.6.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,80	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	2,16			
2	Югары Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	4,61	-	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	5,52			
3	Түбән Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,60	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	0,72			
4	Түбән Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә	яңа төзелеш	га мең кв.м	-	2,33	-	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
		торак фонды			-	2,76			планы

4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планының төп максатларының берсе булып, фаразланган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү объектларына булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем файдалана алырлык тигез шартларны тәэмин итү тора.

Югары Симет авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру чаралары Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы, 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе чараларын исәпкә алып билгеләнде.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 4.7.1 нче таблицада бирелгән.

Иң беренче чиратта Югары Симет авылында җәмәгать үзәге төзелеше планлаштырылган. Аның составында тамашачылар залы, полиция участок пункты, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре, банк бүлекчәсе, почта элемтәсе бүлеге урнашачак.

Мәгариф оешмалары

Исәп-хисап буенча, мәктәпкәчә балалар оешмаларына һәм гомуми белем бирү мәктәпләренә ихтыяҗ 2025 елга халык өчен 30 һәм 68 урын тәшкил итәчәк, шул рәвешле 2040 елга - 36 һәм 71 урын.

Генераль план буенча, беренче чиратта, Түбән Симет авылында 13 урынга кадәр арттыру белән балалар бакчасын яңарту каралган.

Югары Симет авылында урнашкан 192 урынга исәпләнгән урта гомуми белем бирү мәктәбе халыкның гомуми белем бирү оешмаларына булган ихтыяҗын тулысынча канәгатьләндерә.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Югары Симет авыл җирлегендә яшәүчеләрнең балаларга өстәмә белем бирү оешмаларында ихтыяҗы беренче чиратта генераль планны тормышка ашыру өчен 82, исәп-хисап срогына - 85 урын тәшкил итәчәк.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы белән гамәлдәге Югары Симет авылы мәктәбе базасында беренче чиратка гомуми егәрлеге 82 урын, хисап срогына - 3 урын булган балалар иҗаты түгәрәкләре оештыру тәкъдим ителә

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Дәвалау-профилактика медицина оешмаларын урнаштыру Генераль планда каралмаган, чөнки Югары Симет авылында һәм Түбән Симет авылларында гамәлдә булган фельдшер-акушерлык пунктлары халыкның фараз ихтыяҗларын тулысынча канәгатьләндерә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, проектлана торган иҗтимагый үзәк составында 50 урынга проект егәрлеге булган тамашачылар залын Югары Симет авылында урнаштыру каралган.

Спорт учреждениеләре

Югары Симет авыл җирлегенең гомуми файдаланудагы спорт залларына ихтыяҗы, беренче чиратта, генераль планны гамәлгә ашыру өчен 204 кв.м, исәп-хисап срогына - 230 кв.м. тәшкил итә.

Урта мәктәп каршында һәм Югары Симет авылының күпфункцияле үзәгендә урнашкан гомуми мәйданы 544 кв. м. булган гамәлдәге спорт заллары халыкның фараз ихтыяҗларын тулысынча канәгатьләндерә.

Яссы спорт корылмалары

Югары Симет авыл җирлеге халкының яссы спорт корылмаларындагы ихтыяҗы беренче чиратта генераль планны гамәлгә ашыру өчен 1138 кв.м тәшкил итәчәк, исәп-хисап срогына - 1282 кв.м.

Генераль планда 742 кв.м мәйданлы Югары Симет авылында спорт мәйданчыгы төзү каралган.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Генераль планда, беренче чиратта, көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрен Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында 3 эш урыны булган килеш урнаштыру каралган.

Җәмәгать туклануы предприятиеләре

Генераль планда җәмәгать туклануы предприятиеләрен урнаштыру каралган, анда Югары Симет авылындагы проектлана торган иҗтимагый үзәктә 26 утырту урыны бар.

Банк бүлекчәләре

Генераль планда, беренче чиратта, банк бүлеген Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Сәүдә предприятиеләре

Генераль план белән беренче чиратта түбәндәге сәүдә предприятиеләрен төзү каралган:

– Югары Симет авылында 25 кв. м.мәйданга сәүдә предприятиеләре;

– Түбән Симет авылында - 40 кв.м сәүдә мәйданы булган сәүдә предприятиеләре.

Элемтә бүлекләре

Генераль план белән почта элемтәсе бүлеген Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Җәмәгать җыештыру урыннары

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, проектлана торган Югары Симет авылы иҗтимагый үзәге составында 1 нче прибор санында җәмәгать җыештыру урыны урнаштыру каралган.

Полиция

Генераль план белән, беренче чиратта, полициянең участок пунктын Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

4.7.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге (халык өчен)социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтен исәпләү

Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяҗ		Гамәлдәге саклаучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2040 елга объектларның куәтен арттыру	2040 елга тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып) ,%
				Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап вакыты (2040 ел)		Беренче чират (2025елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 ел-2040 ел)	Барлыгы 2040 елга		
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урыны	1-6 яшьлек балалар 85%	32	30	36	32	0	4	4	4	100
Гомуми белем бирү оешмалары	урыны	7-17 яшьлек балалар 100%	192	68	71	192	0	0	0	0	270[1]
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урыны	Мәктәп укучылары 120%	юк	82	85	0	82	3	85	85	100
Хастаханәләр	ятаклар	1000 кешегә 13,47 ятак	юк	8	9	0	8	1	9	0	0[2]
Ашыгыч медицина ярдәме станцияләре	автомобиль	10000 кешегә 1 автомобиль	юк	1	1	0	1	0	1	0	0[2]
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	бер сменага кабул итү саны	сменага 1000 кешегә 18,15 кабул итү	21	11	12	21	0	0	0	0	175[1]
Спорт заллары	Идән мәйданы кв.м	1000 кешегә 350 кв.м.	544	204	230	544	0	0	0	0	236[1]
Бассейннар	кв.м. су	1000 кешегә 75 кв.м.	юк	44	49	0	44	5	49	0	0[2]
Яссы спорт корылмалары	кв.м	1000 кешегә 1949,4 кв.м	540	1138	1282	540	598	144	742	742	100

Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяҗ		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2040 елга объектларның куәтен арттыру	2040 елга тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып) ,%
				Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап вакыты (2040 ел)		Беренче чират (2025елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 ел-2040 ел)	Барлыгы 2040 елга		
Клублар, мәдәният йортлары	урыны	300 урын	250	300	300	250	50	0	50	50	100
Китапханәләр	мең нөсхә	1000 кешегә 7,5 мең данә.	7,8	4,4	4,9	7,8	0	0	0	0	159[1]
Кибетләр	кв.м. сәүдә мәйданы	1000 кешегә 300 кв.м.	132	175	197	132	43	22	65	65	100
Җәмәгать туклануы предприятиеләре	урыны	1000 кешегә 40 урын.	юк	23	26	0	23	3	26	26	100
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	1000 кешегә 4 эш урыны	юк	2	3	0	2	1	3	3	100
Полиция	кеше.	авыл җирлегенә 1 объект	юк	1	1	0	1	0	1	1	100
Банк бүлекләре, филиалы	объект	1000 кешегә 0,5 объект.	юк	1	1	0	1	0	1	1	100
Элемтә бүлекләре	объект	0,5-6,0 мең кешегә 1 объект	юк	1	1	0	1	0	1	1	100
Җәмәгать җыештыру урыннары	прибор	1 прибор 1000 кешегә.	юк	1	1	0	1	0	1	1	100

тәэмин ителешнең [1] күрсәткече 100%тан артык, объектларның гамәлдәге егәрлеге куллану срогына караганда артыграк булуы белән бәйле.
Хастаханәләр, СМП, бассейннарның район хезмәт күрсәтү дәрәҗәсе булганлыктан, аларны муниципаль район үзәгендә урнаштыру күздә тотыла. Тулаем район халкыннан тәэмин ителеш исәпләнә;
[3]4.7.2.таблица мәгълүматлары буенча Югары Симет авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге.

4.7.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Мәгариф оешмалары									
1	Түбән Симет авылы	Балалар бакчасы	Җитештерү куәтен арттыру белән реконструкция	урын	9	4	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары									
1	Югары Симет авылы	Мәктәп каршындагы балалар иҗат түгәрәкләре	Оештыру	урыны	0	82	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
						3		+	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составындагы тамаша залы	Оештыру	урын	-	50	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Яссы спорт корылмалары									
1	Югары Симет авылы	Спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	742	+		Социаль-икътисадый үсеш стратегиясе Югары симет авыл җирлегенең ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чоры
Сәүдә предприятиеләре									

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Югары Симет авылы	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. торг.	-	25	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
2	Түбән Симет авылы	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. торг.	-	40	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Оештыру	Эш урыннары	-	3	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган җәмәгать үзәге составында җәмәгать туклануы предприятиеләре	Оештыру	утырту урыннары	-	26	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Банк бүлекчәләре									
1	Югары Симет авылы	Банкның проектлана торган иҗтимагый үзәк составындагы бүлеге	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Элемтә бүлекләре									
1	Югары Симет авылы	Почта элемтәсе бүлеге проектлана торган иҗтимагый үзәк составында	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать хокук тәртибен саклау									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында полициянең участок пункты	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать җыештыру урыннары									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында җәмәгать җыештыру урыннары	Оештыру	прибор	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
1	Югары Симет авылы	Иҗтимагый үзәк	Яңа төзелеш	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

4.8. Зиратларны үстерү

1000 кешегә 0,24 гектар норматив белән авыл җирлегендә яшәүчеләрнең 2040 елга традицион каберлекләргә ихтыяҗы 0,16 гектар тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның ирекле территорияләре халыкның традицион каберлекләргә булган фараз ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итә.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге Советының 2020 елның 22 гыйнварындагы 12 номерлы хаты нигезендә, генераль план нигезендә, беренче чиратта, Югары Симет авылы янында 16:35:050305:5 кадастр номерлы җир участогына 1,0001 га мәйданлы зиратны урнаштыру каралган.

Шулай ук Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы белән зиратларны тәртипкә китерү өчен җир төзелеше документларын территориянең функциональ кулланылышына яраклаштыру тәкъдим ителә,аерым алганда, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радио, телевидение, информатика, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» рөхсәт ителгән куллану төрен билгеләү белән 12.1.зират өчен җир кишәрлеге урнаштырыла. "Ритуаль эшчәнлек".

4.8.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә зиратларны үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы янында	Кадастр номеры 16:35:050305:5 булган җир кишәрлеге өлешендә зират	Яңа төзелеш	га	-	1,0001	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү

Су объектлары янында рекреацион зоналар булдыру максатыннан, генераль план белән яр буе полосасын һәм аның янәшәсендәге сулык территориясен, атап әйткәндә, Түбән Симет авылы янында уза торган атамасыз (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы)чишмәне төзекләндерү тәкъдим ителә.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук җирле халыкның ял итү зоналары һәм килүчеләр ял итү мәйданчыклары буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын да күздә тота.

Кешеләр ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авыл торак пунктының йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тота: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдалануны яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - административ һәм иҗтимагый биналар янындагы скверлар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре булдыру, төп урамда бульвар төзү, урамнарны яшелләндерү, чәчәк түтәлләре һәм газоннар урнаштыру.

Файдалануы чикләнгән яшел утыртмаларны оештыру чаралары - мәгариф һәм тәрбия объектлары, социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләрен яшелләндерү (палисадниклар урнаштыру, җиләк-җимеш һәм декоратив агачлар утырту, куаклар утырту, чәчәклекләр урнаштыру).

4.9.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә туристик-рекреацион территорияләрне үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Түбән Симет авылы янында	Исемсез су (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы)	иҗтимагый рекреацион зоналар булдыру белән яр буйларын һәм якын-тирә территорияне төзекләндерү	га	0,9	-	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
2	Югары Симет авыл җирлеге (Югары Симет авылы, Түбән Симет авылы)	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү

Югары Симет авыл җирлегенең “Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү” бүлегенең төп максаты булып Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы составында автомобиль юлларын халык ихтыяҗларына туры китереп үстерү, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкуренциягә сәләтлелеген арттыру, таләп ителә торган техник халәтне, юл челтәренең үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәэмин итү тора.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы йогынтысында Саба муниципаль районының планировка структурасы формалаша һәм нәтиҗәдә Югары Симет авыл җирлеге территориясенең планлаштыру структурасы барлыкка килә.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү

Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасында билгеләнде. Югары Симет авыл җирлегендә федераль дәрәҗәдәге чаралар юк.

Региональ һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү буенча юнәлешләр Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы проектында билгеләнде, шуңа күрә Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы тарафыннан аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынды.

Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында 1,6 км озынлыктагы «Тулушка-Түбән Симет» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру) каралган.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында түбәндәгеләр каралган:

– беренче чиратта 1,0 км озынлыктагы «Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау);

– беренче чиратта 0,05 км озынлыктагы җирле әһәмияттәге «Югары Симет авылына килү» автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек ясау);

– беренче чиратта 1,0 км озынлыктагы «Күркә үстерү фермасына якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү;

– беренче чиратта 0,3 км озынлыктагы «Югары Симет авылы зиратына якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзелеше.

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль план нигезендә Югары Симет авыл җирлегенең һәр торак пунктында гамәлдәге торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны капиталь ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон өслекле) каралган.. Торак

пунктларның төп һәм ярдәмче урамнарының юл өлешенең торышы канәгатьләнерлек булмауны исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күздә тотыла.

4.10.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге транспорт-коммуникация инфраструктурасын урман фонды җирләре

<table>
<tr><th rowspan="2">№ т/б</th><th rowspan="2">Җирлек составына керә торган торак пункт исеме</th><th rowspan="2">Объект исеме</th><th rowspan="2">Чара төре</th><th rowspan="2">Үлчәү берәмлеге</th><th colspan="2">Куәте</th><th colspan="2">Гамәлгә ашыру срогы</th><th rowspan="2">Чара чыганагы (документ исеме)</th></tr>
<tr><th>Гамәлдәге</th><th>Яңа (өстәмә)</th><th>Беренче чират (2025 елга кадәр)</th><th>Хисап срогы (2026-2040 еллар.)</th></tr>
<tr><td colspan="10">ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР</td></tr>
<tr><td colspan="10">Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары</td></tr>
<tr><td>1</td><td>Югары Симет авыл җирлеге</td><td>«Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу»</td><td>Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)</td><td>км</td><td>1,0</td><td>-</td><td>+</td><td>-</td><td>Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Югары Симет авыл җирлеге</td><td>«Югары Симет авылы янына килү»</td><td>Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)</td><td>км</td><td>0,05</td><td>-</td><td>+</td><td>-</td><td>Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Югары Симет авыл җирлеге</td><td>"Тулушка-Түбән Симет"</td><td>Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)</td><td>км</td><td>1,6</td><td>-</td><td>-</td><td>+</td><td>Саба муниципаль районы СТП</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Югары Симет авыл җирлеге</td><td>«Күркә үстерү фермасына килү»</td><td>Яңа төзелеш</td><td>км</td><td>-</td><td>1,0</td><td>+</td><td>-</td><td>Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы</td></tr>
<tr><td>5</td><td>Югары Симет авыл җирлеге</td><td>«Югары Симет авылы янындагы яңа зиратка якынлашу»</td><td>Яңа төзелеш</td><td>км</td><td>-</td><td>0,3</td><td>+</td><td>-</td><td>Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы</td></tr>
<tr><td colspan="10">ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (ҖИРЛЕК) ЧАРАЛАР</td></tr>
<tr><td colspan="10">Урам-юл челтәре</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1</td><td rowspan="2">Югары Симет авылы</td><td>Совет ур., Комсомольская ур., Строительная ур., Тукай ур., Строительная һәм Школьная урамнарын тоташтыручы юл.</td><td>Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)</td><td>км</td><td>2,28</td><td>-</td><td>+</td><td>-</td><td rowspan="2">Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы</td></tr>
<tr><td>Школьная ур., Комсомольская ур., Пионерская ур., Строительная ур., Строительная һәм Школьная урамнарын тоташтыручы юл.</td><td>Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)</td><td>км</td><td>1,79</td><td>-</td><td>+</td><td>-</td></tr>
</table>

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
2	Түбән Симет авылы	Ленин ур., Октябрь ур.	Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,35	-	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
		Ленин ур., Октябрь ур.	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,06	-	+		

4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү

Россия Федерациясе Җир кодексының 84 статьясындагы 1 өлешенең 1 пункты нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яисә үзгәртү тиешле муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан торак пунктларның чикләрен чагылдыра торган шәһәр округы, җирлекнең генераль планын раслау яисә үзгәртү була.

"Җирләрне яисә җир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында" 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлеше (алга таба - күчерү турындагы Закон) нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яисә үзгәртү, шулай ук җир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләренә кертү яки җир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләреннән төшереп калдыру мондый җирләр составындагы торак пунктлар җирләрен яисә җир кишәрлекләрен башка категориягә күчерү яисә мондый җирләр составындагы җирләрне торак пунктлар яки җир кишәрлекләрен башка категорияләрдән торак пунктлар җирләренә күчерү булып тора.

Шулай итеп, 2010 елның 16 июнендәге Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең хаты нигезендә. Муниципаль берәмлекнең генераль планын раслау процедурасы бозылмаган булса, генераль планны раслау турындагы акт җирләрне яисә җир кишәрлекләрен күчерү турындагы акт булып тора.

Югары Симет һәм Түбән Симет торак пунктлары өчен гамәлдәге чикләр буларак, кадастр кварталларының чикләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы буенча дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсе мәгълүматлары нигезендә торак пунктларның җирләре буенча үткәрелгән чикләр кабул ителде.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында Югары Симет авылы чиген үзгәртү каралган. Түбән Симет авылы чиген үзгәртү каралмаган.

Генераль план нигезендә, торак пунктның су башнясы территориясе чикләрен кичерү белән бәйле рәвештә, Югары Симет авылы чигеннән 16:35:050101:397 кадастр номеры белән җир участогын төшереп калдыру каралган.

4.11.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге составына керүче урман фонды җирләре

№ т/б	Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир участогының мәйданы, га	Чыгарыла торган җир участогының мәйданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигезләмә җир кишәрлекләрен төшереп калдыру
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
Югары Симет авылы									
Төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре									
1. Торак пункт чикләрен корректировкалау									
1	16:35:050101:397	Торак пунктлар җирләре	Махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру өчен	Су башнясы урынына	0,0544	0,0544	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Объект территориясендә торак пункт чиге белән бүлешү
Нәтиҗәдә, искәрмәгә:		-	-	-	-	0,0544	-	-	-

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының "Җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында" 2014 елның 1 сентябрендәге 540 номерлы боерыгына (2015 елның 30 сентябреннән, 2017 елның 6 октябреннән, 2018 елның 9 августыннан, 2019 елның 4 февралендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) туры килә.

4.11.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр

№ т/б	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре	Югары Симет авылы	Түбән Симет авылы	Барлыгы җирлек буенча
1	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендә җирләр	95,8828	59,1278	155,0106
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган җирләр			
2.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктларның җирләре	0,0544	-	0,0544
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	-
2.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона җирләре, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-	-	-
2.4	Билгеләнмәгән җирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган җирләр	-	-	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр			

3	Торак пунктның проект чикләренә кертүгә тәкъдим ителә торган җирләр			
3.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктларның җирләре	-	-	-
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	-	-	-
3.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона җирләре, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-	-	-
3.4	Билгеләнмәгән җирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган җирләр	-	-	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-	-	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен формалаштыру			
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендә җирләр	95,8284	59,1278	154,9562
4.2	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендә җирләр	95,8828	59,1278	155,0106
4.3	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чигеннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган җирләр	0,0544	-	0,0544
4.4	Проект чикләренә кертүгә тәкъдим ителә торган һәм торак пунктлар җирләренә күчерүне таләп итә торган җирләр	-	-	-

4.11.3 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге составына керүче урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы	торак пункт территориясе	торак пункт чикләреннән чыгару һәм җир кишәрлеген «торак пунктлар җирләре» категориясеннән «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» категориясенә күчерү	га	0,0544	-	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары

4.12.1. Су белән тәэмин итү

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану торак йортларда һәм җәмәгать биналарында хуҗалык-эчә торган ихтыяҗларга су тотуны, тышкы янгын сүндерүгә, урамнарга һәм яшел үсентеләргә су тотуны үз эченә ала.

Халыкның хуҗалык-эчә торган ихтыяҗлары өчен исәп-хисап чыгымнары, биналарны төзекләндерүнең дәрәҗәсеннән , бер кешегә су куллану нормасыннан чыгып, су куллану коэффициентларының тәүлеклек һәм сәгать тигезсезлеге коэффициенты һәм 31.13330.2012 п.5.2 п.буенча исәпләнгән. Чагыштырмача су куллану җәмәгать биналарында хуҗалык-эчә торган һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

Су куллану нормалары 4.12.1.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.1.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге территориясендә су куллану нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_{жл}$/тәүлек
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	250
2	Җирле су җылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	140
4	Су җыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар	40

Тышкы янгын сүндерүгә су тоту нормасы һәм торак пунктта бер үк вакытта янгыннар саны СП 31.13330.2012, шулай ук, халык санына һәм төзелешнең катлы булуына карап, П70.0010.09-90 объектларның эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча кулланма нигезендә кабул ителгән. 50 кешедән ким булган халык арасында янгын сүндерү каралмаган.

Урамнарга һәм яшел үсентеләргә су сибү нормасы 30.13330.2012 СП нигезендә кабул ителгән һәм 1 кешегә 70 л/тәүлек тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге хәлгә исәпләүләр нәтиҗәләре, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.1.2 нче таблицада бирелгән.

4.12.1.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге халкы тарафыннан су куллану хисабы, м³/тәүлек

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м³/тәүлек				Су кулланунының уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Тәүлеккә суны иң күп су кулланунының исәп-хисап чыгымнары, Qmax	Билгеләнмәгән чыгымнар	Су сибү	Янгын сүндерү	Барлыгы
		Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	Җирле су җылыткычлар белән өйләр	Ванна сыз өйләр	Су җыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар						
Гамәлдәге хәл											
1	Югары Симет авылы	-	-	384 53,76	-	384 53,76	64,51	8,06	26,88	54,0	153,46
2	Түбән Симет авылы	-	-	163 22,82	-	163 22,82	27,38	3,42	11,41	54,0	96,22
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты (2025 ел).											
1	Югары Симет авылы	-	-	406 56,84	-	406 56,84	68,21	8,53	28,42	54	159,15
2	Түбән Симет авылы	-	-	178 24,92	-	178 24,92	29,90	3,74	12,46	54	100,10
Генераль планны гамәлгә ашыруның исәп-хисап вакыты (2040 ел)											
1	Югары Симет авылы	-	-	451 63,14	-	451 63,14	75,77	9,47	31,57	54	170,81
2	Түбән Симет авылы	-	-	207 28,98	-	207 28,98	34,78	4,35	14,49	54	107,61

Проект тәкъдиме

Яңа җир кишәрлекләре бүлеп бирүгә, торак биналарны төзекләндерүне яхшыртуга, шулай ук халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбәндәге чаралар каралган:

Беренче чиратка (2025 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2040 елга кадәр):

– Түбән Симет авылы янындагы су башнясын һәм артезиан скважинасын реконструкцияләү;

– 4.12.1.2 нче таблицада китерелгәнчә, торак пунктларны үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы белән тәэмин итү өчен, торак төзелешенә һәм халыкның артуына бәйле рәвештә, Югары Симет авыл җирлеге халкы тарафыннан су куллану (артезиан скважиналарын бораулау) өчен хуҗалык-эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганагын нигезләү буенча эзләнү-бәяләү эшләре башкару;

– торак төзелешенә һәм халыкның артуына бәйле рәвештә заманча технологияләр нигезендә заманча материаллардан торбалар кулланып, су белән тәэмин итүнең яңа челтәрләрен төзү;

– суүткәргеч челтәрләрендә аварияләр һәм агуланулар барлыкка килүне кисәтү һәм югалтулар күләмен киметү өчен, борау-көйләү арматурасын һәм суүткәргеч челтәрләрен үз вакытында алыштырырга кирәк. Ачу-ябу-җайга салу арматурасы авария хәлендәге суүткәргеч участокларын локальләштерү һәм авария-торгызу эшләре башкарганда кулланучыларның аз санын өзү өчен кирәк;

– су башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, диспетчерлаштыру системасын гамәлгә кертү;

– кулланучыларның суны рациональ тотуын тикшереп торуны көчәйтү һәм су белән тәэмин итү системасында суның сыйфатын мониторинглау системасын камилләштерү.

Генераль план белән искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

4.12.2. Канализация

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларны канализацияләү системасын проектлаганда, территорияләргә су сибүгә һәм яшел үсентеләргә су тотуны исәпкә алмыйча, торак һәм иҗтимагый биналардан көнкүреш суларын тәүлеклеклек уртача су белән тәэмин итүне исәпләп чыгарганда уртача тәүлеклек су куллануга тигез итеп кабул итәргә кирәк

Су чыгуның чагыштырма нормалары 4.12.2.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.2.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге территориясендә су чыгуның чагыштырмача нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_{жл}$/тәүлек
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	250
2	Җирле су җылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	140
4	Су җыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар	25

Гамәлдәге хәлгә исәпләүләр нәтиҗәләре, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.2.2 нче таблицада бирелгән.

4.12.2.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге халкы тарафыннан су агызу хисабы, м3/тәүлек

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, $м^3$/тәүлек				Су кулланунының уртача тәүлеклек чыгымнары, Qср	Тәүлеккә суны иң күп су кулланунының исәп-хисап чыгымнары, Qmax	Билгеләнмәгән чыгымнар	Барлыгы
		Эчке сүүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	Җирле су җылыткычлар белән өйләр	Ванна сыз өйләр	Су җыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар				
Гамәлдәге хәл									
1	Югары Симет авылы	-	-	384 53,76	-	384 53,76	64,51	2,69	67,20
2	Түбән Симет авылы	-	-	163 22,82	-	163 22,82	27,38	1,14	28,53
Генераль планны гамәлгә ашыруның беренче чираты (2025 ел).									
1	Югары Симет авылы	-	-	406 56,84	-	406 56,84	68,21	2,84	71,05
2	Түбән Симет авылы	-	-	178 24,92	-	178 24,92	29,90	1,25	31,15
Генераль планны гамәлгә ашыруның исәп-хисап вакыты (2040 ел)									
1	Югары Симет авылы	-	-	451 63,14	-	451 63,14	75,77	3,16	78,93
2	Түбән Симет авылы	-	-	207 28,98	-	207 28,98	34,78	1,45	36,23

Проект тәкъдиме

Торак төзелеше өчен һәм «икенче торак» өчен яңа җир кишәрлекләре бүлеп бирүгә, торак биналарны төзекләндерүне яхшыртуга, шулай ук халыкның санитария-гигиена шартларын яхшырту максатларында түбәндәге чаралар каралган:

Беренче чиратка (2025 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2040 елга кадәр):

– төзелеш тыгызлыгы түбән булу һәм рельефның катлаулылыгы аркасында йорт яны җир кишәрлекләре булган шәхси йортларда яшәүче авыл җирлеге халкы өчен канализациянең автоном системасын төзү.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан җыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Автономияле чистарту корылмаларын йорт биләмәләре территориясендә яки берничә бина өчен аерым чистарту корылмалары итеп (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) урнаштыру тәкъдим ителә.

Агынты суларны завод производствосының төрле модификацияләрендә хуҗалык-көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирән чистарту җайланмалары белән чистартып, чистартылган агынтыларның сыйфатын гамәлдәге нормативларга туры китерү тәкъдим ителә. Биологик чистарту җайланмаларында чистарту технологиясе,чистартылган суларны ультратавыш блокларын урнаштыруда зарарсызландыру белән, юынты суны дентрификацияләү һәм дефосфацияләү процессларын күздә тотарга тиеш

Чистартылган агып төшүче суларның туплау ешлыгы чистартылган агып төшүче суларны агызу режимнары һәм аларның алдагы кирәк-яракларга (су сибүгә яки янгын сүндерүгә) тотылуы арасындагы пикларны җайга салу өчен кирәк.

Чистартылган агып төшүче сулар санын торак пункт территориясендә урнашкан утар янындагы кишәрлекләргә яисә яшел үсентеләргә кабат су сибү, эре мөгезле терлекләр фермаларының җитештерү ихтыяҗларына күчерү исәбенә киметергә мөмкин, бу исә суның гомуми кулланылышын киметүгә китерәчәк.

рециклинг технологияләрен үстерү һәм агып төшүче суларны кабат куллану су агымнарында һәм сулыкларда суның сыйфатын яхшыртуга, шулай ук елга һәм күлләр бассейннарында тулаем экологик торышны яхшыртуга, шулай ук су алу җайланмасын кимету һәм агып төшүче сулар белән пычраткыч матдәләр агызып чыгу исәбенә су ресурсларын экономияләүгә ярдәм итәчәк.

Канализациянең үзәкләштерелгән, шулай ук автоном системасын эшләгәндә үзебезнең ил һәм Россиягә керә торган чит ил җиһазлары номенклатурасын, шулай ук агып төшүче суларны чистарту буенча ИТС 10-2015 иң яхшы технологияләре буенча белешмәлекне исәпкә алырга кирәк. Технологияләрне дөрес сайлау һәм рациональ файдалану локаль системаларның ышанычлы һәм нәтиҗәле эшен тәэмин итәчәк.

Агросәнәгать комплексының гамәлдәге һәм тәкъдим ителә торган предприятиеләрендә терлекчелек агынтыларын агызу системасын төзүне торгызу һәм техник модернизацияләүне, шулай ук су агызу системасын төзүне күздә тотарга кирәк. Агросәнәгать комплексы предприятиеләренең агып төшүче суларын чистартуның иң киң таралган ысуллары булып, алга таба зарарсызландыру юлы белән аэроб яки анаэран шартларында биохимик оксидлашуны күздә тоткан биологик ысуллар тора.

Проект белән тәкъдим ителә:

− агросәнәгать комплексының җитештерү объектларында су чыгу системаларын реконструкцияләү һәм төзү;

− терлекчелек агымнарын комплекслы утильләштерү һәм эшкәртү буенча заманча иң яхшы технологияләрне һәм техник чараларны гамәлгә кертү;

− чистарту корылмаларыннан башка терлекчелек комплексларын файдалануга тапшыруга юл куймау.

Генераль план белән искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуга һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Өске су агынтысын оештыру

Планлаштырылган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агынтыны оештыру һәм су агызу челтәрләрен урнаштыру күздә тотыла.

Беренче чиратта, проект белән яңгыр канализацияләре челтәренең ачык челтәре тәкъдим ителә. Ул катлаулы һәм кыйммәтле корылмаларны таләп итми торган иң гади система булып тора.

Авыл җирлегенең бөтен территориясе, торак пунктларда - ачык лотоклар (кюветлар) буенча юлның ике ягында башкарыла.

Канау һәм кювет кисеменең төре һәм зурлыгы гидравлик исәпләү нигезендә билгеләнә. Аларның тирәнлеге 1,2 м дан артмаска тиеш. кювет ярларының авышлыгы 1:1.5. Кюветлар буенча авышлыкны 0,003 (0.3%) дип билгелиләр.

Суүткәргеч улакларның нигез тирәнлеген, озынлыгын һәм урнашу урынын юллар проектлаганда аерым эш проекты итеп билгеләргә.

Юлдан тимер-бетон торбалар һәм улаклар буйлап кюветтан су агызырга кирәк. Аларның диаметрын, озынлыгын, авышлыгын эш проекты стадиясендә билгеләргә.

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата таләпләрнең югары булуын исәпкә алып, торак пунктлар территориясеннән пычранган өске суларны чыгаруны, тиешле чистартылганнан соң, чистарту корылмалары аша су җыю җайланмалары аша башкарырга тәкъдим ителә.

Исәп-хисап срогына, территорияне төзекләндерү арткан очракта, проект тарафыннан ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул иң камил һәм территорияләрне төзекләндерү таләпләренә җавап бирә. Җир асты суүткәргеч торбалар - коллекторлар челтәреннән тора, җир өсте суларын яңгыр сулары җыела торган коелар аша кабул итә һәм җыелган суларны су агымы челтәренә юнәлтә.

Яңгыр канализациясе челтәре (ябык тип) үтеп йөрү, түбә һәм мәйданнардан атмосфера суларын чыгару өчен билгеләнгән.

Торак пунктларның авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән җир өсте сулары аларны сулыкларга ташлау алдыннан локаль чистарту корылмаларында яисә яңгыр канализациясе челтәрендә чистартылырга тиеш. Чистарту корылмаларына өске агынтының яңгырлар яуган, кар капламы эрегән һәм юл капламнары юылган чорда барлыкка килгән аеруча пычранган өлеше бирелергә тиеш

Яңгырның иң интенсив өлешенә һәм иң күп аккан суларга бәйле чыгымнар сулыкка чистартылмыйча гына агызыла.

Чистарту корылмалары алдында аккумуляцияләү савытын булдырырга кирәк. Шартлы рәвештә чиста яңгыр сулары су линиясе буенча чистартылган агынтылар белән бергә, техник шартлар нигезендә, су алгычларына ташлана.

Аккумуляцияләнгән яңгыр суын 1-2 тәүлек дәвамында тоталар. Шул ук вакытта үлчәнгән матдәләр һәм ХПК микъдары 80-90% ка кими. Чистартылган суны тоту 1-2 тәүлек эчендә башкарыла.

Зур территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хуҗалыклары, автохуҗалыклар һ.б.) , шулай ук авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән чыккан (ягулык салу станцияләре, машина кую урыннары, зур автобус станцияләре һ.б.) өске агым сулары, аларны сулыкларга яки яңгыр канализациясе челтәренә ташлау алдыннан локаль яки куак чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы-чиста сулар килә ала, аларны бистәдәге яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

- шартлы-чиста җитештерү сулары ;
- чистартуны таләп итми торган конденсацион җайланмалар һәм җитештерү аппаратурасын суытудан;
- грунт (дренаж) сулары;
- локаль чистарту корылмаларында аларны чистартканнан соң, автомашиналар юудан су.

Әлеге суларның составы «Өске суларны агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре» таләпләрен канәгатьләндерергә һәм аларны чыгару Дәүләт санитария күзәтчелеге органнары тарафыннан расланырга тиеш.

Бер һәм ике катлы төзелгән территорияләрдән яңгыр суларын агызу ачык сууткәргеч җайланмаларны (урам улаклары, юл кюветлары, сууткәргеч канаулар) куллану юлы белән, урамнар, юллар һәм тротуарлар белән кисешкән урында торбалар яки күперләр салу юлы белән проектлана. Улакларның авышлыгы 0,003 дән дә ким булырга тиеш түгел.

Яңгыр кабул итү коелары юлның озакка сузылган участокларында (күтәрелү) юллар улаклары буйлап, юл чатларында һәм җир өсте сулары кушылдыгы ягыннан җәяүле кичүләрдә, түбән урыннарда, түбән төшү урыннарында, өске сулар агыр урын булмаган ишегалды һәм парк территорияләре буйлап урнаша. Төп коллектор белән яңгыр суы җыелу урыннары тармаклар буенча берләшә.

Су үткәрү коллекторының диаметры эш проекты стадиясендә исәпләү белән билгеләнергә тиеш.

Су агу коллекторларын салуның нормаль тирәнлеге 2-3 м, чикле 5-6 м.

Яңгыр суларын чистартканнан соң ташлау су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасыннан читтә урнашкан су кабул итү җайланмаларына башкарылырга тиеш.

Су агып төшә торган торбаның ябык челтәре, ачык суүткәргеч тибын куллану төзекләндерү таләпләре ягыннан яраклы булмаган очракта,борт ташлары белән коймаланган юллар буенча төзелеш зонасында һәм аз гына авышлыклар булган территорияләрдә – 0,004 тән дә ким булмаган мәйданнарда, җәмәгать биналарының урнашу урыннарында күздә тотыла.

Су объектларына агып төшә торган агып төшүче суларны чистарту дәрәҗәсе "Җир өсте суларын агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре"нең таләпләренә җавап бирергә тиеш. Техник максатларда әйләнештәге су белән тәэмин итү өчен шартлы рәвештә чиста яңгыр суларын куллану, явым-төшемнәрне ашламалар һәм башка максатларда куллану мөмкинлеген ачыкларга кирәк.

Чистарту корылмалары төрләре һәм су агызу системалары схемасы эш проектлары стадиясендә эшләнергә тиеш.

Биналар, корылмалар төзегәндә, асфальт юллар һәм тротуарлар салганда, спорт мәйданчыклары төзегәндә, ял зоналарында җир өсте суларын фильтрлау күләме кими һәм территорияләрдән чыгарыла торган су күләме артачак.

Өске суларны агызып чыгару буенча барлык чараларны катгый уздыру таләп ителә.

Алга таба, өске агынты суны чыгару чараларының һәркайсы, территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелүен һәм проект чишелешләре вариантларын техник-икътисадый чагыштыруны исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнергә тиеш.

Авыл җирлеген тулысынча төзекләндерү өчен коммуналь-көнкүреш һәм җир өсте суларын агызу схемасы проектын эшләү тәкъдим ителә.

Су чыгару схемасы су агызу системасы буенча кабул ителгән карарлар нигезендә эшләнә һәм аларны сулыкка кабул итү, транспортлау, чистарту һәм чыгару яки алга таба авыл хуҗалыгында һәм сәнәгатьтә файдалану өчен тапшыру өчен инженерлык корылмалары комплексын сайлау һәм урнаштыру буенча конкрет техник һәм икътисадый нигезләнгән карар булып тора.

4.12.3. Территорияне санитар чистарту

Елына 1 кешегә калдыклар җыю нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Каты коммуналь калдыклар җыелу нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары нигезендә кабул ителә:

- каты коммуналь калдыклар - 0,27 т/ел - индивидуаль торак йортлар, 0,205 т/ел - күпфатирлы йортлар;
- эре габаритлы калдыклар - 0,079 т/ел - индивидуаль торак йортлар, 0,071 т/ел - күпфатирлы йортлар.

Авыл җирлеге территориясендә исәп-хисап чорларына ККК күләме, 4.12.3.1 нче таблицада китерелгән.

4.12.3.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге территориясендә каты коммуналь калдыклар күләме, т/ ел

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Генераль план проектын эшләү гамәлгә ашырыла торган ел башына булган нигезләмә					Беренче чират					Исәп-хисап чоры				
		ККК	КГО	Барлыгы халыктан	Барлыгы юридик затлардан	Барлыгы	ККК	КГО	Барлыгы халыктан	Барлыгы юридик затлардан	Барлыгы	ККК	КГО	Барлыгы халыктан	Барлыгы юридик затлардан	Барлыгы
1	Югары Симет авылы	91,39	28,80	120,19	6,01	126,20	119,89	35,08	154,97	7,75	162,72	141,37	41,36	182,74	9,14	191,87
2	Түбән Симет авылы	38,79	12,23	51,02	2,55	53,57	52,56	15,38	67,94	3,40	71,34	64,89	18,99	83,87	4,19	88,07
Барлыгы җирлек буенча		130,19	41,03	171,21	8,56	179,77	172,45	50,46	222,91	11,15	234,06	206,26	60,35	266,61	13,33	279,94

Махсус техника (ә нәкъ менә транспорт һәм чүп ташу машиналарын җыючы) саны төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Контейнерларның кирәкле саны коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек җыелуын, аларны чыгару чорын (тәүлеклек) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып исәпләнә(1,1 $м^3$) ("Территорияне санитар чистарту һәм торак урыннарын җыештыру" белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел). Контейнерлар саны 4.12.3.2 нче таблицада бирелгән.

4.12.3.2 нче таблица

Атамасы	Контейнерлар саны, данә	
	Беренче чират	Хисап срогы
Югары Симет авылы	6	6
Түбән Симет авылы	3	3
Авыл җирлеге буенча:	9	9

Шулай итеп, Югары Симет авыл җирлеге территориясендә беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына да ККК өчен контейнерлар саны 9 данә булырга тиеш. Шул ук вакытта контейнерларның 50%ын сортларга аерылырга тиешле ТКО калдыклары өчен (икенчел чимал) куллану киңәш ителә. Куркыныч ККК (яктырту җайланмалары, терекөмеш булган электр лампалары, батарея һәм аккумуляторлар, (автомобильдән тыш) терекөмешле градусниклар, (куллану үзенчәлекләрен югалткан) махсус билгеләнгән контейнерларга салынырга һәм (кызгылт сары төстәге) әйләнә-тирә мохиткә зыян китермәскә тиеш.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру урыннары торак территорияләрдә ККК-ны җыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә ("Торак урыннарны санитар чистарту һәм территорияне санитар чистарту" белешмәсе (Мәскәү, 1990г).

Халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту һәм авыл җирлеге территориясенең экологик иминлеген тәэмин итү максатларында түбәндәге чаралар каралган:

– авыл җирлеге территориясен планлы-даими санитар чистарту;
– ККК-ны аерым (дуаль) җыюны оештыру;
– ККК җыю өчен су үткәрми торган контейнерлар урнаштыру белән каты өслекле махсус мәйданчыклар оештыру;
– эре габаритлы калдыкларны җыю һәм саклау өчен калдыкларны җимерүгә комачаулаучы махсус каты өслекле мәйданчыклар оештыру;
– Барлыкка килгән каты коммуналь калдыкларны Байлар Сабасы ш. т. п. чүп-чар төяү станциясе аша Арча муниципаль районында муниципальара полигонга күмү һәм утильләштерү (калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема нигезендә) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән, (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 14 маендагы 391 номерлы карарында күрсәтелгән үзгәрешләр белән);
– көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампалар кабул итү буенча кабул итү пунктын оештыру һәм аларны агулы югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;

– пыяла савытлар, пыялалар, макулатура, металл банкалар, металлолом, пластик һәм пластик шешәләр, кәгазь-мамык ботаклары , автомобиль шиналары кабул итү буенча кабул итү пунктын оештыру;

– санитар-эпидемиологик һәм табигатьне саклау законнарының заманча таләпләре нигезендә кар җыю өчен махсус мәйданчыклар оештыру;

– табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар таләпләренә туры китереп, тирес (тизәк) тупланунын вакытлы урыннарын төзекләндерү.

– урам сметасын, изоляцияләүче катлам буларак куллану өчен, ККК полигонына алып ташлау.

Авыл җирлеге территориясендә терлекчелек предприятиеләре урнашуга, шулай ук терлекчелекне үстерүгә яңа мәйданчык урнаштыру планлаштырылуга бәйле рәвештә, терлекчелек калдыкларын утильләштерү мәсьәләсен хәл итү өлешендә, генераль план белән ике вариант хәл итү тәкъдим ителә:

1. Ябык типтагы тирес саклагычларны (лагун) файдалану һәм алга таба ашлама сыйфатында кырларга тирес чыгару (терлекчелек калдыкларын зарарсызландыру, дегельминтизацияләү буенча чаралар уздырганнан соң). Лагуналарны фермалар балансындагы җирләрдә урнаштырырга тәкъдим ителә.
2. Тизәк (пиролиз, биогаз) эшкәртү җайланмаларын куллану.

4.12.4 Җылылык белән тәэмин итү

<u>Проект карары</u>

Җылылыкның барлык чыганаклары өчен, шул исәптән индивидуаль төзелешне җылыту өчен ягулыкның төп төре табигый газны күздә тота.

Иҗтимагый-коммуналь һәм административ-эшлекле төзелеш өчен түбәндәге торак пунктларда блок-модульле котельныйлар (БМК) төзү тәкъдим ителә (4.12.4.1 нче таблица):

4.12.4.1 нче таблица

Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Беренче чират	Хисап срогы
Югары Симет авылы	Җәмәгать үзәге өчен БМК	+	-
Барлыгы:		1	-

Шулай итеп, авыл җирлеге территориясендә административ-эшлекле һәм иҗтимагый төзелешләрне җылыту өчен беренче чиратта 1 блок-модульле котельный (БМК) төзү тәкъдим ителә.

Проектлауның алдагы стадияләрендә бер-берсеннән аз гына ераклыкта урнашкан проектлана торган объектларны бер котельныйга тоташтыру мөмкинлеген карарга кирәк.

Торак йорт төзелешен җылылык белән тәэмин итү бер контурлы яки ике контурлы җылылык генераторларыннан (көнкүреш газ казаннарыннан) тормышка ашырылырга тәкъдим ителә.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуга һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

4.12.5 Газ белән тәэмин итү

Газның хисап чыгымнары

Планлаштырылган карарлар нигезендә халыкны газ белән тәэмин итүне күздә тотарга кирәк - (хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗлар).

Халыкның хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары өчен газ чыгымнары газ куллануның эреләнгән күрсәткечләре буенча 42-101-2003 П.3. 12 п. нигезендә,34 МДж/м^3 газның яну җылылыгы вакытында, төзекләндерү дәрәҗәсенә карап, (8000 ккал/м^3) билгеләнгән:

- газ җылыткычларыннан кайнар су белән тәэмин иткәндә - елына 300 м^3;
- кайнар су белән тәэмин итүнең төрле төрләре булмаганда - 180 м^3/ел (авыл җирлегендә 220).

М^3/с га газның максималь исәп-хисап чыгымы, 0°С һәм газ басымы 0,1 МП булганда (760 мм).ст.) хуҗалык-көнкүреш һәм җитештерү ихтыяҗларына еллык чыгымның формуласы буенча өлеше буларак билгеләргә кирәк:

$B_{hmax}= B_y *K_{hmax}$;

Анда: K_{hmax} - сәгатьлек максимум коэффициенты (2,3,4 нче таблица 42-101-2003 ел)

- B_y -Еллык газ тотылу, м^3/ел

Җитештерү булмаган характердагы көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяҗлары өчен газ чыгымы торак йортларга газ чыгымының 5% күләмендә кабул ителгән.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ беренче чиратта (2025г) һәм исәп-хисап срогына (2040г) 4.12.5.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.5.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге халкының коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары өчен газга ихтыяҗ, мең нм3/елга

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Газның еллык чыгымы		
		Ел башына булган гамәлдәге хәл	I чират (2025 ел)	Хисап срогы (2040 ел)
1	Югары Симет авылы	84,48	89,32	99,22
2	Түбән Симет авылы	35,86	39,16	45,54
Авыл җирлеге буенча:		120,34	128,48	144,76

Гамәлдәге һәм проектланган сәнәгать предприятиеләренең газга ихтыяҗын предприятиеләр проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

Проект карары

Проект газлаштырылган барлык объектларны тотрыклы газ белән тәэмин итүгә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасын максималь файдалану күздә тотыла.

РФ Дәүләт шәһәр техник күзәтчелегенең «Газ бүлү һәм газ куллану системаларының куркынычсызлыгы кагыйдәләре» таләпләре нигезендә 2003 елда корыч газүткәргечләр өчен техник диагностикалау файдалануга кертелгәннән соң 40 ел узгач үткәрелергә тиеш.

Газүткәргечләрнең техник торышы турында диагноз кую һәм аларны алга таба куллану ресурсын билгеләү буенча мәгълүматлар булмау сәбәпле, техник чишелешләрдә гамәлдәге газүткәргечләрне максималь саклау һәм куллану күздә тотыла.

Торак-коммуналь секторны газ белән тәэмин итү ГРП яки ШРП дан соң түбән басымлы газүткәргечләр системасыннан каралган.

Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктларында яңа территорияләр төзелүгә бәйле рәвештә, проект тарафыннан түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

Беренче чиратка һәм хисап срогына (2040 елга кадәр).

Югары Симет авылы:

- гамәлдә булганнарга өстәмә рәвештә яңа ГРП, ШРП төзү ;
- проектлана торган ГРП, ШРП-га югары басымлы газүткәргеч салу;
- проектлана торган ГРП, ШРПтан кулланучыга кадәр түбән басымлы газүткәргечләр сузу;

Түбән Симет авылы:

- гамәлдәге ГРП һәм ШРП-дан кулланучыга кадәр түбән басымлы газүткәргечләр сузу;

Проект тарафыннан искергән һәм нәтиҗәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуга һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

4.12.6 Электр белән тәэмин итү

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнде:

- беренче чират - 2025 ел;
- исәп-хисап срогы - 2040 ел.

Хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗларның электр йөкләнешен исәпләү бер кешегә электр куллану нормалары буенча РД 34.20.185-94 (1999 елгы үзгәреш) «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструментлары» нигезендә башкарылган.

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллануы РД 34.20.185-94, 2.4.4 нче таблица нигезендә исәпләнгән "Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясе чыгымының һәм электр йөкләнешен максимум куллану сәгатьләренең еллык санының эреләнгән күрсәткечләре".

Китерелгән зурайтылган күрсәткечләр торак һәм иҗтимагый биналар, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктылык белән электр куллануны күздә тота Бу мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр белән җылыту һәм электр белән су җылытуны куллануны исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте РД 34.20.185-94, 2.4.3.таблицасы нигезендә исәпләнгән "Чагыштырмача исәп-хисап коммуналь-көнкүреш йөкләнешенең эреләнгән күрсәткечләре "("кече" шәһәрләр категориясе, табигый газдагы плитәләр белән). Таблицада китерелгән күрсәткечләр торак һәм иҗтимагый биналарның (административ, уку, фәнни, дәвалау, сәүдә, тамаша кылу, спорт), коммуналь предприятиеләрнең, транспорт хезмәте күрсәтү объектларының (автомобильләрне саклау өчен гаражларның һәм ачык мәйданчыкларның), тышкы яктылыкның йөкләнешен исәпкә ала. Шулай ук

таблицада, кагыйдә буларак, поселок бүлү челтәрләре буенча тукланучы төрле вак сәнәгать кулланучылары исәпкә алынган.

Предприятиеләрнең электр йөкләнешен исәпләүне әлеге предприятиеләрне электр белән тәэмин итү проектлары яисә тиешле аналоглар буенча башкарырга кирәк.

4.12.6.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең елына электр кулланууы, бер мең кВт/ел.

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Еллык электр куллану, мең кВт.сәг/ел		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Югары Симет авылы	833,28	881,02	978,67
2	Түбән Симет авылы	353,71	386,26	449,19
Барлыгы җирлек буенча:		1186,99	1267,28	1427,86

4.12.6.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең исәп-хисап куәте, кВт

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте, кВт		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Югары Симет авылы	168,21	203,73	293,40
2	Түбән Симет авылы	78,06	89,90	135,00
Барлыгы җирлек буенча:		246,77	293,06	429,14

4.12.6.3 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге, территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләрнең трансформатор куәте, кВА

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте		
		Ел башына булган гамәлдәге хәл	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел
1	Югары Симет авылы	178,95	216,74	312,13
2	Түбән Симет авылы	83,05	95,64	143,62
Барлыгы җирлек буенча:		262,52	311,76	456,53

Коммуналь-көнкүреш секторының сроклары (I чират һәм исәп-хисап срогы) буенча электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре, шулай ук электр куллануның беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына шактый артуы, халыкның шактый артуын исәпкә алып, 4.12.6.4 нче таблицада китерелде.

4.12.6.4 нче таблица

Коммуналь-көнкүреш секторының электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре

урман фонды җирләре

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел.	Башлангыч елга карата 2040 елга үсеш

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират 2025 ел	Хисап срогы - 2040 ел.	Башлангыч елга карата 2040 елга үсеш
1	Еллык электр куллану	мең кВт *сәгать/ел	1186,99	1267,28	1427,86	240,87
2	Исәп-хисап куәте	кВт	246,77	293,06	429,14	182,37
3	Трансформатор куәт	кВА	262,52	311,76	456,53	194,01

Проект карары

Исәп-хисапка таянып, без авыл җирлегендә электр куллануны шактый арттыра алабыз. Шул ук вакытта җирлекне электр белән тәэмин итүнең гамәлдәге схемасын файдалану мөмкинлеге дә бар.

Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктларында яңа территорияләр төзелүгә бәйле рәвештә, проект тарафыннан түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

Беренче чиратка һәм хисап срогына түбәндәгеләр (2040 елга кадәр) тәкъдим ителә:

- Югары Симет авылы торак мәйданчыкларын электр энергиясе белән тәэмин итү өчен 133,17 кВА трансформаторлары гомуми куәте булган 10/0,4 кВ трансформатор подстанцияләрен урнаштырырга тәкъдим ителә;
- Түбән Симет торак мәйданчыкларын электр энергиясе белән тәэмин итү өчен трансформатор подстанцияләрен 60,57 кВА Гомуми куәте булган 10/0,4 кВ трансформатор подстанцияләрен урнаштырырга тәкъдим итә;

Трансформатор подстанцияләрнең төгәл саны, урнашу урыны, шулай ук 10 кВ линиясен трассировкалау торак мәйданчыкларын планлаштыру проектын эшләгәннән соң төгәлләштереләчәк;

- электр линияләренең терәкләрен физик яктан тузган саен алмаштыру;
- 10 һәм 0,4 кВ көчәнешле (энергияне сак тоту технологияләрен гамәлгә кертеп) электр тапшыру линияләрен яңа торак йортларга һәм иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектларга кадәр төзү (кирәк булганда);
- трансформатор подстанцияләрен һәм 10/0,4 кВ трансформаторларын алмаштыру (реконструкцияләү), эксплуатацияләүнең норматив срогын хезмәт иткән һәм гамәлдәге норматив-техник таләпләргә җавап бирми торган трансформатор подстанцияләрен һәм трансформаторларын алмаштыру (реконструкцияләү), чөнки капиталь ремонтка чыгымнар чагыштырмача, хәтта реконструкцияләү чыгымнарыннан артып китә. Трансформататорларны артык норматив сроклы эксплуатацияләү эчке элементларның техник характеристикаларын үзгәртүгә китерә һәм нәтиҗә буларак югалтуның 5-7% ка артуына китерә. Моннан тыш, кулланучыларда ихтыяҗ егәрлеге үсеше нәтиҗәсендә трансформаторларның бер өлеше егәрлеккә артык йөкләнеш белән эшли, бу 0,38-10 кВ челтәрендәге көчәнеш кимүгә һәм электр энергиясен югалтуларның артуына китерә;
- урамнарны яктырту линияләрен төзү һәм реконструкцияләү.

Электр челтәре хуҗалыгы объектларының яңа төзелеше күләмнәре һәм корылмага һәм реконструкциягә планлаштырыла торган объектларның характеристикалары, 10 һәм 0,4 кВ линияләрен трассировкалары, гамәлдәге челтәрнең фаразлана торган йөкләнешеннән һәм урнашу урынына, техник параметрларыннан чыгып билгеләнәчәк һәм проектлауның алдагы стадияләрендә

төгәлләштерелергә тиеш. Заманча таләпләргә туры китереп, электр челтәрләренә тәкъдим ителә:

1. ВЛны тиз эшли торган ВЧ яклау белән тәэмин итү;
2. Подстанцияләрне телемеханикалаштыру;;
3. Торак пунктларның бүлү челтәрендә электр энергиясен исәпкә алуның автоматлаштырылган системаларын монтажлау. Барлык кулланучылар электр энергиясен исәпкә алу приборлары белән тәэмин ителергә тиеш. Электр энергиясен объектив һәм нәтиҗәле исәпкә алу проблемаларының берсе - искергән исәпкә алу приборларын югары дәрәҗәдә ялгышлык белән эксплуатацияләү. Бу шарт электр энергиясен коммерциячел исәпкә алуның автоматлаштырылган системасын кертүне шактый кыенлаштыра
4. Энергияне сак тоту технологияләрен куллану һәм реактив куәтне компенсацияләү.

4.12.7 Аз токлы челтәрләре

Телефонлаштыру

Гомуми файдаланудагы телефон челтәрен үстерү әлеге элемтә төренә заявкаларны канәгатьләндерүнең 100% шартларыннан алып барылырга тиеш.

Телефонлаштыруны җирлек территориясендә гамәлдә булган АТСтан тормышка ашыру планлаштырыла. Телефон элемтәсен үстерү заманча цифрлы җиһазлар базасында гамәлдәге телефон челтәрен реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә юнәлдереләчәк.

Проект белән тәкъдим ителә:

- Югары Симет авылында, заманча цифрлы технологияләрне кулланып, гамәлдәге АТСта, 300 номерга кадәр куәтне арттырып реконструкцияләү;
- заманча цифрлы технологияләрдән файдаланып, АТСны модернизацияләү. АТСның аналог җиһазларын, мөмкин булганча, оптик-җепселле сызыкча корылмалардан файдаланып, цифрлы станциягә күчерү;
- оптик-җепселле элемтә, кәрәзле элемтә, IP-телефония, Internet челтәре үсеше.
- линияле элемтә корылмалары төзү;
- спутник элемтәсен һәм цифрлы телерадиотапшыруларны да кертеп, элемтә чаралары өлкәсендә яңа технологик казанышлар кертү.

Кабельле телефон каналын торак һәм иҗтимагый төзелеш объектларына кадәр төзүне «Таттелеком» ГАҖ көче белән гамәлгә ашыру тәкъдим ителә. Кабельле канализация төзелеше күзәтү җайланмалары куелган асбоцемент торбалардан тәкъдим ителә.

Муниципаль берәмлектә колачлау зонасын киңәйтү өчен GSM стандартының өстәмә база станцияләрен урнаштыру тәкъдим ителә.

Авыл җирлегенең торак районы өчен гаилә кору коэффициенты - 3,5 кеше. Көнкүреш- хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяҗларын исәпкә алмау коэффициенты 1,25 тәшкил итә.

Яңа төзелгән территориядә телефон йөкләнешенең бүленеше 4.12.7.1 нче таблицада китерелгән.

4.12.7.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегенең яңа төзелгән территориясендә телефон йөкләнешен бүлү

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Телефоннар саны		
		Гамәлдәге хәл	Беренче чират	Исәп-хисап чоры
1	проектлана торган торак төзелешенә телефон йөкләнеше	141	165	234
2	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренә телефон йөкләнеше	-	42	59
3	Телефоннарның гомуми саны	141	207	293

Радиофикация

Авыл җирлеген радиофикацияләү өчен радиосигнал бирүне тәэмин итүче радиоузел төзелешен һәм гамәлдәге һәм проектлана торган торакны һәм социаль-мәдәни көнкүреш объектларын тоташтырып, су буе радиолиниясе буенча бүлү фидерлары төзүне карарга кирәк.

Телевидение

Татарстан Республикасында DVB-T цифрлы эфир тапшырулары стандартыннан файдаланып, цифрлы эфир-кабельле телевидение челтәре булдырылды. Транспорт челтәре сыйфатында «ВолгаТелеком» ААҖ зона җепселле-оптик челтәре кулланыла.

Цифрлы телевидение челтәре, тапшырыла торган программалар саны буенча да (кимендә 10), сурәтне, тавышны тапшыру, ТВ сигналлар кабул итү сыйфаты буенча да аналог челтәрләр алдында өстенлекләргә ия . Бу кабул итүне бер дециметрлы антеннага кимендә 10 программа кабул итәргә мөмкинлек бирә, аналог тапшыргычлар белән чагыштырганда кечерәк куәттәге тапшыргычларны файдаланырга, шулай ук телетапшырулар челтәрләрен компьютер челтәрләре белән тоташтыру мөмкинлеген тәэмин итә.

Цифрлы телевидение белән беррәттән, муниципаль берәмлек халкы аналог телевидениесен кабул итү мөмкинлегенә ия.

4.13. Территориянең инженерлык әзерлеген үстерү буенча чаралар

Әлеге бүлектә территорияне инженерлык әзерләү чаралары буенча гомуми тәкъдимнәр бирелгән. Гамәлдә билгеле бер участокка хас конкрет проблемалардан чыгып эш итәргә кирәк. Капиталь төзелеш объектларын төзегәндә территориянең геологик шартларын, грунтларның токым составын һәм физик үзлекләрен бәяләү, грунтларның эрозия тотрыклылыгын, грунт суларының ятуын билгеләү максатында инженер-геологик тикшеренүләр үткәрү мәҗбүри. Шулай ук шундый ук инженер-геологик шартларда төзелешнең булган тәҗрибәсен кулланырга кирәк. Территориянең рельефын оештыруның ахыргы варианты җир участогын эксплуатацияләүне катлауландыра торган кирәкмәгән табигать процессларының интенсивлыгына, фаразланган йөкләмәләр һәм йогынтыларга, инженерлык чараларына эксплуатация чыгымнарына һәм аларның максатчанлыгына бәйле рәвештә сайлана.

4.13.1 Эрозиягә каршы, ишелүгә каршы чаралар

Исемсез елга битенә - Кече Мишә елгасының уң кушылдыгына, һәм аның кушылдыкларына сөзәклек эрозиясе хас, урыны-урыны белән тау битләрендә коелу-ишелү процесслары күзәтелә. Эрозия һәм ишелүгә дучар булган тау битләрендә, локаль рәвештә саклык яшелләндерү чаралары үткәрелде. Агроурманмелиорация юлы белән елга үзәннәренең һәм ерганак битләренең терраса битләрен тагын да ныгыту зарур. Чокырларның тар өлешен күмү дә мөмкин.

СП 116.13330.2012 нигезендә, күпьеллык үләннәрне башка ярдәмчел саклану чараларыннан башка чәчү тау битләрендә (откосаларда) 35°гәкадәр текә, ә зуррак текә булганда (45°гәкадәр) - туфракны ябыштыручы материаллар белән яисә яшел габионнар һәм биоматлар кулланып чәчү рөхсәт ителә.

Грунт хәрәкәте процессларын кисәтү һәм тотрыкландыру өчен, икътисади максатка ярашлы булганда, аңа кирәкле текәлекне бирү, сөзәклекне террраслау юлы белән су бүлү (тау канавалары) террасларында алга таба урнаштыру, тотрыксыз грунтларны бетерү яки алыштыру юлы белән, сөзәклекнең рациональ профильләштерү чараларына мөрәҗәгать итәргә мөмкин.

Сөзәклек рельефын үзгәртү мөмкин булмаганда, тотып тору корылмаларын алдан күрергә кирәк.

Авыл хуҗалыгы җирләренең зур мәйданнары булганда рельефның чагыштырмача аз беркетелүе күзәтелә. Яссы эрозиянең үсешен булдырмау өчен саклагыч урман полосаларын утыртырга кирәк.

4.13.2 Өске агымны оештыру буенча чаралар

Табигый дренаж өчен уңайсыз шартлары булган проблемалы территорияләр өчен өске агымны оештыру схемасын эшләргә кирәк.

4.13.3 Су басудан саклану чаралары

Җирле үзидарә органнары мәгълүматларына караганда, Югары Симет торак пунктындагы Строительная урамы локаль рәвештә су басу белән билгеләнгән.

Инженерлык яклавының территориаль системасы үзләштерүче дренажларны, фильтрациягә каршы пәрдәләрне, өске агымны оештыру белән территорияне вертикаль планлаштыруны, ачык су агымнарының һәм табигый дренажның башка элементларын, яңгыр канализациясен, су объектларының дәрәҗәле режимын җайга салуны үз эченә ала.

4.13.4 Сейсмик куркыныч

В картасы нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәҗәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "Сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II-7-81 Актуальләштерелгән редакциясе Югары Симет авыл җирлеге территориясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл җир тетрәүләрнең интенсивлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе территориясендә ОСР-2015 Гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, җир тетрәүләрнең ешлыгы 7 баллга тигез булган зонага керә.

Биналар һәм корылмалар төзегәндә сейсмик куркыныч дәрәҗәсен, корылмаларның һәм биналарның нигезләрен исәпләүне исәпкә алырга кирәк. Бу эш 14.13330.2018, СП 20.13330.2016 таләпләре нигезендә башкарылырга тиеш.

4.14. Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары исемлеге.

«Гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча чаралар исемлеге» генераль план бүлеге "Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык" ГОСТ Р 22.2.10-2016 нигезендә эшләнгән. Гражданнар оборонасы буенча чараларны нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе, территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын, СП 165.1325800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар», гражданнар оборонасы өлкәсендә һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча башка норматив документлар, Саба муниципаль районы Гражданнар оборонасы планы, шулай ук башлангыч мәгълүматлар һәм Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы (алга таба - ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы) тарафыннан 2019 елның 19 декабрендәге 494нче номерлы бирелгән таләпләр нигезендә.

4.14.1 Территориянең кыскача тасвирламасы

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге территориясе калкулыклы тигезлектән гыйбарәт, ул елга үзәне – Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы һәм аның кушылдыклары белән киселгән. Өслекнең гомуми юнәлеше елга юлына исемсез юнәлдерелгән, абсолют тамгалар 110-185 м чикләрендә тирбәлә.

Югары Симет авыл җирлеге территориясенең геологик төзелешендә Пермь һәм дүртенче катламнар катнаша.

Авыл җирлеге уртача континенталь климат зонасында урнашкан, кышын салкын, җәен җылы һәм җитәрлек явым-төшемле. Нормада уртача еллык һава температурасы +4,7°Сны тәшкил итә.

Инженер-геологик һәм климат шартларының тулырак тасвирламасы «Әйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә китерелгән.

Югары Симет авыл җирлеге территориясенең гомуми мәйданы 4814,7305 га тәшкил итә, шуларның 56,1%ы - авыл хуҗалыгы зонасында, 40,1%ы урманнар зонасында, 3,2%дә торак пунктлар урнашкан, 0,4%ы транспорт инфраструктурасы зонасы белән капланган.

2019 ел башына җирлек халкының саны 547 кеше тәшкил иткән, шуларның 309 ы - хезмәткә сәләтле яшьтәге кешеләр. Халыкның күп өлеше (70,2%) җирлекнең административ үзәгендә - Югары Симет авылында яши.

Торак пунктлар елга буйлап урнашкан, алар озынча формада. Торак фонды урамнар челтәре буйлап тәртипкә салынган индивидуаль төзелештән гыйбарәт (Югары Симет бистәсендә 384 йорт, Түбән Симет бистәсендәге 163 йорт).

Җитештерү объектлары эре мөгезле терлек фермалары буларак тәкъдим ителгән. Ике машина-трактор паркы бар.

Югары Симет авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла: IV категория «Байлар Сабасы-Тимершык» - Югары Симет - Алан, «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет.

Халыкны эчә торган һәм хуҗалык-көнкүреше суы белән тәэмин итү чыганаклары булып ике скважина тора, алардан беренче күтәрелү насос станцияләре һәм су суырту башнялары ярдәмендә урам буйлап кулланучыларга кадәр бара торган суүткәргеч челтәрләргә су бирү гамәлгә ашырыла. Моннан тыш, «Симет» ҖЧҖ фермасы территориясендә шәхси ихтыяҗлар өчен скважина һәм су башнясы кулланыла. Суүткәргеч челтәрләрнең гомуми озынлыгы 7,563 км тәшкил итә. Эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш ихтыяҗларына тәүлеклек су чыгымы, су куллануның чагыштырмасыннан чыгып, тәүлегенә 140 л/тәшкил итә: Югары Симет т.п. - ^{53,76} м3, Түбән Симет т. п. - ^{22,82} м3.

Югары Симет авыл җирлегендә үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк.

Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктларына табигый газ югары басымлы авылара газүткәргечләр буенча АГРС-3 «Эзмә т.п.»дан газ бүлү пунктларына кадәр (ГРП, ШРП) тапшырыла. Алга таба түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга җиткерелә. Газ бүлү станцияләренең үзенчәлеге 3.13.5.1 нче таблицада китерелгән.

Торак пунктларны электр белән тәэмин итү «Мичән» ВЛ-10 кВ ф.01 һава линияләре белән башкарылган. Физик халәте канәгатьләнерлек, кайбер трансформатор подстанцияләренең тузуы 70% ка җитә.

4.14.2 Территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча гамәлдәге чаралар, гражданнар оборонасы чаралары

4.14.2.1 Территория һәм оешмаларны гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә (булган хәлгә) кертү

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматы буенча, гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә проектлана торган территория кагылмый.

Җирлек территориясендә гражданнар оборонасы буенча категориягә кертелгән оешмалар юк.

4.14.2.2 Күчерү (гамәлдәге хәл)

Башка районга халык эвакуациясе каралмаган.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы (алга таба - ГО планы) нигезендә Саба районының барлык җирлекләре торак фонд биналарына күчеп утыру юлы белән эвакуацияләнә торган халыкны урнаштыру өчен билгеләнгән. Эвакуацияләнүче халык саны ГО планы белән билгеләнгән. Югары Симет җирлегендә кабул итүче эвакуация пунктын оештыру каралган.

4.14.2.3 Халыкны инженерлык ягыннан яклау (гамәлдәге хәл)

Шәхси участокларда иң гади яшеренү урыннары (баз) бар.

4.14.2.4 Инженерлык инфраструктурасы (гамәлдәге хәл)

Су белән тәэмин итү

Югары Симет авыл җирлеген су белән тәэмин итү схемасы эшләнмәгән.

Хәзерге вакытта скважиналардан су алу мөмкинлеге күләме эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүреш ихтыяҗлары өчен суга ихтыяҗны каплый. Скважиналар дебиты шулай ук кирәк булган очракта су җыю җайланмасы күләмен арттырырга мөмкинлек бирә.

Электр энергиясе сүнгән һәм скважиналарда насослар эше тукталган очракта, су белән тәэмин итү чыганагы булып җирлектә барлык торак пунктлар янында булган чишмәләр торырга мөмкин.

Газ белән тәэмин итү

Югары басымлы газүткәргечләр 0,6 Мп биналарга һәм корылмаларга кадәр минималь ераклыкны саклап җирлек территориясе буенча салынган. Газ бүлү станцияләре юк.

Электр белән тәэмин итү

Торак пунктларны электр белән тәэмин итү «Мичән» ВЛ-10 кВ ф.01 һава линияләре белән башкарылган.

4.14.2.5 Гражданлык оборонасы буенча хәбәр итү системасы (гамәлдәге хәл)

Хәбәр итү системасы булмау ашыгыч хәбәрләр тапшыру өчен халыкның игътибарын электрон массакүләм мәгълүмат чараларына вакытында җәлеп итәргә мөмкинлек бирми. Халыкка мәгълүмат бирү республика һәм җирле телерадиотапшырулар аша тапшырыла.

4.14.2.6 Потенциаль куркыныч объектлар, куркыныч җитештерү объектлары һәм мөмкин булган куркыныч зоналар (гамәлдәге хәл)

"Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында" 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон (03.07.2019 ел редакциясендә) нигезендә, потенциаль куркыныч объект - ул югары дәрәҗәдәге җаваплылыгы булган биналар һәм корылмалар урнашкан объект яки берьюлы биш меңнән артык кеше булырга мөмкин объект.

2009 елның 30 декабрендәге 384-ФЗ номерлы Федераль закон (02.07.2013 елгы № 384-ФЗ) "Биналар һәм корылмаларның иминлеге турында техник регламент", Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яки уникаль объектларга кертелгән биналар һәм корылмалар югары дәрәҗәдәге җаваплылык дәрәҗәсендәге биналарга һәм корылмаларга карый, алар арасында I һәм II класслы куркыныч җитештерү объектлары бирелә, аларда куркыныч матдәләр барлыкка киләләр, файдаланылалар, эшкәртеләләр, саклананалар, юкка чыгарылалар (РФ Шәһәр төзелеше кодексының 48 нче маддәсенең 11 нче пункты).

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматлары буенча,җирлек территориясендә аварияләр гадәттән тыш хәлләр зоналары барлыкка килергә мөмкин булган потенциаль куркыныч объектлар юк.

Җирлек территориясендә «Куркыныч җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында» 1997 елның 21 июлендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - №116-ФЗ) белән билгеләнгән куркыныч җитештерү объектлары урнашкан. Шартлау һәм янгын чыгу куркынычы булган объектларга 0,005 Мптан югары басымлы газүткәргечләр керә, алар 116-ФЗ номерлы 2 нче кушымтаның 4 нче пунктында каралганча, III класслы куркынычка керә

Җирлек территориясе химик зарарлану, мөмкин булган җимерелүләр, радиоактив зарарлану зоналарына эләкми. Гидродинамик куркыныч объектлар, биологик куркыныч объектлар юк.

4.14.2.7 Территорияне һәм халыкны куркыныч табигый процесслардан (гамәлдәге хәл) яклау

Югары Симет җирлегенең төзелгән территорияләре «Татарстан Республикасы һәм Казан шәһәре муниципаль районнарының экзоген геологик процессларның актив йогынтысына китергән төзелеш территорияләре исемлеге»нә кертелмәгән.

Исемлек Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 28 декабрендәге 1083 номерлы карары белән расланган «Әйләнә-тирә мохитне саклау, табигать ресурсларын торгызу һәм алардан файдалану» дәүләт программасының «2014-2021 елларга җир асты байлыкларыннан файдалану өлкәсендә дәүләт идарәсе» ярдәмче программасы кысаларында Татарстан Республикасы территориясендә территориаль дәрәҗәдә куркыныч экзоген геологик процесслар мониторингын алып бару» объекты буенча эшләр башкару өчен геологик йөкләмәгә кушымта булып тора.

ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы мәгълүматлары буенча, җирлек территориясе катастрофик су басу зонасына эләкми.

Җирле үзидарә органнары мәгълүматларына караганда, Югары Симет торак пунктындагы Строительная урамы локаль рәвештә су басу белән билгеләнгән.

Җирлек территориясендә елга үзәннәре битләренә туры китереп эрозия процесслары һәм ишелүләр үсеш алган. Чокыр-үзән челтәре торак пунктларга кагыла.

4.14.2.8 Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү системасы (гамәлдәге хәл)

Якындагы янгын сүндерү бүлеге Байлар Сабасы шәһәр тибындагы поселогында 23 км ераклыкта урнашкан (Югары Симет бистәсенә кадәр). Янгын сүндерү машинасының уртача хәрәкәт тизлеген (40 км/сәг) исәпкә алып, янгын урынына килү вакыты 34,5 мин тәшкил итәчәк.

Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү чыганакларына янгын гидрантлары, Югары Симет авылы янындагы ферма территориясендә урнашкан су башнясы керә, ул 10 минутлык янгынга каршы су запасын саклый. Янгын

гидрантлары һәр торак пунктта суүткәргеч челтәрләрдә урнаштырылган: Югары Симеттә- 3 данә, Түбән Симеттә - 5 данә.

СП 31.13330.2012 нигезендә, шулай ук П70.0010.09-90 гади булмаган объектларда эчке һәм тышкы янгын сүндерү системаларын проектлау буенча пособие нигезендә тышкы янгын сүндерүгә су чыгымнары нормасы һәр торак пункт өчен 5 л/с тәшкил итә (1000 кешедән азрак халкы булган торак пунктта 1 тапкыр янгыннар саны). Эчке янгын сүндерүгә суның хисап чыгышы - 2,5 л/с. Янгынны сүндерү дәвамлылыгы - 3 сәгать.

Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 3 сентябрендәге 1029-п номерлы карары нигезендә Саба районы территориясендә гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәэмин итү буенча территориаль штаттан тыш формированиеләр исемлеге расланды. «Саба МПП ЖКХ» ААҖ зыян күргән очракта халыкны эчә торган су белән тәэмин итү өчен, Саба районы кулланучылар җәмгыяте кайнар туклану белән тәэмин итү өчен, Саба РУЭС Арча ЗУЭС, «Таттелеком» ААҖ хәбәр иткән өчен җаваплы.

4.14.3 Хәрби вакытта һәм техноген һәм табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдә, территориянең тотрыклы эшләвен арттыру, халыкны яклау һәм тормыш белән тәэмин итү буенча тәкъдимнәр

4.14.3.1 Территория һәм оешмаларны гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кертү (тәкъдим ителә торган чаралар)

Территориянең Гражданнар оборонасы буенча категориясе булмау сәбәпле, гамәлдәге җитештерү объектлары функцияләренең тотрыклылыгын арттыру буенча чаралар эшләү таләп ителми.

4.14.3.2 Күчерү (тәкъдим ителә торган чаралар)

Гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кертелмәгән торак пунктлар территорияләре өчен 6.2.2.ГОСТ Р 22.2.10-2016 нигезендә , эвакуацияләнергә һәм имин районга җибәрелергә тиешле халык санын исәпләү таләп ителми.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә Саба районының барлык җирлекләре торак фонд бинасына күчереп утырту юлы белән эвакуацияләнә торган халыкны урнаштыру өчен билгеләнгән. Җирлек территориясендә кабул итү-эвакуация пункты урнаштыру каралган.

4.14.3.3 Халыкны инженерлык ягыннан яклау (тәкъдим ителә торган чаралар)

Югары Симет авыл җирлеге куркынычсыз район булып тора.

Югары Симет җирлегендә гражданнар оборонасы буенча саклау корылмалары төзү таләп ителми.

4.14.3.4 Инженерлык инфраструктурасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Су белән тәэмин итү

Су куллану исәпләүләре буенча чыганаклардан мөмкин булган су алу күләмнәренә төзәтмәләр кертергә кирәк (4.12.1.2 нче таблица). Таләп ителә торган

күләмнәргә ирешү насосларны күпкә куәтлерәклеләренә алмаштыру яисә су белән тәэмин итү чыганаклары санын арттыру юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин. Кирәк булганда торак пунктларны су белән тәэмин итү схемасына яисә яңа проектка үзгәрешләр кертүне күздә тотарга кирәк.

скважиналарның яртысыннан да ким булмаган өлеше электр кабул итү җайланмаларын автоном резерв туклану чыганакларына тоташтырырга һәм насосларны күчмә электр станцияләренә тоташтыру җайланмаларына ия булырга тиеш.

Шулай ук 165.1325800.2014 "Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар" таләпләренә ярашлы рәвештә, су алу корылмаларының бер төркеме сафтан чыккан очракта, калган корылмаларның куәте объектларның җитештерү-техник ихтыяҗларына, шулай ук тыныч вакытта халык саны өчен хуҗалык-эчә торган ихтыяҗларга авария режимы буенча су бирүне тәэмин итәргә тиеш.

Радиоактив пычранудан һәм (яисә) су белән тәэмин итү объектларын электр энергиясе белән үзәкләштерелгән тәэмин итү шартларында су белән тәэмин итә торган имин зонада су белән тәэмин итүдән саклаучы суммар проект җитештерүчәнлеге халыкның ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен җитәрлек булырга тиеш, шул исәптән эвакуацияләнгән, шулай ук барлык милек рәвешендәге предприятиеләрдә, крестьян (фермер) һәм шәхси ярдәмче хуҗалыкларда, эчәр суларда булган авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлары; халык өчен - бер кешегә кимендә 25 л исәбеннән; авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлары өчен - Россия Авыл хуҗалыгы министрлыгы билгели торган нормалар буенча (5.23.13800.2014). Шуңа бәйле рәвештә җирлек территориясендә булган чишмәләрне төзекләндерергә кирәк.

Газ белән тәэмин итү

"Куркыныч җитештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында" 1997 елның 21 июлендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә газүткәргечләр куркыныч җитештерү объектлары булып тора, бу аралаша торган тирәлекнең куркыныч җитештерү факторлары җыелмасына бәйле: транспортлана торган газның шартлау һәм янгын куркынычы үзлекләре. Куркыныч җитештерү объектларына газ бүлү һәм газ куллану челтәрләре 0,005Мга кадәр (116-ФЗ номерлы кушымта), ягъни ГРП һәм УГШтан кулланучыларга кадәр баручы челтәрләр керә алмый.

Физик тузуның югары билгеләре булган челтәрләрне һәм җиһазларны үз вакытында алыштыруны күзәтеп торырга кирәк. Яңа объектлар төзегәндә 62.13330.2011 нигезендә урта һөнәри белем бирү учреждениеләреннән алынган минималь ераклыкларны исәпкә алырга , сак зоналары режимын сакларга.

Проектлана торган территория гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кагылмаганлыктан, 165.1325800.2014 нигезендә газ белән тәэмин итү системасын урнаштыруга махсус таләпләр юк.

Электр белән тәэмин итү

Проектлана торган территория гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә карамый, электр белән тәэмин итү системасын урнаштыруга махсус таләпләр юк.

4.14.3.5 Хәбәр итү системасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Хәрби хәрәкәтләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтиҗәсендә килеп чыккан хәвеф-хәтәр турында халыкка хәбәр итү өчен, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә, җирле хәбәр итү системасын төзергә кирәк, ул СП 165.1325800.2014 таләпләренә туры килергә тиеш.

Югары Симет авыл җирлеге территориясе тиз үсә торган куркыныч табигый күренешләр һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы булмау сәбәпле, халыкка экстрен хәбәр итү зонасына эләкми. (ТР МКның 2013 елның 21 декабрендәге 899 номерлы карары нигезендә, халыкка экстрен хәбәр итү зоналары исемлеген раслау турында (анда булган кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янаучы куркыныч янаучы территорияләр һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр) раслау хакында). Халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасын булдыру зарурлыгы (КСЭОН) алга таба куркыныч табигый һәм техноген процессларның тиешле территорияләре булу белән билгеләнәчәк.

Халыкның игътибарын җәлеп итү өчен, район ЕДСка тоташтырып, 500 м га хәбәр итү радиусы булган РСУ-300 сөйләм сиреналарын урнаштыру кирәк. Сөйләм сирена җайланмасы эшен тәэмин итү өчен интернет-тоташтыру яисә стационар телефон элемтәсе булу кирәк. Районның ЕДДСка тоташуның техник мөмкинлеген исәпкә алып, РСУны Югары Симет бистәсендәге гамәлдәге һәм планлаштырылган иҗтимагый үзәкләр биналарына, Түбән Симет бистәсендәге авыл клубы бинасына, шулай ук интернет челтәренә тоташтырылган торак биналарга урнаштырырга кирәк.

РСУ урнаштыру график материалда күрсәтелгән.

4.14.3.6 Потенциаль куркыныч объектлар, куркыныч җитештерү объектлары һәм мөмкин булган куркыныч зоналар (тәкъдим ителә торган чаралар)

Газүткәргечләрне саклау кагыйдәләрен үтәргә кирәк. Төзү белән бәйле рәвештә

4.14.2.7 Территорияне һәм халыкны куркыныч табигый процесслардан яклау (тәкъдим ителә торган чаралар)

Территорияне су басудан саклау өчен участокларда һәм урамнарда локаль дренаж системалары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Җирлек территориясендә, бигрәк тә торак пунктлар чикләрендә эрозиягә каршы чаралар үткәрергә кирәк, алар чокырларның профильләрен үзгәртүдән, чокырларның тар нигезләрен салудан һәм агач-куак үсемлекләрен утыртудан гыйбарәт.

Куркыныч табигый процессларны һәм күренешләрне инженер-геологик тикшеренүләр нәтиҗәләре буенча билгеләргә, инженер-геологик тикшеренүләр башкару мәҗбүри.

4.14.2.8 Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү системасы (тәкъдим ителә торган чаралар)

Читтән ут кабу чыганагы килгәндә урман янгыннары барлыкка килү ихтималы бар.

Янгыннарны кисәтү өчен биналардан һәм корылмалардан урманчылыкларга, газүткәргечләргә кадәр янгынга каршы араны сакларга кирәк, җирле үзидарә органнары тарафыннан 2008 елның 22 июлендәге 123-ФЗ номерлы Федераль законның 63 маддәсе (2018 елның 27 декабрендәге 123-ФЗ редакциясендә) "Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент" (алга таба - 123-ФЗ номерлы) нигезендә янгын куркынычсызлыгы чараларын гамәлгә ашырырга кирәк.

СП 4.13130.2013 "Янгынга каршы тору системаларының 4.14 нче пункты нигезендә Яклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләмле-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр», бер-ике катлы индивидуаль төзелеш булган авыл җирлекләрен төзү чикләреннән урманчылыкларда (урман паркларында) урман утыртмаларына кадәр янгынга каршы ераклыклар 30 метрдан да ким булмаска тиеш.

123-ФЗ 74 маддәсе нигезендә, җир асты газ үткәргечләре күчәреннән торак пунктларга, аерым сәнәгать һәм авыл хуҗалыгы оешмаларына, биналарга һәм корылмаларга кадәр янгынга каршы ераклыклар "Техник җайга салу турында" Федераль закон нигезендә кабул ителгән техник регламентлар билгеләгән минималь таләпләргә туры килергә тиеш, бу объектлар өчен, эш басымы дәрәҗәсенә, диаметрына, объектларның җаваплылык дәрәҗәсенә бәйле рәвештә.

Торак пунктларда һәр йортка янгын сүндерү техникасының килүе тәэмин ителергә тиеш.

Янгынга каршы гидрантларны "СП 8.130.2009" нигезендә урнаштырырга кирәк. Кагыйдәләр җыелмасы. Янгынга каршы яклау системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү чыганаклары. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре (расланган). Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2009 елның 25 мартындагы 178 боерыгы белән (09.12.2010 ред.) Су үткәргеч челтәрдә янгын гидрантларын урнаштыру, янгын сүндерү җиңсәләре озынлыгын исәпкә алып, әлеге челтәр аша хезмәт күрсәтүче теләсә кайсы бинаның, корылманың яисә аның бер өлешенең янгынны сүндерүне тәэмин итәргә тиеш.

Янгын сүндерү машинасы килү вакыты нормативларда билгеләнгән нормативлардан артып китүгә бәйле рәвештә, мәҗбүри рәвештә "Янгыннан ирекле саклау турында" 2011 елның 6 маендагы 100-ФЗ номерлы Федераль закон (22.02.2017) нигезендә ирекле янгын сагы төзүне күздә тотарга кирәк.

5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

5.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югар Симет авыл җирлеге территориясеннән файдалану балансы

№ т/б	Территория исеме	Гамәлдәге хәл (2019 ел).		Хисап срогы (2040 ел.)	
		га	%	га	%
Югары Симет авыл җирлегенең гомуми мәйданы, шул исәптән:		4814,7305	100,0	4814,7305	100,0
1	Торак пунктлар территорияләре, шул исәптән:	155,0106	3,2	154,9562	3,2
1.1	- Югары Симет авылы	95,8828	2,0	95,8284	2,0
1.2	Түбән Симет авылы	59,1278	1,2	59,1278	1,2
2	Җитештерү зоналары, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зоналары, шул исәптән:	18,0182	0,4	21,5726	0,4
2.1	- транспорт инфраструктурасы зонасы	17,7334	0,4	21,2334	0,4
2.2	- инженерлык инфраструктурасы зонасы	0,2848	0,006	0,3392	0,007
3	Авыл хуҗалыгы кулланышы зонасы, шул исәптән:	2703,7658	56,1	2699,2657	55,1
3.1	- авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	2678,1364	55,6	2648,8870[1]	55,0
3.2	- авыл хуҗалыгы предприятиеләренең җитештерү зонасы	25,6294	0,5	50,3787	1,0
4	Рекреацион билгеләнештәге зоналар, шул исәптән:	1929,1047	40,1	1929,1047	40,1
4.1	- ял зонасы	0,0807	0,002	0,0807	0,002
4.2	- урманнар зонасы	1929,0240	40,1	1929,0240	40,1
5	Зиратлар зонасы	0,7510	0,02	1,7511	
6	Акваторияләр зонасы	6,9230	0,1	6,9230	0,1
7	Башка зоналар	1,1572	0,02	1,1572	0,02

Авыл хуҗалыгы җирләренең зонасын кыскарту (29,2494 га) 3.2 бүлек нигезендә күркә үстерү буенча ферма һәм күркә итен эшкәртү буенча «Саба» ҖЧҖ (24,7493 га) цехы төзүгә, 3.6 бүлек нигезендә автомобиль юлларын төзүгә (3,5 га) , 4.8 бүлек нигезендә зиратны урнаштыруга (1,0001 га) бәйле.

5.2 нче таблица

Генераль план проектының төп техник-икътисадый күрсәткечләре

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап срогы (2040 ел.)
1.	Халык				
1.1	Даими халык саны - барлыгы, шул исәптән	кеше.	547	557	568
	Югары Симет авылы	кеше.	384	388	394
	Түбән Симет авылы	кеше.	163	169	174
1.2	Икенче торак төзүче халык саны - барлыгы, шул исәптән	кеше.	-	27	90
	Югары Симет авылы	кеше.	-	18	57
	Түбән Симет авылы	кеше.	-	9	33
2.	Торак фонды				
2.1	Даими халык өчен торак фонды - барлыгы, шул исәптән	мең кв.м	15,07	16,87	22,63
	Югары Симет авылы	мең кв.м	10,29	11,73	15,69
	Түбән Симет авылы	мең кв.м	4,78	5,14	6,94
2.2	Икенче торак төзүче халык өчен торак фонды- барлыгы, шул исәптән	мең кв.м	-	1,08	3,60
	Югары Симет авылы	мең кв.м	-	0,72	2,28
	Түбән Симет авылы	мең кв.м	-	0,36	1,32
2.3	Даими халык өчен яңа торак төзелеше - барлыгы, шул исәптән.	мең кв.м	-	1,80	5,76
	Югары Симет авылы	мең кв.м	-	1,44	3,96
	Түбән Симет авылы	мең кв.м	-	0,36	1,80
2.4	Икенче торак төзүче халык өчен яңа торак төзелеше - барлыгы ,шул исәптән.	мең кв.м	-	1,08	2,52
	Югары Симет авылы	мең кв.м	-	0,72	1,56
	Түбән Симет авылы	мең кв.м	-	0,36	0,96
3.	Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары				
3.1	Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары, шул исәптән.	урын	32	36	36
	гамәлдәге саклана торган		-	32	36
	- яңа төзелеш		-	4	-
3.2	Гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән.	урын	192	192	192
	гамәлдәге саклана торган		-	192	192
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары, шул исәптән	урын	-	82	85
	гамәлдәге саклана торган		-	-	82
	- яңа төзелеш		-	82	3
3.4	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары, шул исәптән.	бер сменага -килүчеләр саны	21	21	21
	гамәлдәге саклана торган		-	21	21
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.5	Мәдәният йортлары, авыл клублары, шул исәптән	урын	250	300	300
	гамәлдәге саклана торган		-	250	300
	- яңа төзелеш		-	50	-
3.6	Китапханәләр, шул исәптән.	мең нөсхә	7,8	7,8	7,8
	гамәлдәге саклана торган		-	7,8	7,8
	- яңа төзелеш		-	-	-

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап срогы (2040 ел.)
3.7	Спорт заллары, шул исәптән	Идән мәйданы кв.м	544	544	544
	гамәлдәге саклана торган		-	544	544
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.8	Яссы спорт корылмалары, шул исәптән.	кв.м	540	1282	1282
	гамәлдәге саклана торган		-	540	1282
	- яңа төзелеш		-	742	-
3.9	Сәүдә предприятиеләре, шул исәптән	кв.м. сәүдә мәйданы	132	197	197
	гамәлдәге саклана торган		-	132	197
	- яңа төзелеш		-	65	-
3.10	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү предприятиеләре, шул исәптән	эш урыны	-	3	3
	гамәлдәге саклана торган		-	-	3
	- яңа төзелеш		-	3	-
3.11	Җәмәгать туклануы предприятиеләре, шул исәптән	утырту урыннары	-	26	26
	гамәлдәге саклана торган		-	-	26
	- яңа төзелеш		-	26	-
3.12	Элемтә бүлекләре, шул исәптән	объект	-	1	1
	гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.13	Банк бүлекләре, филиаллары, шул исәптән	объект	-	1	1
	гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.14	Полиция, шул исәптән.	кеше.	-	1	1
	гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
3.15	Җәмәгать бәдрәфләре, шул исәптән	прибор	-	1	1
	гамәлдәге саклана торган		-	-	1
	- яңа төзелеш		-	1	-
4.	Халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү				
4.1	Зиратларның гомуми мәйданы	га	5,0923	5,0923	5,0923
5.	Транспорт инфраструктурасы				
5.1	Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы - барлыгы, шул исәптән:	км	11,85	13,15	13,15
5.1.1	Федераль әһәмияттәге	км	-	-	-
5.1.2	Төбәк яисә муниципальара әһәмияттәге	км	9,20	9,20	9,20
5.1.3	Җирле әһәмияттәге	км	2,65	3,95	3,95
6	Инженерлык инфраструктурасы				
6.1	Су белән тәэмин итү				
	- Су куллану	Куб. м./ тәүлеккә	249,68	259,25	278,42
6.2	Канализация				
	- юынты суларның гомуми күләме	Куб. м./ тәүлеккә	95,73	102,20	115,16
6.3	Санитар чистарту				
	- ККК күләме	т/ел	179,77	234,06	279,94
	- ККК өчен контейнерлар	данә	-	9	9
6.4.	Җылылык белән тәэмин итү				

№ т/б	Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2025 ел)	Исәп-хисап срогы (2040 ел.)
	- Котельныйларның гомуми саны	данә	-	1	1
6.5.	Газ белән тәэмин итү				
	- Еллык газ тоту	мең нм3 / ел	120,34	128,48	144,76
6.6.	Электр белән тәэмин итү				
	- еллык электр куллану	мең кВт.сәг./ел	1186,99	1267,28	1427,86
	- исәп-хисап куәте	кВт	246,77	293,06	429,14
	- трансформатор подстанцияләренең гомуми куәте	кВА	262,52	311,76	456,53
6.7.	Аз токлы челтәрләр				
	- телефоннар саны	данә	141	207	293

6. **ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ**

Норматив-хокукый актлар

1. 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы

Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеше кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

2. 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Җир кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

3. 2006 елның 3 июнендәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

4. 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы урман кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

5. 1994 елның 30 ноябрендәге 51-ФЗ номерлы Гражданлык кодексы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

6. 2004 елның 29 декабрендәге 190 номерлы Шәһәр төзелеше кодексы (27.12.2019 ел).

7. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

8. «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

9. «Җирләрне яисә җир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

10. «Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» 2001 елның 21 декабрендәге 178-ФЗ номерлы Федераль закон (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

11. «Дәүләт реестрлары белешмәләрендә каршылыкларны бетерү һәм җир кишәрлегенең билгеле бер җирләр категориясенә каравын билгеләү максатларында Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2017 елның 29 июлендәге 280 номерлы Федераль закон.

12. «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68нче номерлы Федераль закон (03.07.2019 редакциясендә)

13. «Биналарның һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында техник регламент»2009 елның 30 декабрендәге 384нче номерлы Федераль закон (02.07.2013 ред.)

14. «Куркыныч җитештерү объектларының сәнәгать куркынычсызлыгы турында» 1997 елның 21 июлендәге 116 номерлы Федераль закон

15. "Ирекле янгын сагы турында» 2011 елның 6 маендагы 100нче номерлы Федераль закон

16. «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» 2008 елның 22 июлендәге 123нче номерлы Федераль закон

17. «2019 елга кадәр җәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен

билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

18. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы зоналарына эләгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге" 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы карары

19. «Эре янгыннарны сүндерү, Татарстан Республикасы территориясендә зур янгыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләрне һәм аварияләрне бетерү өчен көчләрне һәм янгын саклау чараларын җәлеп итү планын раслау турында» 2004 елның 11 октябрендәге 447 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

20. "Кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янаучы табигать күренешләре һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычына дучар булган территорияләр халкына ашыгыч хәбәр итү зоналары исемлеген раслау турында" 2013 елның 21 ноябрендәге 899 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

21. «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

22. «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

23. СНиП 2.07.01-89 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

24. СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү». СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакциясе

25. "Гражданнар оборонасы буенча инженер-техник чаралар" СП 165.1325800.2014 Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.01.51-90

26. Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары . Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

27. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары.

28. СанПиН 2.4.1.3049-13 "Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында эш режимын урнаштыруга, тотуга һәм оештыруга санитар-эпидемиологик таләпләр" . РФ Баш дәүләт санитария табибының 2013 елның 15 маендагы 26 номерлы карары белән расланган (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

29. СанПиН 2.4.2.2821-10 «Гомуми белем бирү учреждениеләрендә белем бирү шартларына һәм оештыруга санитар-эпидемиологик таләпләр» РФ Баш дәүләт санитария табибының 2010 елның 29 декабрендәге 189 номерлы карары белән расланган(үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

30. «Балаларга өстәмә белем бирү мәгариф оешмаларының эш режимын урнаштыруга, эчтәлегенә һәм оештыруга санитар-эпидемиологик таләпләр" Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар СанПиН 2.4.3172-14 . РФ Баш дәүләт санитария табибының 2014 елның 4 июлендәге карары белән расланган N 41).

31. СанПиН 2.1.3.2630-10 "Медицина эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларга санитар-эпидемиологик таләпләр" (раслаулар). РФ Баш дәүләт санитария табибының 2010 елның 18 маендагы 58 номерлы карары белән (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

32. Кагыйдәләр җыелмасы 62.13330.2011 «СНиП 42-01-2002. Газ бүлү системалары» Актуальләштерелгән редакция: СНиП 42-01-2002 . РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2010 елның 27 декабрендәге 780 номерлы боерыгы белән расланган

33. СП 42-101- 2003 «Металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми нигезләмәләр».

34. СП 131.13330.2012 "Төзелеш климатологиясе". СНиП 23-01-99 Актуальләштерелгән редакциясе.

35. СП 116.13330.2012 "Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау". СНиП 22-02-2003 Актуальләштерелгән редакциясе

36. СП 115.13330.2016 "Куркыныч табигый йогынтыларның геофизикасы". СНиП 22-01-95 Актуальләштерелгән редакциясе

37. СП 14.13330.2018 "СНиП II-7-81. Сесмик районнарда төзелеш ". Актуальләштерелгән редакция.

38. СП 4.130.2013 "Янгынга каршы көрәш системалары. Яклау объектларында янгын таралуны чикләү. Күләмле-планлаштыру һәм конструктив карарларга таләпләр»

39. СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 "Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар классификациясе" (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрендәге 74нче номерлы карары белән расланган. (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

40. СНиП 2.04.01-85 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү».

41. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен су белән тәэмин итү һәм канализация буенча кулланма (СНиП 2.07.01-89).

42. СНиП 41-02-2003 "Җылылык челтәрләре".

43. ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе»

44. ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык. Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә гражданнар оборонасы чараларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе»

45. РД 34.20.185-94 "Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструкциясе".

46. СО 153-34.48.519-2002 «0.4-35 кВ көчәнешле һава электр линияләрендә элемтә җепселле-оптик линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре.

Федераль программалар

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 13 февралендәге 207-р номерлы карары белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенең пространстволы үсеше стратегиясе. (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
2. РФ Президентының 2017 елның 13 маендагы 208 номерлы Указы белән расланган 2030 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенең икътисадый куркынычсызлык стратегиясе.
3. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 29 гыйнварына үзгәрешләр белән) белән расланган , федераль әһәмияттәге автомобиль юллары федераль транспорты (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба үткәргеч) өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы.
4. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе (2019 елның 26 мартына үзгәрешләр белән) белән расланган Россия Федерациясенең энергетика өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы.
5. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрендәге 2607-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең сәламәтлек саклау өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасы.
6. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 26 февралендәге 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең югары һөнәри белем өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы.

Республика программалары

1. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
2. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планын раслау турында» 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2008елның 22 октябрендәге 763 номерлы карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) белән расланган «2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасының җитештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы.

4. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 21 сентябрендәге 2521-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган янәшәдәге территорияләрне төзекләндерү белән мәктәпкәчә мәгариф оешмалары биналарын капиталь ремонтлауга Татарстан Республикасы бюджетыннан җибәрелә торган акчаларны бүлү.

5. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018елның 25 декабрендәге 3626-р күрсәтмәсе белән расланган 2019 елда Татарстан Республикасы торак пунктларында төзелергә, капиталь ремонтланырга һәм реконструкцияләнергә тиешле халыкны эчәргә яраклы су белән тәэмин итү объектлары исемлеге.

Муниципаль программалар

1. 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе;
2. Югары Симет авыл җирлегенең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы;
3. Югары Симет авыл җирлегендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы.
4. Югары Симет авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы.

Башка әдәбият

1. Татарстан Республикасының тарихи һәм мәдәни һәйкәлләр җыентыгы . - Т.I. - Административ районнар. - Казан: «Мастер Лайн» басмасы, 1999 - 460 б.
2. Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2014 елның 12 апрелендә бирелгән,Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең торак пунктларында гамәлдәге мәдәният һәм сәнгать объектлары исемлеге, Татарстан Республикасының мәдәни мирас объектлары исемлеге һәм ачыкланган объектлар исемлеге, Татарстан Республикасының мәдәни мирас объекты билгеләре булган объектлар исемлеге
3. Татарстан Республикасында тарихи һәм мәдәни күчемсез һәйкәлләрне өйрәнү, саклау, реставрацияләү һәм куллану: Мәгълүмат җыентыгы. 2-3 басма Тарих һәм мәдәни һәйкәлләр. Тарихи-мәдәни территорияләр. Тарихи шәһәрләр - Казан: «Карпол», 2001 - 335 с.

Фонд материаллары

1. Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән мәгълүматлар.
2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2017 елның 15 августындагы 577 номерлы карары редакциясендә);

3. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрендәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы.

7. КУШЫМТАЛАР

1 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2020 елның 24 мартындагы 513-п номерлы Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнары проектларын әзерләү турындагы карары

2 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең 2019 нчы елның 19 нчы декабрендә кабул ителгән 494 нче номерлы генераль планы проекты составында Гражданнар оборонасы буенча чаралар, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү буенча чаралар исемлеген эшләү өчен беренчел мәгълүматлар һәм таләпләр.

3 кушымта

Хат (Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авылы янында яңа зиратны урнаштыруга нигезләнгән хат фрагменты) №22.01.2020.

4 кушымта

Хат (Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге зиратларының факттагы чикләрен нигезләүче хат фрагменты) №196, 20.12.2019.

5 кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының хаты (Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге зиратларының факттагы чикләре буенча мәгълүмат белән хат), №3224/И 01.11.2019.

1 кушымта

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

24.03.2020

№ 513-п

О подготовке проекта Генеральных планов сельских поселений Сабинского муниципального района Республики Татарстан

В соответствии с частью 2 статьи 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации и частью 4 статьи 14 Федерального закона от 06 октября 2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» частью 5 статьи 15 Закона Республики Татарстан от 28.07.2004 №45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» учитывая, что полномочия органов местного самоуправлений сельских поселений являются вопросами местного значения муниципальных районов и решаются на территориях сельских поселений органами местного самоуправления муниципального района Исполнительный комитет Сабинского муниципального района Республики Татарстан

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Начать подготовку проекта Генеральных планов сельских поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан.

2. Отделу инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района Республики Татарстан подготовить проекты Генеральных планов следующих сельских поселений Сабинского муниципального района:

- Большеныртинское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Верхнесиметское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Иштуганское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Кильдебякское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Нижнешитцинское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана;
- Мичанское сельское поселение Сабинского муниципального района Республики Татарстана.

3. Опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Сабинского муниципального района по адресу: http://saby.tatarstan.ru.

4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на Рамазанова Э.Д., заместителя начальника отдела инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района.

Руководитель М.Р. Ишниязов

ИСХОДНЫЕ ДАННЫЕ И ТРЕБОВАНИЯ ДЛЯ РАЗРАБОТКИ ПЕРЕЧНЯ МЕРОПРИЯТИЙ ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ, МЕРОПРИЯТИЙ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ,
в составе проекта
«Генеральный план Верхнесиметского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан»

г.Казань № 494 от 19 декабря 2019
(Исх. № 484/04 от 12.11.2019)

От кого: **Министерства по делам гражданской обороны и чрезвычайным ситуациям Республики Татарстан**

Кому: **ГБУ «Фонд пространственных данных»**

В соответствии с запросом ГБУ «Фонд пространственных данных» сообщаю исходные данные и требования для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций, включаемые в задание на разработку градостроительной документации «Генеральный план Верхнесиметского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан».

1. Для разработки перечня мероприятий по гражданской обороне:

Основные положения плана гражданской обороны поселения:
проектируемая территория к группам по гражданской обороне не относится;
на территории организаций, отнесенных к категории по гражданской обороне, не имеется;
данная территория не попадает в зоны возможного химического заражения, возможных разрушений, возможного радиоактивного заражения и возможного катастрофического затопления;
строительство защитных сооружений гражданской обороны не требуется.

Основные положения планов гражданской обороны отраслей промышленности, размещенных и размещаемых на территории поселения:
размещение новых промышленных предприятий планировать в соответствии с требованиями «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «Инженерно-технические мероприятия по гражданской обороне».

Расселение:
требования к формированию систем расселения, групповых систем населенных мест районов рассредоточения и эвакуации населения предусмотреть в соответствии «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;
численность рассредоточиваемого, эвакуируемого населения, расселяемого в загородной зоне на первую очередь и расчетный срок – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района РТ;
размещение сборно-эвакуационных (приемно-эвакуационных) пунктов – в соответствии с Планом гражданской обороны и защиты населения Сабинского муниципального района РТ.

Инженерные коммуникации:

требования по системе водо- снабжения – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;

требования к устойчивому электроснабжению – согласно «СП 165.1325800.2014 Актуализированная редакция «СНиП 2.01.51-90 «ИТМ по ГО»;

требования по системе оповещения гражданской обороны предусмотреть в соответствии с указом Президента РФ от 13.11.2012г. № 1522 «О создании комплексной системы экстренного оповещения населения об угрозе возникновения или о возникновении чрезвычайных ситуаций» (необходима установка речевой сиренной установки с подключением к ЕДДС района).

2. Для разработки перечня мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера необходимо учесть следующее:

опасные природные процессы и явления определить по результатам инженерно-геологических изысканий, выполнение инженерно-геологических изысканий обязательно;

существующие потенциально опасные объекты, аварии на которых могут привести к образованию зон чрезвычайных ситуаций в Сабинском муниципальном районе:

- ООО «Газпром трансгаз Казань» (Площадка компрессорной станции "Арская" Шеморданского ЛПУМГ (422050, Сабинский район, п. Шемордан), Станция газораспределительная АГРС Ташкент-2 Нижние Шитцы Константиновского ЛПУМГ (422067, Сабинский район, с. Нижние Шитцы, АГРС), Станция газораспределительная АГРС-10 Сабабаш Константиновского ЛПУМГ (422062, Сабинский район, с. Сабабаш, АГРС), Станция газораспределительная АГРС-10 Богатые Сабы Константиновского ЛПУМГ (422060, Сабинский район, р.ц. Богатые Сабы, АГРС).

3. Основные нормативные и методические документы, рекомендуемые для использования при разработке перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций:

Перечень основных нормативных и методических документов, рекомендуемых для использования при проектировании перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС, приведен в ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования».

Дополнительные требования:

1. Перечень мероприятий проекта строительства должен быть разработан в строгом соответствии с требованиями ГОСТ Р 22.2.10-2016 «Безопасность в чрезвычайных ситуациях. Порядок обоснования и учета мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера при разработке документов территориального планирования» с обязательным представлением текстового и графического материала.

2. Для отображения вопросов перечня мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению чрезвычайных ситуаций разработать:

основные технико-экономические показатели перечня мероприятий по гражданской обороне в генеральном плане;

план сетей водоснабжения и канализации;

схему газоснабжения;

схему теплоснабжения;

схему сетей радиовещания и телевидения, обеспечивающих устойчивую работу системы централизованного оповещения гражданской обороны.

3. Выполненный перечень мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС в составе проекта «Генеральный план Верхнесиметского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан» согласовать с министерством по делам гражданской обороны и чрезвычайным ситуациям Республики Татарстан.

4. Выполненный перечень мероприятий по гражданской обороне, мероприятий по предупреждению ЧС в составе проекта «Генеральный план Верхнесиметского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан» представить на экспертизу согласно постановлению Правительства Российской Федерации от 5 марта 2007 г. № 145 «О порядке организации и проведения государственной экспертизы проектной документации и результатов инженерных изысканий» в составе проекта.

Настоящие исходные данные действительны в течение 3-х лет с момента выдачи.

Заместитель министра Н.В. Суржко

3 кушымта

Республика Татарстан
СОВЕТ ВЕРХНЕСИМЕТСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

422055, Республика Татарстан,
с.Верхний Симет, ул. Советская, 32
тел. 45-0-19

Татарстан Республикасы
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

422055, Татарстан Республикасы,
Югары Симет авылы, Совет урамы, 32 йорт
тел. 45-0-19

e-mail: Bsim.sab@tatar.ru

22.01.2020 г. № 12

Директору
ГБУ «Фонд пространственных
данных Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович !

Прошу Вас при разработке генерального плана Верхнесиметского сельского поселения Сабинского муниципального района Республики Татарстан предусмотреть в селе Верхний Симет новое кладбище, в связи с высокой заполненностью имеющегося (98%).

Координаты и местоположение земельного участка прилагается.

Глава Верхнесиметского
сельского поселения И.Р.Ахмадуллин

(без подписи на бумажном экземпляре
для отправки в электронной форме)

Географические координаты земельного участка (кладбище)

505328.739	1371846.361
505255.485	1371931.784
505188.016	1371873.926
505261.271	1371788.503
505328.739	1371846.361

Республика Татарстан
ВЕРХНЕСИМЕТСКИЙ СЕЛЬСКИЙ
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

422068, Республика Татарстан,
с.Верхний Симет, ул. Советская, 32
тел. 45-0-19

Татарстан Республикасы
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

422068, Татарстан Республикасы,
Югары Симет авылы , Совет урамы, 32
йорт
тел. 45-0-19

e-mail: Bsim.sab@tatar.ru

20.12.2019 №196

Директору ГБУ
«Фонд пространственных данных
Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

Верхнесиметский сельский исполнительный комитет Сабинского муниципального района РТ в ответ на ваше письмо №532/04 от 29.11.2019 по вопросу №8 сообщаем, что перенесены ограждения кладбищ рассекающие границ земельного участка с кадастровым номером 16:35:050201:30 в селе Нижний Симет, земельные участки с кадастровыми номерами 16:35:050101:190, 16:35:050101:352, 16:35:050101:192, 16:35:050101:193 в селе Верхний Симет.

Глава Верхнесиметского
сельского поселения: И.Р.Ахмадуллин

(без подписи на бумажном экземпляре
для отправки в электронной форме)

РУКОВОДИТЕЛЬ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан, Сабинский район, п.г.т. Богатые Сабы, ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ ҖИТӘКЧЕСЕ
422060, Татарстан Республикасы, Саба районы, Байлар Сабасы ш.т.п., Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru, www.saby.tatarstan.ru

№ __________ от ____________
На № 451/03 от 29.10.2019

Директору ГБУ «Фонд пространственных данных Республики Татарстан»
Р.В. Комарову

Уважаемый Руслан Викторович!

По Вашему запросу информация по фактическим границам кладбищ Большеныртинского, Верхнесиметского, Иштуганского, Кильдебякского, Мичанского, Нижнешитцинского сельских поселений Сабинского муниципального района Республики Татарстан с указанием поворотных точек в виде таблиц координат в системе МСК-16 направлена на электронные адреса ГБУ ФПД РТ Давлятова Мария Андреевна - Mariya.Davlyatova@tatar.ru и dimaganchurin@mail.ru 31 октября 2019г.

С уважением,

М.Р. Ишниязов
(без подписи на бумажном экземпляре для отправки в электронной форме)

Шакирзянова М.Ф.,
2-32-73

ЭЛЕКТРОННЫЙ ТАТАРСТАН

“Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды”
Дәүләт бюджет учреждениесе

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә

Казан 2020

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫНЫҢ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	Бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	37
	График материаллар	
2	Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Җирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	10
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	99
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	33
	График материаллар	
3	Җирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1. КЕРЕШ..4
2. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ МӘГЪЛҮМАТ...6
3. САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ..7
3.1. Гомуми оештыру чаралары 7
3.2. Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары...7
3.3. Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары..7
3.4. Урман комплексын үстерү чаралары...9
3.5. Торак инфраструктурасын үстерү чаралары 9
3.6. Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары 11
3.7. Зиратларны үстерү чаралары..15
3.8. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары 17
3.9. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары 19
3.10. Торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары 22
3.11. Әйләнә-тирә мохитне саклау буенча чаралар...24
3.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары 26
3.13. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары 30
4. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАР ПАРАМЕТРЛАРЫ 31

➢ КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль план проекты, проектлауга бирем нигезендә, «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» ДБУ тарафыннан эшләнде.

Генераль планны эшләүгә заказчы - Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты.

Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы - шәһәр төзелеше стратегиясен , тормыш эшчәнлеге мохитен булдыру шартлары, җирлек территорияләренең үсеш юнәлешләре һәм чикләре, җирлек составындагы торак пунктларның чикләрен билгеләү һәм үзгәртү, территорияләрнең функциональ зоналарын билгеләү һәм үзгәртү, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, тарихи-мәдәни мирас объектларын һәм аеруча саклана торган табигать территорияләрен саклауга, экологик һәм санитария иминлегенә шәһәр төзелеше таләпләрен билгели торган территориаль планлаштыру документы.

Генераль план аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлыча срокларына эшләнде:

Генераль планны гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2025 елга кадәр.

Генераль планның барлык төп проект карарлары планлаштырылган хисап срогы - 2040 елга кадәр.

Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы проектына түбәндәгеләр керә:

Текстлы материаллар - территориаль планлаштыруның максатлары һәм бурычларын, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген һәм генераль планны гамәлгә ашыру этаплары буенча аларны үтәү эзлеклелеген үз эченә алган нигезләмә.

График материалларда территориаль планлаштыру карталары (схемалары) бар.

Территориаль планлаштыру тәкъдимнәрен нигезләү һәм аңлату максатларында әзерләнә торган проектны нигезләү материаллары авыл җирлегенең генераль планын раслау процессын килештерү һәм тәэмин итү өчен, текст һәм график материаллар составында эшләнгән.

Текст материаллары җирлек территориясенең торышын, аны комплекслы үстерү проблемаларын һәм юнәлешләрен анализлауны, территориаль һәм пространство-планлаштыру үсешен нигезләүне, территориаль планлаштыру чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру этапларын, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычының төп факторлары исемлеген үз эченә ала.

График материалларда җирлекнең генераль планы проектын нигезләү схемалары бар.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы (ФЗ-190), «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»

Федераль закон (ФЗ-131) нигезендә җирлекнең җирле әһәмияттәге чаралары расланырга тиеш.

Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге Генераль планы проектын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (Министрлар Кабинетының 2017 елның 15 августындагы 577 номерлы карары редакциясендә);

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрендәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы;

- Саба муниципаль районы һәм аның составына керүче Югары Сиимет авыл җирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән рәсми белешмәләр.

➢ САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТУРЫНДА ГОМУМИ МӘГЪЛҮМАТ

Югары Симет авыл җирлеге чиге «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә кабул ителде.

Югары Симет авыл җирлегенә әлеге закон нигезендә Югары Симет (административ үзәк) һәм Түбән Симет авылы керә.

Югары Симет авыл җирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында, Саба муниципаль районының көнбатыш өлешендә урнашкан. Югары Симет авыл җирлеге Саба муниципаль районының Олы Шыңар, Мичән авыл җирлекләре, Татарстан Республикасының Арча һәм Теләче муниципаль районнары белән чиктәш.

Югары Симет авыл җирлегенең гомуми мәйданы - 4814,7305 га, шул исәптән 155,0106 га торак пунктлар мәйданы, шулардан: Югары Симет авылы - 95,8828 га, Түбән Симет авылы - 59,1278 га (картографик материал буенча).

Җирлектә ике балалар бакчасы, урта гомуми белем бирү мәктәбе, ике фельдшер-акушерлык пункты, авыл мәдәният йорты, авыл клубы, китапханә һәм сәүдә объектлары бар.

Хәзерге вакытта Югары Симет авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка җирлекләре һәм районнары белән транспорт элемтәсе региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла: «Байлар Сабасы-Тимершык» - Югары Симет - Алан, «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары.

➢ САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ БУЕНЧА ФЕДЕРАЛЬ, РЕГИОНАЛЬ ҺӘМ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

o Гомуми оештыру чаралары

Югары Симет авыл җирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрендәге 707 номерлы карары белән «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы» расланды. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 20 июнендәге 503 номерлы карары белән 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планына үзгәрешләр кертү расланды.

Казан агломерациясе составына керә торган Саба муниципаль районы расланган Стратегия кысаларында «Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү» программасын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

o Сәнәгать җитештерүен үстерү чаралары

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында сәнәгать җитештерүен үстерү буенча чаралар каралмаган.

o Агросәнәгать комплексын үстерү чаралары

2021 елга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе нигезендә , Югары Симеттән көнбатышка таба генераль план нигезендә «Саба» ҖЧҖ күркә үстерү буенча ферма һәм күркә итен эшкәртү буенча цех төзү каралган.

3.3.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап чоры (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Югары Симеттән көнбатышка таба	Күркә үстерү фермасы һәм күркә ите җитештерү цехы «Саба» ҖЧҖ	Яңа төзелеш	га	-	24,7493	+		Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2021 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр план чорына социаль-икътисадый үсеш стратегиясе

o Урман комплексын үстерү чаралары

Урман һәм урман сәнәгате комплексын Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы, Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм башка программалар белән үстерү чаралары һәм хисап чорына кадәрге чорга документлар белән каралмаган.

o Торак инфраструктурасын үстерү чаралары

Генераль планны тормышка ашыру чорында, Югары Симет авылы өчен, даими халыкка яңа индивидуаль торак төзелеше өчен, 4,50 гектарга якын территория (45 участок), Түбән Симет авылы өчен 1,80 га территория (18 участок) кирәк булачак.

Генераль план чаралары белән яңа торак төзелеше (6,30 га - даими халык өчен, 3,04 га - икенче торак төзүче халык өчен) өчен 9,34 га территория (социаль инфраструктура объектларыннан, урамнардан һәм юллардан, гомуми файдаланудагы яшелләндерү мәйданнарыннан тыш) каралган, шулардан:

– Югары Симет авылында - 6,41 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен;

– Түбән Симет авылында - 2,93 га (торак пунктның заманча чиге эчендә) индивидуаль торак төзелеше өчен.

Генераль планны тормышка ашыруның беренче чиратта (2025 елга кадәр) җирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 2,40 гектар территория каралган, шулардан:

– 1,80 га - Югары Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,16 мең кв.м (18 участок) тәшкил итәчәк;

– 0,60 га - Түбән Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 0,72 мең кв.м (6 участок) тәшкил итәчәк.

Генераль планны (2026-2040 еллар) гамәлгә ашыруның исәп-хисап срогына җирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 6,94 гектар территория каралган, шулардан:

– 4,61 га - Югары Симет авылында шәхси торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 5,52 мең кв.м (46 участок) тәшкил итәчәк;

– 2,33 га - Түбән Симет авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы якынча 2,76 мең кв.м (23 участок) тәшкил итәчәк.

Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алыштыру төзүчеләр көче белән гамәлгә ашырылачак, шул исәптән, финанслауның төрле схемаларын кулланып (төзүчеләр акчалары, ипотека акчалары, шул исәптән социаль ипотека, төзүчеләрнең ташламалы категорияләренә субсидияләр, яшь белгечләрне авылда калдыру программалары һ.б.).

3.5.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документның исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	1,80	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	2,16			
2	Югары Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	4,61	-	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	5,52			
3	Түбән Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га	-	0,60	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
				мең кв.м	-	0,72			
4	Түбән Симет авылы	торак пунктының гамәлдәге чикләрендә торак фонды	яңа төзелеш	га мең кв.м	-	2,33	-	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
					-	2,76			

○ Халыкка хезмәт күрсәтү системасын үстерү чаралары

Иң беренче чиратта Югары Симет авылында җәмәгать үзәге төзелеше планлаштырылган. Аның составында тамашачылар залы, полиция участок пункты, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре, банк бүлекчәсе, почта элемтәсе бүлеге урнашачак.

Мәгариф оешмалары

Исәп-хисап буенча, мәктәпкәчә балалар оешмаларына һәм гомуми белем бирү мәктәпләренә ихтыяҗ 2025 елга халык өчен 30 һәм 68 урын тәшкил итәчәк, шул рәвешле 2040 елга - 36 һәм 71 урын.

Генераль план буенча, беренче чиратта, Түбән Симет авылында 13 урынга кадәр арттыру белән балалар бакчасын яңарту каралган.

Югары Симет авылында урнашкан 192 нче урынга исәпләнгән урта гомуми белем бирү мәктәбе халыкның гомуми белем бирү оешмаларына булган ихтыяҗын тулысынча канәгатьләндерә.

Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы белән гамәлдәге Югары Симет авылы мәктәбе базасында беренче чиратка гомуми егәрлеге 82 урын, хисап срогына - 3 урын булган балалар иҗаты түгәрәкләре оештыру тәкъдим ителә

Дәвалау-профилактика медицина оешмалары

Дәвалау-профилактика медицина оешмаларын урнаштыру Генераль планда каралмаган, чөнки Югары Симет авылында һәм Түбән Симет авылларында гамәлдә булган фельдшер-акушерлык пунктлары халыкның фараз ихтыяҗларын тулысынча канәгатьләндерә.

Мәдәни - ял итү учреждениеләре

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, проектлана торган иҗтимагый үзәк составында 50 урынга проект егәрлеге булган тамашачылар залын Югары Симет авылында урнаштыру каралган.

Спорт учреждениеләре

Урта мәктәп каршында һәм Югары Симет авылының күпфункцияле үзәгендә урнашкан гомуми мәйданы 544 кв. м. булган гамәлдәге спорт заллары халыкның фараз ихтыяҗларын тулысынча канәгатьләндерә.

Яссы спорт корылмалары

Генераль планда 742 кв.м мәйданлы Югары Симет авылында спорт мәйданчыгы төзү каралган.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре

Генераль планда, беренче чиратта, көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрен Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында 3 эш урыны булган килеш урнаштыру каралган.

Җәмәгать туклануы предприятиеләре

Генераль планда җәмәгать туклануы предприятиеләрен урнаштыру каралган, анда Югары Симет авылындагы проектлана торган иҗтимагый үзәктә 26 утырту урыны бар.

Банк бүлекчәләре

Генераль планда, беренче чиратта, банк бүлеген Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Сәүдә предприятиеләре

Генераль план белән беренче чиратта түбәндәге сәүдә предприятиеләрен төзү каралган:

– Югары Симет авылында 25 кв. м.мәйданга сәүдә предприятиеләре;

– Түбән Симет авылында - 40 кв.м сәүдә мәйданы булган сәүдә предприятиеләре.

Элемтә бүлекләре

Генераль план белән почта элемтәсе бүлеген Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

Җәмәгать җыештыру урыннары

Генераль план нигезендә, беренче чиратта, проектлана торган Югары Симет авылы иҗтимагый үзәге составында 1 нче прибор санында җәмәгать җыештыру урыны урнаштыру каралган.

Полиция

Генераль план белән, беренче чиратта, полициянең участок пунктын Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында урнаштыру каралган.

3.6.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Мәгариф оешмалары									
1	Түбән Симет авылы	Балалар бакчасы	Җитештерү куәтен арттыру белән реконструкция	урын	9	4	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары									
1	Югары Симет авылы	Мәктәп каршындагы балалар иҗат түгәрәкләре	Оештыру	урыны	0	82	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
						3		+	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
Мәдәният һәм ял итү учреждениеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составындагы тамаша залы	Оештыру	урын	-	50	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Яссы спорт корылмалары									
1	Югары Симет авылы	Спорт мәйданчыгы	Яңа төзелеш	кв.м.	-	742	+		Социаль-икътисадый үсеш стратегиясе Югары симет авыл җирлегенең ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чоры
Сәүдә предприятиеләре									
1	Югары Симет авылы	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. торг.	-	25	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
2	Түбән Симет авылы	Сәүдә предприятиеләре	Яңа төзелеш	кв.м. торг.	-	40	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	Оештыру	Эш урыннары	-	3	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать туклануы предприятиеләре									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган җәмәгать үзәге составында җәмәгать туклануы предприятиеләре	Оештыру	утырту урыннары	-	26	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Банк бүлекчәләре									
1	Югары Симет авылы	Банкның проектлана торган иҗтимагый үзәк составындагы бүлеге	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Элемтә бүлекләре									
1	Югары Симет авылы	Почта элемтәсе бүлеге проектлана торган иҗтимагый үзәк составында	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать хокук тәртибен саклау									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында полициянең участок пункты	Оештыру	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Җәмәгать җыештыру урыннары									
1	Югары Симет авылы	Проектлана торган иҗтимагый үзәк составында җәмәгать җыештыру урыннары	Оештыру	прибор	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
Иҗтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектлар									
1	Югары Симет авылы	Иҗтимагый үзәк	Яңа төзелеш	объект	-	1	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

7.1. Зиратларны үстерү чаралары

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге Советының 2020 елның 22 гыйнварындагы 12 номерлы хаты нигезендә, генераль план нигезендә, беренче чиратта, Югары Симет авылы янында 16:35:050305:5 кадастр номерлы җир участогына 1,0001 га мәйданлы зиратны урнаштыру каралган.

Шулай ук Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы белән зиратларны тәртипкә китерү өчен җир төзелеше документларын территориянең функциональ кулланылышына яраклаштыру тәкъдим ителә,аерым алганда, «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радио, телевидение, информатика, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр» рөхсәт ителгән куллану төрен билгеләү белән 12.1.зират өчен җир кишәрлеге урнаштырыла. "Ритуаль эшчәнлек".

3.7.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә зиратларны үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы янында	Кадастр номеры 16:35:050305:5 булган җир кишәрлеге өлешендә зират	Яңа төзелеш	га	-	1,0001	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

7.2. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү чаралары

Су объектлары янында рекреацион зоналар булдыру максатыннан, Генераль план нигезендә, Түбән Симет авылы янында уза торган яр буе полосасын һәм аның янәшәсендәге исемсез сулыкны, (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы), иҗтимагый рекреацион зоналар булдыру белән ,төзекләндерү күздә тотыла.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук җирле халыкның ял итү зоналары һәм килүчеләр ял итү мәйданчыклары буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын да күздә тота.

Кешеләр ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авыл торак пунктының йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тота: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдалануны яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - административ һәм иҗтимагый биналар янындагы скверлар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре булдыру, төп урамда бульвар төзү, урамнарны яшелләндерү, чәчәк түтәлләре һәм газоннар урнаштыру.

Файдалануы чикләнгән яшел утыртмаларны оештыру чаралары - мәгариф һәм тәрбия объектлары, социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләрен яшелләндерү (палисадниклар урнаштыру, җиләк-җимеш һәм декоратив агачлар утырту, куаклар утырту, чәчәклекләр урнаштыру).

3.8.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегендә туристик-рекреацион территорияләрне үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Түбән Симет авылы янында	Исемсез су (Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы)	иҗтимагый рекреацион зоналар булдыру белән яр буйларын һәм якын-тирә территорияне төзекләндерү	га	0,9	-	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
2	Югары Симет авыл җирлеге (Югары Симет авылы, Түбән Симет авылы)	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

- **Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары**

2.

3. Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү

4. Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территориаль планлаштыру схемасында билгеләнде. Югары Симет авыл җирлегендә федераль дәрәҗәдәге чаралар юк.

5. Региональ һәм җирле әһәмияткә ия автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы проектында билгеләнде, шуңа күрә Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы белән аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынды.

6. Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында 1,6 км озынлыктагы «Тулушка-Түбән Симет» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек урнаштыру) каралган.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында түбәндәгеләр каралган:

– беренче чиратта 1,0 км озынлыктагы «Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау);

– беренче чиратта 0,05 км озынлыктагы җирле әһәмияттәге «Югары Симет авылына килү» автомобиль юлы төзү (асфальт-бетон өслек ясау);

– беренче чиратта 1,0 км озынлыктагы «Күркә үстерү фермасына якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзү;

– беренче чиратта 0,3 км озынлыктагы «Югары Симет авылы зиратына якынлашу» җирле әһәмияттәге автомобиль юлы төзелеше.

7. Урам-юл челтәрен үстерү

8. Генераль план нигезендә Югары Симет авыл җирлегенең һәр торак пунктында гамәлдәге торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны капиталь ремонтлау һәм төзү (асфальт-бетон өслекле) каралган.. Торак пунктларның төп һәм ярдәмче урамнарының юл өлешенең торышы канәгатьләнерлек булмауны исәпкә алып, гамәлдәге урам-юл челтәрен реконструкцияләү күздә тотыла.

9.

10.

11.

3.9.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге транспорт-коммуникация инфраструктурасын урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Югары Симет авыл җирлеге	«Түбән Симет авылы янындагы фермага якынлашу»	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,0	-	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
2	Югары Симет авыл җирлеге	«Югары Симет авылы янына килү»	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	0,05	-	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
3	Югары Симет авыл җирлеге	"Тулушка-Түбән Симет"	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,6	-	-	+	Саба муниципаль районы СТП
4	Югары Симет авыл җирлеге	«Күркә үстерү фермасына килү»	Яңа төзелеш	км	-	1,0	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
5	Югары Симет авыл җирлеге	«Югары Симет авылы янындагы яңа зиратка якынлашу»	Яңа төзелеш	км	-	0,3	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (ҖИРЛЕК) ЧАРАЛАР									
Урам-юл челтәре									
1	Югары Симет авылы	Совет ур., Комсомольская ур., Строительная ур., Тукай ур., Строительная һәм Школьная урамнарын тоташтыручы юл.	Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	2,28	-	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
		Школьная ур., Комсомольская ур., Пионерская ур., Строительная ур., Строительная һәм Школьная урамнарын тоташтыручы юл.	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,79	-	+	-	

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
2	Түбән Симет авылы	Ленин ур., Октябрь ур.	Капиталь ремонт, төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,35	-	+		Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
		Ленин ур., Октябрь ур.	Төзелеш (асфальт-бетон өслек ясау)	км	1,06	-	+		

- **Торак пунктларның чикләрен билгеләү чаралары**

12. Югары Симет һәм Түбән Симет авыллары өчен гамәлдәге чикләр буларак, кадастр кварталларының чикләрен исәпкә алып, торак пунктларның җирләре буенча үткәрелгән чикләр, Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе мәгълүматлары нигезендә кабул ителде.

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планында Югары Симет авылы чиген үзгәртү каралган. Түбән Симет авылы чиген үзгәртү каралмаган.

13. Генераль план нигезендә, торак пунктның су башнясы территориясе чикләрен кичерү белән бәйле рәвештә, Югары Симет авылы чигеннән 16:35:050101:397 кадастр номеры белән җир участогын төшереп калдыру каралган.

14.

15.

16.

17.

18.

3.10.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар урман фонды җирләре

№ т/б	Җир кишәрлегенең кадастр номеры	Җирләр категориясе	Рөхсәт ителгән файдалану төре		Кадастр буенча җир участогының мәйданы, га	Чыгарыла торган җир участогының мәйданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	Нигезләмә җир кишәрлекләрен төшереп калдыру
			рөхсәт ителгән файдалану	документ буенча					
Югары Симет авылы									
Төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре									
1. Торак пункт чикләрен корректировкалау									
1	16:35:050101:397	Торак пунктлар җирләре	Махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру өчен	Су башнясы урынына	0,0544	0,0544	Авыл хуҗалыгы билгеләнешен дәге җирләр	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Объект территориясендә торак пункт чиге белән бүлешү
Нәтиҗәдә, искәрмәгә:		-	-	-	-	0,0544	-	-	-

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының "Җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында" 2014 елның 1 сентябрендәге 540 номерлы боерыгына (2015 елның 30 сентябреннән, 2017 елның 6 октябреннән, 2018 елның 9 августыннан, 2019 елның 4 февралендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) туры килә.

3.10.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге составына керүче урман фонды җирләре

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2025 елга кадәр)	Исәп-хисап срогы (2026 - 2040 еллар)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ҖИРЛЕК)									
1	Югары Симет авылы	торак пункт территориясе	торак пункт чикләреннән чыгару һәм җир кишәрлеген «торак пунктлар җирләре» категориясеннән «авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр» категориясенә күчерү	га	0,0544	-	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

○ **Әйләнә-тирә мохитне саклау буенча чаралар**

3.11.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге территориясендә тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары исемлеге

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү бирәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	19. «Саба» ҖЧҖ күркә фермасы планлаштырыла	20. СЗЗ билгеләү, СЗЗ чикләрендә махсус билгеләнештәге яшелләндерү, нормативларга туры китереп ферманы төзекләндерү	21. СЗЗ күләме м да	22.	23. +	24. Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы, СЗЗ билгеләү турында Карар, Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 2016 елның 13 декабрендәге 551 номерлы карары, СП 42.13330.2011
2	25. «Саба»ҖЧҖ фермасына килү планлаштырыла	26. Юл буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерү	27. га	28.	29. +	30. Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы, СП 42.13330.2011
3	31. Гамәлдәге ферма 32. Югары Симет торак пункты янында «Симет» ҖЧҖ	33. Ферманы нормативлар нигезендә оптимальләштерү, СЗЗ билгеләү, СЗЗ чикләрендә махсус билгеләнештәге яшелләндерү,	34. СЗЗ күләме м да	35. +	36.	37. СЗЗ билгеләү турындагы карар, Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
4	38. Түбән Симет торак пункты янында «Симет» ҖЧҖнең гамәлдәге фермасы	39. Нормативлар нигезендә ферманы оптимальләштерү, су саклау зонасы режимын бозмас өчен, агынты суларны бүлеп бирү системасын урнаштыру, тирес саклау урынын төзекләндерү, җәйге лагерь һәм ваннаны оештыруны булдырмау, исемсез су агымының яр буе саклау полосасында терлекләр көтмәү, СЗЗ билгеләү, СЗЗ чикләрендә махсус билгеләнештәге яшелләндерү, су алу скважинасын төзекләндерү.	40. га	41. +	42.	43. Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы, СЗЗ билгеләү турында Карар, Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 2016 елның 13 декабрендәге 551 номерлы карары, СП 42.13330.2011
5	44. Ю.Симет янындагы зират	45. СЗЗда махсус билгеләнештәге яшелләндерү	46. га	47. +	48.	49. Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы
6	50. Т.Симет янындагы зират	51. СЗЗда махсус билгеләнештәге яшелләндерү	52. га	53. +	54.	55. Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы

○ **Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары**

3.12.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлек	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Югары Симет авылы, Түбән Симет авылы	Су алу	Яңа төзелеш (скважиналарны халык ихтыяҗлары нигезендә бораулау)	данә	2	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
2	Югары Симет авылы, Түбән Симет авылы	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
3	Авыл җирлеге территориясе	Су куллануны исәпкә алу нокталары	оештыру	данә	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
4	Түбән Симет авылы янында	Суэтем башнясы	Реконструкция	данә	1	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
5	Түбән Симет авылы янында	Артезиан скважинасы		данә	1	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР.								
1	Авыл җирлеге территориясе	Автоном канализация системасы	Яңа төзелеш	данә	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.3 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар территорияләрен санитар чистарту чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Авыл җирлеге территориясе	территорияне планлы-даими санитар чистарту	Оештыру	данә	1	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	Контейнерлар	Оештыру	данә	9	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.4 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны җылылык белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Югары Симет авылы	Җәмәгать үзәге өчен БМК	Яңа төзелеш	данә	1	+	-	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.5 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны газ белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Югары Симет авылы	Газны редуцияләү пункты	Яңа төзелеш	данә	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	Газ белән тәэмин итү челтәрләре	Яңа төзелеш	км.	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.6 нчы таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларны электр белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Авыл җирлеге территориясе	ВЛ 10, 0,4 кВ	Реконструкция	км.		+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
2	Авыл җирлеге территориясе	ТП 10/0,4 кВ	Реконструкция	-		+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
3	Югары Симет авылы	ТП 10/0,4 кВ	Яңа төзелеш	кВА	133,17	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
4	Түбән Симет авылы	ТП 10/0,4 кВ	Яңа төзелеш	кВА	60,57	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы
5	Авыл җирлеге территориясе	ВЛ 10, 0,4 кВ	Яңа төзелеш	км.	-	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

3.12.7 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның аз токлы челтәрләре буенча чаралар исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы
						Беренче чират (2025 елга кадәр)	Хисап срогы (2026-2040 еллар.)	
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Югары Симет авылы	АТС	Җитештерү куәтен арттыру белән реконструкция	данә	300	+	+	Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы

- **Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары**

№ т/б	Объект исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Гамәлгә ашыру сроклары		Чара чыганагы (документ исеме)
				Беренче чират	Исәп-хисап чоры	
1	56. Югары Симет торак пункты, Төзүчеләр ур., .	57. Локаль дренаж системасын төзү	58.	59. +	60.	61. Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы.
3	62. Атамасыз елга битләре	63. Саклау билгеләнешендәге яшелләндерү	64.	65. +	66.	67. Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы.
5	68. Югары Симет авыл җирлеге	69. Ирекле янгын сагы бүлекчәсен булдыру	70.	71. +	72.	73. Югары Симет авыл җирлегенең Генераль планы.

8. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАР ПАРАМЕТРЛАРЫ

4.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлегенең генераль планы проектында кулланыла торган функциональ зоналарның параметрлары

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган объектлар
1	Шәхси торак йортлар салу зонасы	-йорт яны җир кишәрлекләре булган аерым торучы индивидуаль торак йортлар; -торак төзелешенә хезмәт күрсәтү өчен кирәкле, шулай ук гражданнарның яшәвенә бәйле капиталь төзелеш объектлары	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 3 (мансардны да кертеп); Төзелеш коэффициенты: 0,2-0,3	2.1; 2.2; 2.3; 3.4.1; 3.5.1; 3.8.1; 3.10.1; 4.4; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Шәхси торак йортлар
2	Күпфункцияле иҗтимагый-эшлекле зона	- административ учреждениеләр; - көнкүреш хезмәтләре күрсәтүне тәэмин итүче объектлар; - кунакханә хезмәте күрсәтү объектлары; - ветеринария хезмәтләре күрсәтүне тәэмин итүче объектлар; -социаль хезмәт күрсәтү объектлары; - сәүдә объектлары, базарлар - җәмәгать туклануы объектлары; -эшкуарлык һәм эшлекле идарә объектлары; - банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче учреждениеләр; - эчке хокук тәртибен тәэмин итү өчен кирәкле объектлар;	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 5 (мансардны да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 1	2.7; 3.1.2; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.4; 4.5; 4.6; 4.7; 4.8.1; 5.1.1; 5.1.2; 5.1.3; 9.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Сәүдә, җәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, банк бүлеге, полиция пункты, почта элемтәсе бүлеге, тамашачылар залы Югары Симет авылында проектлана торган иҗтимагый үзәк составында; Түбән Симет авылы сәүдә предприятиесе

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган объектлар
3	Махсуслаштырылган иҗтимагый төзелеш зонасы	-медицина хезмәте күрсәтү объектлары; - дини файдаланудагы биналар һәм корылмалар; - мәгариф һәм агарту объектлары; - мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү объектлары, мәгариф түгәрәкләре; - мәдәният объектлары, мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары; күңел ачу чараларын оештыру өчен билгеләнгән объектлар; -спорт объектлары; - күргәзмә-ярминкә эшчәнлеген башкару өчен билгеләнгән объектлар;	Төп төзелештәге катларның иң чик саны: 5 (мансардны да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биеклеге: 20 м; Төзелеш коэффициенты: 0,8	3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.3; 3.4.1; 3.4.2; 3.4.3; 3.5.1; 3.5.2; 3.6.1; 3.7.1; 3.7.2; 3.8.1; 3.8.2; 3.9.2; 3.10.1; 4.1; 4.5; 4.6; 4.7; 5.1.2; 5.1.3; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-Югары Симет мәктәбе каршындагы балалар иҗат түгәрәкләре; -Югары Симет авылында спорт мәйданчыгы
4	Инженерлык инфраструктурасы зонасы	- элемтә объектлары, почта бүлекчәләре; - мәгълүматны саклау һәм эшкәртү объектлары; -торбаүткәргеч транспорт;	Билгеләнмиләр	2.7.1; 3.1.2; 3.9.1; 6.7; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган объектлар
5	Транспорт инфраструктурасы зонасы	-хезмәт автотранспортын саклау өчен даими яисә вакытлыча гаражлар, тукталышлар урнаштыру; -юл сервисы объектлары; - кешеләр яисә йөкләр ташу өчен кулланыла торган төрле юллар һәм корылмалар урнаштыру;	Билгеләнмиләр	2.4; 2.7.1; 3.1.1; 3.9.1; 4.9.1.1; 4.9.1.2; 4.9.1.3; 4.9.1.4; 7.1.1; 7.1.2; 7.2.2; 7.2.3; 7.3; 7.4; 7.6; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-
6	Авыл хуҗалыгы җирләре зонасы	авыл хуҗалыгы культуралары җитештерүгә бәйле авыл хуҗалыгы җирләрендә хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү; - кыр юллары;	Билгеләнмиләр	Билгеләнмиләр	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган объектлар
7	Авыл хуҗалыгы предприятиеләренең җитештерү зонасы	- IV һәм V куркыныч класслы авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары; - санитар-яклау зонасы проектын эшләгәндә һәм эшкәрткәндә алдынгы технологик чишелешләрдән файдалану шартында башка куркыныч класслы авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары; - авыл хуҗалыгы продукциясен беренчел һәм тирән эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; -машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хуҗалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хуҗалыгы алып бару өчен кулланыла торган башка техник җайланмалар урнаштыру;;	Төзелеш коэффициенты: 0,8	1.3; 1.5; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.17; 1.18; 2.7.1; 3.9.1; 3.10.1; 4.4; 4.6; 4.9.1.1; 4.9.1.3; 6.9; 6.9.1; 6.12; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	Күркә үстерү фермасы һәм күркә ите җитештерү цехы «Саба» ҖЧҖ
8	Ял итү зонасы	- ял итү һәм туризм өчен урыннар булдыру; базалар, палаткалы лагерьлар урнаштыру; - табигатьне саклау һәм табигатьне торгызу буенча кирәкле чараларны гамәлгә ашыру;	Билгеләнмиләр	3.6.2; 3.9.1; 5.1.3; 5.2; 9.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2	-

№ т/б	Функциональ зона исеме	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона параметрлары	Җир кишәрлекләрен функциональ зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләренең кодлары	Урнаштыру өчен планлаштырылган объектлар
9	Урманнар зонасы	- саклагыч урманнарны карау; -саклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хуҗалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле булган җирләрнең үзенчәлекләрен саклау; - агачны һәм агач булмаган урман ресурсларын әзерләү, беренчел эшкәртү һәм чыгару эшчәнлеге; - урманнарны саклау һәм торгызу;	Билгеләнмиләр	Билгеләнмиләр	-
10	Зиратлар зонасы	-күмү урыннарын урнаштыру	Билгеләнмиләр	3.1.1; 3.9.1; 11.1, 11.2; 11.3; 12.0.1; 12.0.2; 12.1	Кадастр номеры 16:35:050305:5 булган җир кишәрлеге өлешендә зират
11	Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр зонасы	- торак пунктларда үзләре үсеп чыга торган яшел үсентеләр; - гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр; -урам-юл челтәре;		12.0.1; 12.0.2; 12.3	-
12	Акваторияләр зонасы	-су объектлары;	Билгеләнмиләр	Билгеләнмиләр	-
13	Башка зоналар	гомуми файдаланудагы җир кишәрлекләре; -урам-юл челтәре	Билгеләнмиләр	12.0.1; 12.0.2; 12.3	-

[1.] Билгеле бер функциональ зонада урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль әһәмияттәге барлык объектлар, региональ әһәмияттәге объектлар, җирле әһәмияттәге объектлар, линия объектларыннан тыш, гамәлгә кертелә.

“Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды”
Дәүләт бюджет учреждениесе

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ

ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

Генераль план проектын нигезләү материаллары
Әйләнә-тирә мохитне саклау
Аңлатма язуы

Казан 2020

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СИМЕТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ПРОЕКТЫНЫҢ СОСТАВЫ

№ т/б	Атамасы	Бит/битләр номеры
1 Том Генераль план		
	Текст материаллары	
1	Территориаль планлаштыру турында Нигезләмә	37
	График материаллар	
2	Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1
3	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1
4	Җирлекнең функциональ зоналары картасы М1:10000	3/1
	Кушымта	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	10
2 Том Генераль планны нигезләү буенча материаллар		
	Текст материаллары	
1	Аңлатма язуы	99
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау. Аңлатма язуы	33
	График материаллар	
3	Җирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	2/1
5	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	3/1
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1

ЭЧТӘЛЕК

1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ..........5
1.1 Рельеф һәм геоморфология.......... 5
1.2 Геологик төзелеш.......... 5
1.3 Тектоника һәм сейсмиклык.......... 5
1.4 Файдалы казылмалар.......... 5
1.5 Гидрогеологик шартлар.......... 6
1.6 Өске сулар.......... 6
1.7 Климат характеристикасы.......... 6
1.8 Ландшафтлар, туфрак өслеге, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы 9
1.9 Куркыныч инженер-геологик процесслар һәм күренешләр.......... 10
2.ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫН БӘЯЛӘҮ 10
2.1 Атмосфера һавасының торышын бәяләү 10
2.2 Су ресурсларының торышын бәяләү.......... 11
2.3 Җир ресурсларының торышын бәяләү 12
2.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү 12
2.5 Зиратлар белән вәзгыять.......... 13
2.6 Акустик режим. Радиацион-гигиена торышы һәм электр магнит нурланышы ... 13
2.7 Яшелләндерелгән территорияләрнең торышын бәяләү 13
2.8 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының торышын бәяләү.......... 14
2.9 Халыкның сәламәтлеге өчен хәвеф-хәтәрне бәяләү.......... 14
3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ.......... 15
4.ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМА ЯТМАЛАРЫНЫҢ ТАУ БҮЛЕКЛӘРЕ.......... 16
5.АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР.......... 16
6.ТЕРРИТОРИЯНЕ КУЛЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР16
6.1 Җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары 16
6.2 Автомобиль юлларының юл буе полосалары, тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе 18
6.3 Магистраль яисә сәнәгать торбаүткәргечләренә (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләр, аммиакопроводларга) кадәр иң аз ераклыктагы зоналар 19
6.4 Магистраль һәм промысел торбаүткәргечләренең (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләренең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары.......... 19
6.5 6кВ көчәнешле һәм аннан да күбрәк көчәнешле һава электр линияләренең сак зоналары.......... 19
6.6 Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлыклары зоналары.......... 20
6.7 Су басу зоналары 22
6.8 Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары 23
6.9 Дәвалау-савыктыру урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын саклауны санитар (тау-санитария) бозу.......... 25
6.10 Саклана торган объектлар зоналары, саклана торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклау зоналары 25
6.11 Әйләнә-тирә мохитнең торышын күзәтү стационар пунктларының сак зоналары..........25
6.12 Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать һәйкәленең) саклау зоналары.......... 25
7.ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР 25
7.1 Атмосфера һавасын саклау чаралары.......... 25
7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары.......... 26
7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары 27

7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары 27
7.5 Халыкны физик йогынтылардан яклау чаралары 27
7.6 Объектларны җитештерүне һәм урнаштыруны оптимальләштерү чаралары 28
7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары 28
7.8 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру чаралары 28
7.9 Махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалану режимын үтәүгә юнәлдерелгән чаралар 29
7.10 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен оештыру чаралары 29
7.11 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре 29
7.12 Халыкны табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чаралары 29
7.13 Территориянең санитар-эпидемиологик торышын һәм халыкның сәламәтлеген оптимальләштерү чаралары 30
8. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ 31

1. ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ТАБИГЫЙ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

1.1 Рельеф һәм геоморфология

Югары Симет авыл җирлеге территориясе Көнбатыш Кама алды геоморфологик районы составына керә, аның рельефы елга үзәннәре белән билгеләнгән калкулыклы тигезлектән гыйбарәт.

Авыл җирлеге территориясе Кече Мишә елгасының уңъяк кушылдыгы исемсез сулык бассейнында урнашкан. Гомуми авышлык елга юлына юнәлгән, абсолют тамгалар 110-185 м чикләрендә тирбәлә.

1.2 Геологик төзелеш

Югары Симет авыл җирлеге территориясенең геологик төзелешендә Пермь һәм дүртенче катламнар катнаша. Дүртенчел ясалмалар элювиаль, элювиаль-делювиаль, аллювиаль генетик типларны үз эченә ала.

Элювиаль һәм элювиаль-делювиаль ясалмалар су бүленешләрендә һәм елга үзәннәре битләрендә тышлык рәвешендә таралган.

Аллювиаль катламнар исемсез су агымы тугайларында һәм аның кушылдыкларында таралган.

1.3 Тектоника һәм сейсмиклык

Саба муниципаль районының бөтен территориясе кебек үк, Югары Симет авыл җирлеге территориясе дә Көнчыгыш Европа платформасының Идел-Урал антеклизының үзәк өлешендә урнашкан һәм Төньяк Татар гөмбәзенең үзәк өлешенә туры килә. Югары Симет авыл җирлеге территориясендә Ульяновск-Ижевск-Пермь тирәнлеге ярылуы, шулай ук Казан төбәк ярылуы уза. Район Казан һәм Кама буе сейсмоген зоналарында урнашкан.

В картасы нигезендә (В - сейсмик куркыныч дәрәҗәсе, 5% ка тигез) СП 14.13330.2018 "Сейсмик районнарда төзелеш. СНиП II-7-81 Актуальләштерелгән редакциясе Югары Симет авыл җирлеге территориясе MSK-64 шкаласы буенча 6 балл җир тетрәүләрнең интенсивлыгы булган зонага керә, Россия Федерациясе территориясендә ОСР-2015 Гомуми сейсмик районлаштыруның С (1%) картасы нигезендә, җир тетрәүләрнең ешлыгы 7 баллга тигез булган зонага керә.

1.4 Файдалы казылмалар

«Россия федераль геология фонды» ФДБУ сайтында бастырылган файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлы чикләре картасы буенча Югары Симет авыл җирлеге территориясендә углеводородлы файдалы казылмалар ятмалары ачыкланмаган. Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы мәгълүматларына караганда, Түбән Симетнең көньяк-көнбатыш читендә җир асты сулары ятмасы бар (САБ №01645 ВЭ лицензиясе), Түбән Симет бистәсе районында су белән тәэмин итү максатларында җир асты байлыклары кишәрлеге эксплуатацияләнә (ТАТ №00918 ВЭ лицензиясе).

1.5 Гидрогеологик шартлар

Гидрогеологик районлаштыруга ярашлы рәвештә Югары Симет авыл җирлеге территориясе Кама-Нократ артезиан бассейнының көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан.

Хуҗалык-эчәргә яраклы су белән тәэмин итү максатларында югары Казан терриген-карбонат комплексы кулланыла, ул елга үзәннәре төбе чикләрендә киң таралган һәм дүртенчел катламнар белән капланган. Түбән Симет авылы янындагы скважина тирәнлеге 45 метр, «Симет» ҖЧҖ фермасы территориясендә - 62 м.

Су йөртү комплексын тукландыру югарырак ятучы уржума су йөртү комплексыннан сулар агып чыгу, шулай ук атмосфера явым-төшемнәрен инфильтрацияләү хисабына башкарыла.

Җир асты суларының химик составы сульфатлы-гидрокарбонатлы һәм гидрокарбонатлы-сульфатлы минерализация белән 0,5-1,7 г/л һәм 6,0 дән 23,0 мг-экв./л. Түбән Симет бистәсе янындагы скважинадан җир асты суларын чыгаруның максатчан күләме - 29,97 м3/тәүлек, «Симет» ҖЧҖ скважинасыннан 60,66 м3/тәүлек.

1.6 Өске сулар

Гидрографик челтәр 15 км озынлыктагы елгадан һәм аның кушылдыкларыннан гыйбарәт. Исемсез елга дәүләт кадастр исәбенә куелган (110100003121121000004262 су объекты коды), Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы булып тора һәм аңа Саба районының Олы Шыңар авыл җирлеге Тулушка торак пункты янында коя.

1.7 Климат характеристикасы

Югары Симет авыл җирлеге территориясенә климат характеристикасы Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы мәгълүматларыннан файдаланып төзелгән.

Авыл җирлеге уртача континенталь климат зонасында урнашкан, кышын салкын, җәен җылы һәм җитәрлек явым-төшемле. Нормада уртача еллык һава температурасы +4,7^{0}С тәшкил итә.

Явым-төшемнең еллык күләме уртача 544 мм тәшкил итә, елына чагыштырма дымлылык - 77%. Явым-төшемнең иң күп өлеше елның җылы вакытында, үсемлекләрнең вегетация чорында ява, салкын чорда уртача 115 мм туры килә.

Кар капламын билгеләүнең күпьеллык датасы - 19 ноябрьдә. Кыш ахырына туфрак 151 см тирәнлектә туңа. Кар капламы март башында 34 см биеклеккә җитә. Күпьеллык кар яву датасы - 13 апрель. Кыш ноябрь уртасыннан апрель уртасына кадәр дәвам итә. Тотрыклы кар япмасы булган көннәр саны - 153; салкын булмаган чор озынлыгы 122 көн тәшкил итә.

Яз озын, июнь уртасына кадәр дәвам итә һәм яңгырлы салкын һәм җылы чорларның чиратлашуы белән характерлана.

Җәй - җылы, июльнең уртача температурасы +20,9 ^{0}С. Максималь температура +31,9 ^{0}С ка җитә. Җәй көне төньяк җилләре өстенлек итә.

Көз сентябрьдә килә һәм тотрыксыз һава торышы белән характерлана.

Күпьеллык күрсәткечләр буенча беренче кырау 24 сентябрьдән, фактта - 12 октябрьдән, туфракта - 11 сентябрьдән билгеләп үтелә. Күпьеллык мәгълүматлар буенча соңгы кыраулар 19 майда билгеләп үтелә, фактта - 27 апрельдә һавада һәм 18 майда туфракта.

Җилнең уртача тизлеге 4,2 м/сек тәшкил итә. Уртача еллык киселештә көньяк-көнбатыш юнәлештәге җилләр өстенлек итә (1.7.1 нче рәсем).

1.7.1 нче рәсем. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге территориясе өчен («ТР УГМС» ФДБУ мәгълүматлары буенча)

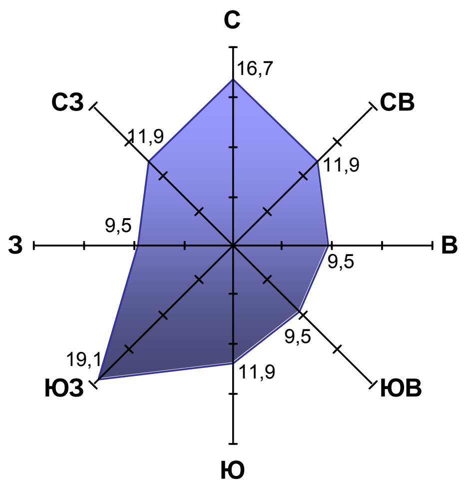

Көзге чорда атмосфера күренешләреннән нигездә томаннар күбрәк була, җәйге чорда - яшеннәр һәм боз.

1.7.1 нче таблицада карала торган территориянең төп климат характеристикалары китерелгән.

1.7.1 нче таблица.

Югары Симет авыл җирлегенең төп климат характеристикалары

Айлар/климат характеристикалары	**I**	**II**	**III**	**IV.**	**V.**	**VI.**	**VII.**	**VIII.**	**IX.**	**X.**	**XI.**	**XII.**	**Ел**
Һаваның уртача температурасы, °С	-9,4	-11,3	-1,7	1,4	13,5	16,9	20,9	18,4	12,4	3,9	-7,2	-7,9	4,7
Һаваның максималь температурасы, °С	1,2	2,6	5,8	20,8	28,4	29,3	31,9	33,4	24,3	13,8	6,7	0,7	33,4
Һаваның минималь температурасы, °С	-26,1	-26,5	-12	-16,1	1,8	3,5	11,9	6,9	0,6	-3,6	-19,7	-22,8	-26,5
Суммар кояш радиациясе, мДж/^{м2}	113	220	467	650	840	873	875	695	486	267	127	84	475
Явым-төшемнең уртача күләме, мм	53,1	17,2	32,6	39,1	44,6	52,8	96,3	38,9	54,8	36	33,7	44,4	544
Һаваның чагыштырма дымлылыгы, %	86	81	83	73	63	69	71	67	76	82	84	90	77
Су парының сыгылмалылыгы, мб	2,2	2,2	3,1	6,0	8,7	12,3	14,9	13,8	9,9	6,5	4,2	2,8	7,2
Туендыруның җитмәве (мб)	0,4	0,4	0,6	2,3	6,3	9,3	8,6	7,0	4,0	1,4	0,6	0,4	3,4
Кояш балкышы озынлыгы, сәгатьләр	39	71	136	195	262	308	296	265	165	69	40	34	1880
Кояшсыз көннәр саны	18	13	7	4	2	0	1	1	5	12	18	21	102
Гомуми болытлы һава, баллар	7,5	6,8	6,6	5,9	5,7	5,4	5,5	5,7	6,5	7,9	7,8	7,8	6,6
Җилнең уртача тизлеге, м/с	4,8	4,6	4,7	4,1	4,4	3,7	3,4	3,5	4,0	4,5	4,5	4,8	4,2
Күк күкрәү белән көннәрнең уртача саны				0,5	3	6	7	5	1				23
Бураннар белән көннәрнең уртача саны	11	9	9	1	0,05					0.6	4	9	44
Томанлы көннәрнең уртача саны	22			8						22			30

1.8 Ландшафтлар, туфрак катламы, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

Ландшафтлар

Югары Симет авыл җирлеге территориясе зур Төньяк семигумид ландшафт зонасы, көньяк-көнбатыш ландшафт зонасы, Кукмара калкулык Ландшафт районы чикләрендә, Урал буендагы киң яфраклы-пихта-чыршы немораль булмаган үләннәр (имән-юкә) һәм нарат урманнары (нарат культураларын доминируют) белән, ачык-соры урман һәм агач-көлсу туфракларда урнашкан.

Урынның делювиаль-солифлюкцион һәм өлешчә элювиаль-делювиаль катламнарда формалашкан авышлык һәм үзәнлек типлары табигый-территориаль комплексның өстенлекле типлары булып тора.

Кешенең хуҗалык эшчәнлеге нәтиҗәсендә җирлек территориясендә ландшафтның түбәндәге типлары формалашкан: сәнәгать - селитеб - торак пунктлар һәм авыл хуҗалыгы предприятиеләре территориясендә; сөрүлек һәм көтүлекләрне үз эченә алган авыл хуҗалыгы; эксплуатация урманнары тарафыннан тәкъдим ителгән урман хуҗалыгы төрләре.

Туфрак япмасы

Югары Симет авыл җирлеге территориясен соры туфрак били, зуррак өлешне - якты соры туфрак. Туфраклар калкулыкларга, яссы таулыкка һәм су бүлүче сөзәклекләргә нигезләнгән. Дүртенче урман, делювиаль балчыклы туфракларда, элювиаль комнарда, балчыкларда һәм балчыклы туфракларда якты соры туфраклар формалашкан.

Гумус горизонты аз куәтле - 15-20 см, якты-соры төстәге, гумус эчтәлеге 1,5-3% тан 5% ка кадәр үзгәреп тора.

Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә куян, сусар, бурсык, америка чәшкесе, сукыр тычкан, бүре, поши, кабан, тиен, селәүсен, төлке; кошлардан: көртлек, миләш чыпчыгы, соры көртлек, кимерүчеләрдән: урман тычканы, кыр тычканнары, хомяк; синантроп төрләреннән: кара яр карлыгачы, кара карга, йорт чыпчыгы, саескан, чәүкә, соры карга, күгәрчен һ. б. очрыйлар.

Саба муниципаль районы территориясендә Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән, ә атап әйткәндә, сирәк очрый торган һәм юкка чыгу куркынычы астында булган 26 төр хайван очрый:

- 5 төр имезүчеләр: ике төсле күнтек, көрән озын колаклы ярканат, ак куян , гади очкын, көрән аю.
- кошлар - 17 төр: кече күлбога, соры каз, кыр саз карчыгасы, болын саз карчыгасы, гади шөпшәашар, каракош, гади торымтай, клинтух, урман күгәрчене,колаклы ябалак, ак ябалак, саз ябалагы, чырайсыз йонлы аяклы ябалак, чыпчык битле ябалак, тукран, соры каракош, эрбет ябалдашы,

Рептилия классы - 1 төр: гади кара елан

- умырткасызлар - 3 төр: язгы калкан, аполлон, зәңгәр орден тасмасы

Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек төрләреннән Саба муниципаль районында очрый: куык -яфрак, зур яфраклы күрән, кыр кашкарые

үләне, җыерчыклы песи борчагы, урман чәе, ике яфраклы төнге миләүшә,киң яфраклы цинна, тубалбаш.

Татарстан Республикасы территориясен геоботаник зоналаштыру нигезендә, җирлек катнаш урманнар зонасында урнашкан. Җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешен эксплуатация урманнары били.

1.9 Куркыныч инженер-геологик процесслар һәм күренешләр

Җирлек территориясендә елга үзәннәре битләренә туры китереп эрозия процесслары үсеш алган. Чокыр-үзән челтәре торак пунктларга кагыла. Елга үзәннәре битләрендә һәркайда грунт өемнәре хасил була.

Җирле үзидарә органнары мәгълүматларына караганда, Югары Симет бистәсендә Төзүчеләр урамы су басу зонасында урнашкан.

Югары Симет җирлегенең төзелгән территорияләре «Татарстан Республикасы һәм Казан шәһәре муниципаль районнарының экзоген геологик процессларның актив йогынтысына китергән төзелеш территорияләре исемлеге»нә кертелмәгән.

Исемлек Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 28 декабрендәге 1083 номерлы карары белән расланган «Әйләнә-тирә мохитне саклау, табигать ресурсларын торгызу һәм алардан файдалану» дәүләт программасының «2014-2021 елларга җир асты байлыкларыннан файдалану өлкәсендә дәүләт идарәсе» ярдәмче программасы кысаларында Татарстан Республикасы территориясендә территориаль дәрәҗәдә куркыныч экзоген геологик процесслар мониторингын алып бару» объекты буенча эшләр башкару өчен геологик йөкләмәгә кушымта булып тора.

2. ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МОХИТНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫН БӘЯЛӘҮ

2.1 Атмосфера һавасының торышын бәяләү

Югары Симет авыл җирлегендә атмосфера һавасын пычратуның төп чыганагы - «Симет» ЖЧҖ (III класслы куркыныч объект) терлекчелек комплексының эре мөгезле терлекләр фермасы, аңа ике җитештерү объекты - 1183 башка исәпләнгән ферма, аның территориясе Югары Симет торак төзелеше белән чиктәш, Түбән Симеттән көньяк-көнбатышка таба бер километр ераклыкта урнашкан 244 башка исәпләнгән яшь терлекләр фермасы.

«Симет» ҖЧҖенә карата үсемлекчелек, терлекчелек белән шөгыльләнүче предприятиенең сәнәгать мәйданчыклары өчен атмосфера һавасына пычраткыч матдәләр чыгаруларның иң чик мөмкин нормативлары проекты эшләнде. Проект буенча 2016 елның 9 февралендәге 16.11.000.Т.000219.02.16 номерлы санитар-эпидемиологик нәтиҗә бирелде.

Терлекчелек комплексы эшчәнлеге барышында атмосфера һавасының аммиак, күкерт водороды, меркаптаннар һәм башка пычраткыч матдәләр, шулай ук микроорганизмнар белән пычрануы күзәтелә. Әлеге предприятиенең эшләве һәм аның әйләнә-тирә мохит сыйфатына йогынтысы белән бәйле төп проблемалар-җиһазландырылган тирес саклау урыннары булмау.

«Симет» ҖЧҖ балансында шулай ук ике машина-трактор паркы бар, Югары Симеттән көньяк-көнчыгышка таба 125 м да һәм Түбән Симетнең көньяк чиге янында.

Торак пунктларның торак төзелеше төбәк әһәмиятендәге IV категория “Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан” - Түбән Симет юлы буйлап урнашкан.

Күчмә чыганаклардан атмосферага керә торган пычраткыч матдәләр - 1,3-бутадиен, формальдегид, бензол, акролеин һәм азот диоксиды.

2.2 Су ресурсларының торышын бәяләү

Җир өсте һәм җир асты су объектларының торышын бәяләү

Өске су объектларында суның сыйфатына торак пунктлар һәм фермалар, шулай ук авыл хуҗалыгы җирләреннән чистартылмаган өске агым тискәре йогынты ясый. Язгы ташу һәм ташу чорында туфрак, тирес массасы, шул исәптән басуларга чыгарылган ягулык-майлау материаллары, шулай ук яраланган чокырлар булмау яки тиешле дәрәҗәдә төзек булмау очрагында канализация агынтылары юыла.

Өске суларны саклау өлкәсендәге проблемаларга су саклау зоналары режимын үтәмәү керә, ә атап әйткәндә, торак төзелешендә үзәкләштерелгән су чыгару системалары булмау, агып төшүче суларны чистартмыйча фермалардан басуларга чыгару, тирес белән дөрес эш итмәү керә. Су саклау зонасына һәм исемсез су агымының яр буе яклау полосасына «Симет» ҖЧҖ фермасы территориясенең бер өлеше эләгә.

Җирлек территориясендә яр буе яклау полосалары чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләренең полосалары күп кенә очракларда махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең төп мәйданнарыннан аерылган, бу территориядән файдалануның махсус шартлары булган әлеге зоналар чикләрендә режим үтәлешенә ярдәм итә.

Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итүнең гамәлдәге чыганакларының торышын бәяләү

Халыкны эчә торган һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү максатларында Югары Симет авыл җирлегендә ике скважина файдаланыла, шуларның берсе Югары Симет торак пунктының төньяк-көнбатыш читендә урнашкан , икенчесе Түбән Симет торак пунктының көньяк-көнбатыш кырыенда урнашкан . Скважиналар ярдәмендә кулланыла торган су кертү комплексы өслектән пычрану үтеп керүдән яхшы сакланган.

«Торак-коммуналь хуҗалыкның Саба күп тармаклы җитештерү предприятиесе» ААҖ заказы буенча җир асты чыганакларыннан суның лаборатор тикшеренүләре уздырыла. Лаборатор тикшеренүләр протоколлары нигезендә, су санитар-эпидемиологик нормативлар таләпләренә туры килә.

«Симет» ҖЧҖ сөт-товар фермасында хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү максатларында Югары Симет авылының көньяк-көнчыгыш читендә урнашкан скважинаны файдаланалар. Су сыйфатына җитештерү контроле Саба, Кукмара, Мамадыш районнарында “Татарстан Республикасында гигиена һәм эпидемиология үзәге” (Татарстан) ФБУЗ филиалының аккредитация лабораториясе план-графигы буенча алып барыла.

Югары Симет авылы янындагы җирлек территориясендә төзекләндерелгән ике чишмә урнашкан.

2.3 Җир ресурсларының торышын бәяләү

Җирлек территориясенең күпчелек өлешен авыл хуҗалыгы җирләре били (2677,9792 га мәйдан). Туфракның торышына кертелә торган минераль ашламалар һәм агулы химикатлар саны һәм ешлыгы йогынты ясый.

Җирлек территориясендә җил саклагыч һәм туфракны саклау утыртмалары бар.

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә кадастр номеры 16:35:050304:10 булган кишәрлектә стационар сугару системалары булган ясалма сугарулы авыл хуҗалыгы җирләре урнашкан, «Татарстан Республикасы территориясендә аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләрен яңарту, алардан файдалану, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, башка максатлар өчен рөхсәт ителми» нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р күрсәтмәсе белән расланган.

Туфрак катламына автотранспорт двигательләреннән зыянлы матдәләр, аерым алганда, кургаш кушылмалары, сөрүлек җирләре һәм көтүлекләр өслегенә атмосфера явым-төшемнәре белән төшә һәм сөрүлек катламының тирәнлегендә туплана.

Чокыр челтәре су агынтыларының үзәненә туры китерелгән, торак пунктлар территорияләренә кагыла.

2.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү

Җитештерү һәм куллану калдыкларын барлыкка китерү чыганаклары - торак сектор, социаль инфраструктура объектлары, авыл хуҗалыгы объектлары.

Каты коммуналь калдыкларны (алга таба - ККК) җыюны «ТКХ Саба МПП» ААҖ аена ике тапкыр башкара. Җирлектә ККК-ны туплау мәйданчыклары юк, һәр кеше барлыкка килгән калдыкларны капчыкларга тутыра.

Биологик калдыкларны җыю һәм алып китүне «Саба МПП ЖКХ» ААҖ махсус җиһазландырылган транспорт чарасы ярдәмендә башкара. Биологик калдыкларны утильләштерү Алабуга шәһәрендә ветеринария-санитария утилизация заводында бара.

Югары Симет авылыннан 1,5 км көнчыгышка таба урнашкан 20 нче номерлы биотермик чокыр, кадастр номеры 16:35:050301 булган җир кишәрлегендә, бетерелде (30.11.2018 ел, №18 нче Бетерү акты).

Тирес моның өчен җайлаштырылмаган урыннарда фермалар территориясендә туплана һәм басуларга 2.3.1 п. нигезләмәләрен үтәмичә генә чыгарыла. СП 1.2.1170-02 «Гигиена, токсикология, санитария. Агрохимикатларның куркынычсызлыгына гигиеник таләпләр», алар нигезендә туфракны азот һәм башка туклану элементлары белән баету өчен кулланыла торган тирес һәм тавык тизәге беренчел зарарсызландыруга (термик киптерүгә, комплеклаштыруга һ.б.) дучар ителергә,

гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры килергә, патоген микрофлорасы булмаска тиеш.

2.5 Зиратлар белән вәзгыять

Югары Симет авыл җирлегендә дүрт зират урнашкан, шуларның икесе - гамәлдәге һәм Югары Симет һәм Түбән Симет чикләрендә урнашкан, икесе - гамәлдә булмаган зират.

Түбән Симет бистәсендәге зират 161020383 номерлы скважинаның санитар саклау зонасы чикләренә керә.

2.6 Акустик режим. Радиацион-гигиена торышы һәм электр магнит нурланышы

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә радиация шартлары табигый (табигый) һәм ясалма радиация чыганаклары йогынтысында формалаша. Авыл җирлеге территориясендә радиация-гигиена вәзгыяте тотрыклы дип характерлана.

Электр магнит нурланышы чыганагы булып электр тапшыру линиясе тора, аларның санитар аермасы аларның саклау зонасы белән туры килә. 10 кВ югары тизлекле линияләре торак пунктлар территориясенә керә һәм Түбән Симеттәге Ленин урамы һәм Югары Симеттәге Тукай урамы буйлап бара.

Шау-шулы пычрату чыганаклары булып машина-трактор парклары һәм «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет төбәк юлы хезмәт итә.

2.7 Яшелләндерелгән территорияләрнең торышын бәяләү

Хәзерге вакытта җирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерү зонасы бүленми.

9.14 п. буенча СП 42.13330.2011 "СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» җирлекнең торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерү 12.м^2/кеше тәшкил итәргә тиеш.

Махсус билгеләнештәге яшел территорияләр төбәк юллары буйларында, авыл хуҗалыгы җирләрендә һәм су агымнарының су саклау зоналары чикләрендә урнашкан җил саклау, су һәм туфрак саклау әһәмиятендәге үсентеләр тарафыннан тәкъдим ителгән.

2.8 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының торышын бәяләү

Антропоген йөкләнеш “Байлар Сабасы - Тимершык-Югары Симет - Алан" һәм “Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан - Түбән Симет" төбәк юллары буйлап урнашкан саклагыч урман полосаларына төшә.

Су агымнары янында территорияләр һәм яшел массивлар реконструкция йөкләнешен кичерә.

Татарстан Республикасы Саба районы буенча аучылык ресурсларына кертелгән хайваннар саны (Дәүләт аучылык реестрыннан өземтә) 2.8.1 нче таблицада китерелде.

2.8.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба районы буенча аучылык ресурсларына кертелгән хайваннар саны (Дәүләт аучылык реестрыннан өземтә)

Хайваннар	баш саны
Тояклы хайваннар*	
Кабан	41
Поши	402
Аю	
Соры аю	4
Кыйммәтле хайваннар*	
Төлке	201
Селәүсен	1
Бурсык	19
Урман сусары	100
Чәшке	22
Ак куян	231
Соры куян	1130
Европа кондызы	264
Тиен	701
Ондатра	407
Кошлар**	
Тәллэтәвеч	30
Соры көртлек	616
Бөҗыр	192
Гади кыр тавыгы	3025
Кыр үрдәге	1588
Чүрәкәй	1141

*Тояклы, кыйммәтле йонлы хайваннарның, аюларның саны 2019 елның 31 августына китерелгән.

** Кошларның саны 2019 елның 31 мартына китерелде.

2.9 Халыкның сәламәтлеге өчен хәвеф-хәтәрне бәяләү.

Югары Симет торак пунктының Тукай урамындагы һәм Совет урамындагы торак йортлары «Симет» ҖЧҖ терлекчелек комплексының санитар-яклау зоналары, машина-трактор паркы, гамәлдәге авыл зиратының санитар-яклау зонасы чикләренә эләгә.

Түбән Симет торак пунктының Октябрь һәм Ленин урамындагы торак йортлары машина-трактор паркының санитар-яклау зоналары, авыл зираты чикләренә эләгә.

3. УРМАН ФОНДЫ ҖИРЛӘРЕ

Җирлек территориясендә урман фонды җирләре Саба урманчылыгының эксплуатация урманнарыннан (1695,0563 гектар мәйданы) һәм саклау урманнарыннан гыйбарәт, алар, үз чиратында, кыйммәтле урманнар категориясе белән тәкъдим ителгән: чүл, ярымчүл, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнар һәм гомуми мәйданы 12,8257 гектар булган эрозиягә каршы урманнар (җирләрне эрозиядән саклау өчен билгеләнгән урманнар). Алар буенча мәгълүмат 3.1 һәм 3.2 нче таблицаларда китерелгән.

3.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан
урман фонды җирләре

Участок исеме	БДКМРга белешмәләр	Җир кишәрлегеннән файдалану режимын фактта үтәү
Эксплуатация урманнары	16:35:000000:978	үтәлә
Су саклау зоналарында урнашкан урманнар (күпконтурлы участок)	16:35:000000:954	үтәлә

3.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан урман фонды җирләреннән файдалануның хокукый режимы

Зона исеме	Участоктан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Эксплуатация урманнары	**Эксплуатация** урманнарында түбәндәгеләр рөхсәт ителә: 1. агач әзерләү; 2. сагыз әзерләү; 3. агач булмаган урман ресурсларын әзерләү һәм җыю; 4. азык-төлек урман ресурсларын әзерләү һәм дару үсемлекләрен җыю; 5. аучылык хуҗалыгы өлкәсендә эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру; 6. авыл хуҗалыгын алып бару; 7. фәнни-тикшеренү эшчәнлеген, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру; 8. рекреация эшчәнлеген гамәлгә ашыру; 9. урман плантацияләре төзү һәм аларны эксплуатацияләү; 10. урман культуралары, җиләк-җимеш, декоратив үсемлекләр, дару үләннәре үстерү; 11. җир асты байлыкларын геологик өйрәнү, файдалы казылмалар ятмаларын эшкәртү	РФ Урман кодексының 25 маддәсе 04.12.2006 № 200-ФЗ

	эшләрен башкару; 12. сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, шулай ук гидротехник корылмалар һәм махсуслаштырылган портлар төзү һәм эксплуатацияләү; 13. электр тапшыру линияләрен, элемтә линияләрен, юлларны, торба үткәргечләрне һәм башка линия объектларын төзү, реконструкцияләү, эксплуатацияләү; 14. агач һәм башка урман ресурсларын эшкәртү; 15. дини эшчәнлекне гамәлгә ашыру; урманнар урнашкан җирләрне максатчан билгеләү нигезендә урманнардан файдалану, аларны саклау, яклау, яңадан торгызу.	
Су саклау зоналарында урнашкан урманнар	1) агулы химик препаратлардан файдалану; 2) печән чабу һәм умартачылыктан тыш, авыл хуҗалыгын алып бару; 3) урман плантацияләрен булдыру һәм эксплуатацияләү; 4) нефть һәм табигый газны геологик өйрәнү, эзләү һәм чыгару өчен кирәкле линияле объектлардан, гидротехник корылмалардан һәм объектлардан тыш, капиталь төзелеш объектларын төзү һәм эксплуатацияләү.	РФ Урман кодексының 04.12.2006 № 200-ФЗ маддәсе

4. ФАЙДАЛЫ КАЗЫЛМА ЯТМАЛАРЫНЫҢ ТАУ БҮЛЕКЛӘРЕ

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә каты файдалы казылмалар һәм углеводород чималы ятмаларының тау бүлекләре юк, тау токымнары статусы булган җир асты байлыкларының лицензияле участоклары файдаланыла, алар чикләрендә халыкны хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү өчен җир асты сулары чыгарыла. Мондый участокларга Түбән Симетнең көньяк-көнбатыш читендәге участок (ТАТ САБ 01645 ВЭ лицензиясе), Югары Симетнең төньяк-көнбатыш читендәге участок (ТАТ 00918 ВЭ лицензиясе) керә.

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Югары Симет авыл җирлеге чикләрендә махсус сакланучы табигать территорияләре юк.

6. ТЕРРИТОРИЯНЕ КУЛЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

6.1 Җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Җирлек территориясендә III һәм IV класслы хәвефлелектәге объектлар урнашкан. Булган объектларның санитар-яклау зоналары турындагы мәгълүматлар

һәм санитар-яклау зоналары режимын үтәү турындагы мәгълүмат 6.1.1 нче таблицада китерелгән. Объектларның санитар-яклау зонасын куллану регламентлары 6.1.2 нче таблицада китерелгән.

6.1.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан җитештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Объект исеме	СЗЗ төре (якынча, исәп-хисап, билгеләнгән)	СЗЗ күләме, м	Объект турында БДКМРна белешмәләр, СЗЗ	Нигезләү: (норматив документлар)	Объектның СЗЗ режимын үтәү
Гамәлдәге авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары					
Ю.Симет авылы «Симет» ЖЧЖнең 1183 башка исәпләнгән мөгезле эре терлекләр фермасы	якынча	300	-	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗга Ю.Симет авылының торак төзелеше эләгә
Т.Симет авылы «Симет» ЖЧЖенең 244 башка исәпләнгән мөгезле эре терлекләр фермасы	якынча	300	-	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	үтәлә
Ю. Симеттә «Симет» ЖЧЖ МТП	якынча	300	16:35:000000:94	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗга Ю.Симет авылының торак төзелеше эләгә
Т.Симеттә «Симет» ЖЧЖ МТП	якынча	300	-	СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	СЗЗга Т.Симет авылының торак төзелеше эләгә
Планлаштырыла торган авыл хуҗалыгы җитештерүе объектлары					
Күркә үстерү фермасы һәм күркә итен эшкәртү цехлары «Саба» ЖЧЖ	якынча	300		СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03, 7.1.11	
Күмү урыннары					
Ю.Симеттән төньякка таба зират			16:35:050303:13 16:35:050303:6		
ЮВ.Симет бистәсендәге зират	якынча	50	16:35:050101:191	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03	СЗЗга торак төзелеше эләгә
Ю.Симет һәм Т.Симет бистәләре арасындагы			юк		

зират					
Т.Симет бистәсендәге зират			16:35:050201:31		СЗЗга торак төзелеше эләгә

6.1.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан санитар-яклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Санитар-саклау зонасы	Түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми: – торак йортлар, аерым торак йортларны, ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж төзелешләре территорияләрен, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участокларын, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләрне дә кертеп; – спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дәвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре; – дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал складлары һәм ярымпродуктлар җитештерү объектлары; сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктларының күпләп складлары объектлары, эчәр суларны әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары. **Авария хәлендәге** дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен биналар, идарә итү биналары, конструктор бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу корылмалары, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен - мәйданчыклар һәм корылмалар, янгын деполары, җирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник - канализация канализация станцияләре, су белән тәэмин итү станцияләре, АЗС, су белән тәэмин итү корылмалары урнаштыру.	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03

6.2 Автомобиль юлларының юл буе полосалары, тимер юлларның саклау зонасы, аэродром яны территориясе

Җирлек территориясендә «Байлар Сабасы - Тимершык» - Югары Симет - Алан һәм «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» - Түбән Симет IV категорияле төбәк юллары уза

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында» 2008 елның 1 декабрендәге 841 номерлы карары нигезендә, региональ әһәмияттәге IV категориядәге автомобиль юллары өчен юл буе полосасының киңлеге торак пунктлар чикләрендә урнашкан региональ әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш 50 м күләмендә бүленгән полоса чигеннән билгеләнә.

Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларының юл буе полосалары чикләрендә җир участокларыннан (җир кишәрлекләреннән) файдалануның аерым режимы билгеләнә, ул гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының юл буе полосаларында капиталь корылмалар төзү тыела, дип күздә тота:

- мондый автомобиль юлларына хезмәт күрсәтү, аларны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау һәм тоту өчен билгеләнгән объектлар;
- Россия Федерациясе Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе объектлары;
- юл сервисы объектлары, реклама конструкцияләре, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр;
- инженерлык коммуникацияләре.

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә санитар аермалар автомагистральләргә карата билгеләнә. Җирлек территориясендә автомагистральләр юк.

6.3 Магистраль яисә сәнәгать торбаүткәргечләренә (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләр, аммиакопроводларга) кадәр иң аз ераклыктагы зоналар

Җирлек территориясендә Магистраль торба үткәргечләр юк.

6.4 Магистраль һәм промысел торбаүткәргечләренең (газүткәргечләр, нефть үткәргечләр һәм нефть продуктлары үткәргечләренең, аммиак үткәргечләрнең)саклау зоналары

Җирлек территориясендә Магистраль торба үткәргечләр юк.

6.5 6кВ көчәнешле һәм аннан да күбрәк көчәнешле һава электр линияләренең сак зоналары

Югары Симет авыл җирлегенең торак пунктларын электр белән тәэмин итү 10 кВ электрүткәргеч линиясе ярдәмендә гамәлгә ашырыла, ул «Байлар Сабасы - Тимершык - Югары Симет - Алан» автомобиль юлы, КТП һәм электр линияләре бүлү челтәре буйлап бара.

6.5.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан электрүткәргечләрнең һава линияләренең сак зоналары

Объект исеме	Сак зонасы күләме, м	БДКМРга белешмәләр	Нигезләү: (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
Линия 10 кВ фидер 01 Мичән	10	Зона 16.35.2.57	09.04.2015 № 36-0/36 җир төзелеше эше 09.04.2015 "Электр челтәре объектлары саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан участоклардан файдалануның махсус шартлары турында" 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары	Сак зонасына Югары Стиметтәге Тукай һәм Совет урамындагы торак йортлар һәм Түбән Симеттәге Ленин урамындагы торак йортлар эләгә.

6.5.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан электр линияләренең һава саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Саклау зоналары	Электр тапшыру линияләренең сак зонасында эксплуатацияләүнең куркынычсызлыгын һәм өзлексез булуын боза алырлык яки алар барышында кешеләргә карата куркыныч туарга мөмкин булган гамәлләр уздыру тыела. Аерым алганда,түбәндәгеләр тыела: – ягулык-майлау материаллары саклагычларын урнаштырырга; – чүплекләр ясарга; – шартлату эшләрен башкарырга; – ут кабызырга; – сыек һәм коррозия матдәләрен һәм ягулык-майлау материалларын ташларга һәм агызырга; – чыбыкларга таяну һәм аларга чит предметларны якынайту, шулай ук терәкләргә менү; – давыл вакытында яки экстремаль һава шартларында электр тапшыру һава линияләренең сак зонасында булырга яки анда эшләр башкарырга. Һава электр линияләренең саклау зонасы чикләрендә бу линияләрне кулланучы оешма ризалыгыннан башка төзелеш, монтаж һәм су сиптерү эшләрен башкару, агач утырту һәм кисү, азык, ашламалар, ягулык һәм башка материаллар туплау, йөк төялгән яисә юл өслегеннән йөксез	«Электр челтәре хуҗалыгы объектларының сак зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартлары турында» 2009 елның 24 февралендәге 160нчыномерлы карары

	гомуми биеклеге 4 м дан артык булган машиналар һәм механизмнар өчен йөрү тыела.	

6.6 Су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары, балык хуҗалыгы тыюлыклары зоналары

Авыл җирлеге чикләренә керә торган су агымнарын саклау зоналары турындагы белешмәләр 6.6.1 нче таблицада китерелгән.

6.6.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан су саклау зоналары, яр буе яклау полосалары һәм яр буе полосалары

Объект исеме	Саклау зонасы төре	Зона күләме, м	БДКМРга белешмәләр	Нигезләү: (норматив документлар)	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
Исемсез су агымы - Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы	Яр буе полосасы	20	юк	Су кодексы 6 ст.	
	Яр буе саклау полосасы	50	юк	Су кодексы 65 ст.	Яр буе саклау полосасы һәм су саклау зонасы чикләрендә бакчачылык һәм яшелчәчелек территорияләре, канализацияләнмәгән торак төзелеше урнашкан. Зона чикләренә авыл хуҗалыгы җирләре зонасы эләгә.
	Су саклау зонасы	100	юк	Су кодексы 65 ст.	
Исемсез су агымының кушылдыклары	Яр буе полосасы	5	юк	Су кодексы 6 ст.	
	Яр буе саклау полосасы	50	юк	Су кодексы 65 ст.	Яр буе яклау полосалары һәм су саклау зоналары чикләрендә бакчачылык һәм яшелчәчелек территорияләре урнашкан. Исемсез су агымының яр буе яклау полосасы чикләрендә «Симет» ҖЧҖ фермасының силос траншеялары эләгә. Зона чикләренә авыл хуҗалыгы җирләре зонасы эләгә.
	Су саклау зонасы	100	юк	Су кодексы 65 ст.	

6.6.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә су саклау зоналарыннан, яр буе яклау полосаларыннан һәм яр буе полосаларыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдаланунының хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Яр буе полосасы	Һәр граждан , хәрәкәт итү һәм анда булу өчен,шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын җәлеп итү өчен,гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан файдаланырга хокуклы (механик транспорт файдаланудан тыш).	РФ Су кодексы
	Яр буе полосасы чикләрендә җир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.	РФ Җир кодексы
Яр буе саклау полосасы	Яр буе саклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән **чикләүләр белән беррәттән** түбәндәгеләр тыела: җирләрне сөрү; -юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру; - авыл хуҗалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен җәйге лагерьлар, ванналар оештыру	РФ Су кодексы
Су саклау зонасы	**Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела**: – туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану; – зиратларны, үләт базларын, җитештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру; – зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру; – транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус җиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми; – машнага ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (моңа, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләрен үтәгән очракта, транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнаштырылган очраклар керми); – пестицидларның һәм агрохимикатларның махсуслаштырылган саклагычларын урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану; – агынты суларны, шул исәптән дренаж суларны агызу; – гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы җир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемтекләренең җир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләрнең җир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1	

	статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). N 2395-I "Җир асты байлыклары турында"). Су саклау зоналары чикләрендә, **су объектларын пычранудан,** чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хуҗалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла: – үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын агызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары; – агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) җибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса; – агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэмин итүче локаль чистарту корылмалары; – җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) корылмалары һәм системалары. Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән җиһазландырылмаган гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләре территорияләренә карата, **аларны мондый корылмалар белән** җиһазландырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.	

6.7 Су басу зоналары

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы (2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы үзгәрешләре белән) күрсәтмәсе нигезендә Югары Симет авыл җирлегенең торак

пунктлары «Су басу (су басу) ихтималы булган зоналарга эләгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлегенә» кертелмәгән.

Җирлек территориясе буйлап ага торган елгалар ташу чорында куркыныч тудырмый, төп су агымы кушылдыкларының бер өлеше фәкать ташу һәм язгы ташу чорында гына тулылана.

Гидрологик режимны күзәтү алып барылмый, исемсез су агымы- Кече Мишә елгасының уң кушылдыгы өчен су басу зонасы ачыкланмаган.

6.8 Эчә торган һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Халыкның хуҗалык-эчә торган максатлары өчен, шулай ук «Симет» ҖЧҖнә караган скважиналар өчен Татарстан Республикасы Экология һәм табигать ресурслары министрлыгы боерыклары белән расланган санитария саклау зоналары проектлары эшләнде.

Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары турында мәгълүмат беренче, икенче һәм өченче пояслар, аларны куллану регламентлары һәм фактик торышы буенча 6.8.1 һәм 6.8.2 нче таблицаларда бирелгән.

6.8.1 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан эчә торган һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Зона билгеләнә торган объект исеме	Санитар саклау зоналары,м			Мәгълүматлар чыганагы	БДКМРга белешмәләр	Зонадан файдалану режимын фактта үтәү
	1 пояс	2 пояс	3 пояс			
Түбән Симет торак пунктында 1 нче (161020383) скаважина	R=30	r=101 (агым буенча аска таба), R=107 (агым буенча өскә таба), киңлеге d=104	r=211 (агым буенча аска таба), R=1794 (агым буенча өскә таба), киңлеге d=537	ТР Экология министрлыгының 2017 елның 2 февралендәге 108-п номерлы боерыгы	ЗСО-3 16.35.2.552, ЗСО-2 16.35.2.578	ЗСО-2 һәм ЗСО-3 чикләрендә МТП урнашкан, авыл хуҗалыгы җирләре эләгә, шуңа бәйле рәвештә ашламалар куллану ихтималы да кире кагылмый.
Югары Симет торак пунктында 13 скважина	Койма буенча 36х33	R=43	R=300	ТР Экология министрлыгының 2015 елның 29 июлендәге 567-п номерлы боерыгы	ЗСО-3 16.35.2.570, ЗСО-2 16.35.2.595	ЗСО-3 чикләрендә торак секторы урнашкан
«Симет» ҖЧҖ терлекчелек комплексының җир асты	Төньяктан - 36, көнчыгыштан -	66	440	Санитар-эпидемиологик нәтиҗә 13.06.2017 №16.11.11.000.Т.001	-	ЗСО-3 чикләрендә торак секторы урнашкан

байлыклары кишәрлегендә су җыю	17, көнбатыш тан - 24, көньякта н - 30			646.06.17		

6.8.2 нче таблица

Югары Симет авыл җирлеге территориясендә урнашкан эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалануның хокукый режимы	Нигезләү: (норматив документлар)
Санитария саклау зонасы	I пояс чикләрендә югары көпшәле агачлар утырту рөхсәт ителми, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хуҗалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми. Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның 1 нче поясыннан читтә урнашкан агынты суларны якын көнкүреш яки җитештерү канализациясе системасына яки җирле чистарту корылмалары станцияләренә агыза торган канализация белән җиһазландырылырга тиеш Санитария саклау зоналары 2 нче һәм 3 нче пояслар чикләрендә түбәндәге очракларда тыела: туфрак капламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор Идарәсенең ТО белән мәҗбүри килештергәндә башкарыла); эшкәртелгән суларны җир асты офыкларына утырту һәм каты калдыкларны җир асты байлыкларын эшкәртү; ГСМ, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, промстокларны туплаучылар, шламосаклагычлар һәм башка объектлар урнаштыру; җир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэмин итә торган объектларны урнаштыру; мондый объектларны санитар саклау зонасы 3 нче пояс чикләрендә җир асты суларын җир асты суларына тапшырганда гына урнаштыру, җир асты суларын саклаганда, җир асты суларын махсус саклау чараларын үтәгәндә, җир асты суларын саклаганда, җир асты суларын махсус пычратуга контрольдә тоту чараларын үтәгәндә, Роспотребология органнары тарафыннан бирелгән радиация күзәтчелеген исәпкә алып, җир асты байлыкларын саклау органнары бәяләмәсен исәпкә алып кына рөхсәт ителә.	СанПиН 2.1.4.1110-02 «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» 2002 ел
	Шулай ук II пояс чикләрендә җир асты суларын микроб пычрату куркынычын китереп чыгара	

	торган зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнарны кисү тыела.	

6.9 Дәвалау-савыктыру урыннарын, курортларны һәм табигый дәвалау ресурсларын саклауны санитар (тау-санитария) бозу

Җирлек территориясендә әлеге объектларның төрләре юк.

6.10 Саклана торган объектлар зоналары, саклана торган хәрби объектлар зоналары, хәрби объектларның саклау зоналары

Мәгълүматларның ачык чыганакларына караганда, Югары Симет авыл җирлеге территориясендә саклана торган объектлар, саклана торган хәрби объектлар юк.

6.11 Әйләнә-тирә мохитнең торышын күзәтү стационар пунктларының сак зоналары

Югары Симет авыл җирлегендә әйләнә-тирә мохитнең торышын стационар күзәтү пунктлары юк.

6.12 Махсус сакланылучы табигать территорияләренең (дәүләт табигать тыюлыгы, милли парк, табигать паркы, табигать һәйкәленең) саклау зоналары

Югары Симет авыл җирлеге чикләрендә махсус сакланучы табигать территорияләренең сак зоналары юк.

7. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТОТРЫКЛЫ ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР

Җирлектә килеп туган хәлне анализлау йомгаклары буенча, җирлекнең югарыда телгә алынган проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгән түбәндәге объектлы-юнәлешле чаралар эшләнде, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан файдалану режимын тәртипкә китерү, гомумән һәм тулаем алганда, экологик хәлне савыктыруга, халыкның экологик иминлеген тәэмин итүгә, территориянең табигатьтән нәтиҗәле файдалануын һәм экологик тотрыклы үсешен тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар эшләнде.

7.1 Атмосфера һавасын саклау чаралары

«Симет» ҖЧҖ Авыл хуҗалыгы җитештерүе мәйданчыкларының якынча санитар-яклау зоналары мәйданчыклары Югары Симет торак пунктында Тукай һәм Совет урамнары буенча торак секторны һәм Түбән Симет торак пунктында Ленин һәм Октябрьский урамнары буенча индивидуаль торак төзелеше участокларын үз эченә алу сәбәпле,әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты чыганаклары тирәсендә махсус билгеләнештәге яшелләндерү буенча эшләр башкарырга кирәк. Шулай ук Югары Симет торак пункты янындагы ферма территориясе өчен сәнәгать мәйданчыкларының санитар-яклау зоналарының исәп-хисап чикләрен нигезләү проектын алга таба да табигый үлчәүләр уздыру һәм санитар-яклау зонасы урнаштыру белән бергә башкарачак.

«Саба» ҖЧҖнең күркә үрчетү фермасы һәм күркә ите эшкәртү цехлары өчен 25 мең башка исәпләнгән 24,7493 га мәйданлы проект документациясен эшләү стадиясендә сәнәгать мәйданчыкларының санитар-яклау зоналарының исәп-хисап чикләрен нигезләү проектын башкарырга кирәк,ә аннан соң, объектны файдалануга тапшырганнан соң, натураль үлчәүләр үткәрергә һәм санитар-саклау зонасы урнаштырырга. Генераль планда әлеге ферма өчен торак пунктлардан еракта урнашкан территория бирелгән, СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә 300 м га исәпләнгән санитар-саклау зонасы тәкъдим ителгән.

«Саба» ҖЧҖенең яңа фермасына район әһәмиятендәге җирле юл 1 км озынлыктагы камилләштерелгән өслек планлаштырыла. Бу юл буйлап махсус билгеләнештәге яшелләндерү эшләрен башкарырга, ә атап әйткәндә, агачларның җил саклагыч полосаларын утыртырга кирәк.

Түбән Симеттә планлаштырылган торак төзелеше өчен территория машина-трактор паркының санитар-яклау зонасын исәпкә алып бирелә.

7.2 Җир өсте һәм җир асты суларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары

Түбән Симет торак пунктында Ленин урамындагы урнашкан торак йортта су агызуга аерым игътибар бирергә кирәк. Ул исемсез су агымының-Кече Мишә елгасы уң кушылдыгының су саклау зонасы чикләренә генә эләгә. Кабул итү бүлмәләре әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан эшләнергә тиеш.

Фермалар территориясе өчен лотоклар (канаулар), чүп үләннәре кую җайланмалары куеп агып төшүче суларны кырларга ташлауны булдырмау өчен локаль чистарту корылмаларын булдырырга, тиресне саклау һәм зарарсызландыру өчен тирес саклагычлар булдырырга кирәк.

«Симет»ҖЧҖ фермасы урнашкан Түбән Симет торак пунктыннан көньякка исемсез су саклау зонасы һәм яр буе саклау полосасы режимын үтәүгә аерым игътибар бирергә кирәк.,ә нәкъ менә су саклау зонасы чикләрендә агынты суларны агызуга юл куярга; терлек көтүгә, эре мөгезле терлекләрне асрау-лагерьга һәм лагерьга карап тотуга, яр буе саклау полосасында ванналар булдыруга юл куярга ярамый.

Яр буе яклау полосалары чикләренә керә торган авыл хуҗалыгы җирләре полосаларын җирләрне сөрүне, яр буе яклау полосалары чикләрендә авыл хуҗалыгы хайваннарын аулауны булдырмау максатында махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең төп мәйданнарыннан аерырга кирәк.

Эчә торган су һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганагын - Түбән Симет бистәсендәге скважинаны саклауга аерым игътибар бирергә кирәк. Химик пычранудан саклану өчен билгеләнгән санитария саклау зонасының өченче пояс чикләрендә эшчәнлек алып бару режимы бозылган. Шулай итеп, өченче һәм өлешчә икенче пояс чикләренә Түбән Симет бистәсендә машина-трактор паркы территориясе эләгә. Машина-трактор паркы 6 берәмлек техника саклау өчен бетон идән - гараж белән капиталь корылма белән тәкъдим ителгән. Килеп туган вәзгыятькә бәйле рәвештә ремонт эшләрен гараж эчендә үткәрергә, ә ягулык-майлау материалларын аерганда калдыкларны дөрес җыю һәм утильләштерүне оештырырга кирәк.

Өченче пояс чигенә шулай ук зират керә, әмма СанПиН 2.1.1110-02 таләпләре белән зиратларны урнаштыруны тыю икенче пояс өчен генә билгеләнгән.

Түбән Симеттән көньяк-көнбатышка таба урнашкан авыл хуҗалыгы җирләрендә өченче пояс чикләренә эләгүче минераль ашламалар санын көйләргә кирәк.

7.3 Җир ресурсларын саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чаралары

16:35:050304:10 кадастр номеры булган кишәрлектә стационар сугару системалары белән ясалма сугарулы авыл хуҗалыгы җирләре башка максатлар өчен файдалану тыела.

чокырларны, бигрәк тә файдаланыла торган авыл хуҗалыгы җирләренең мәйданнарын киметүгә ярдәм итә торган чокырларны яшелләндерүне чокыр челтәре үсмәс өчен башкарырга кирәк.

Кирәк булганда, җирләр территориясендә җил саклагыч һәм туфрак саклагыч утыртмаларның мәйданнары арту мөмкин.

7.4 Җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү системасын оптимальләштерү чаралары

Фермалар территориясендә тирес чыгару урыннарын оештыру, шулай ук алдан зарарсызландыру чараларын үткәрү зарур. Озак вакыт торганнан соң (5.8 п. ССР баш дәүләт санитария табибы тарафыннан расланган терлекчелек предприятиеләре өчен санитария кагыйдәләре 31.12.1987 № 4542-87, 12 ай дәвамында) кырларга чыгарылырга мөмкин.

Каты коммуналь калдыкларны һәм фермаларның биологик калдыкларын үз вакытында җыю «Саба МПП ЖКХ» ААҖ белән тәэмин ителә. Халык ягыннан калдыкларны туплау кагыйдәләрен үтәү таләп ителә, фермалар җитәкчелеге ягыннан су үткәрми торган контейнерларда каты коммуналь калдыкларны туплауны оештырырга кирәк.

7.5 Халыкны физик йогынтылардан яклау чаралары

Торак пунктлар территориясенә керә һәм Түбән Симеттә Ленин урамы һәм Югары Симеттә Тукай урамы буйлап бара торган 10 кВ югары вольтлы линияләрне сак зоналарын кыскарту өчен җир астыннан үткәрергә кирәк.

“Байлар Сабасы - Тимершык-Югары Симет-Алан” төбәк әһәмиятендәге юл ягыннан урнашкан Югары Симет торак пунктындагы торак төзелешен тавыштан саклану өчен махсус билгеләнештәге яшел утыртмалар белән әйләндереп алырга кирәк.

7.6 Объектларны җитештерүне һәм урнаштыруны оптимальләштерү чаралары

«Симет» ҖЧҖ объектларының санитар-яклау зоналары торак пунктларның төзелешен үз эченә алалар, җитештерүне оптимальләштерергә һәм ферма сәнәгать мәйданчыкларының санитар-яклау зоналарын билгеләргә, яки торак зонасы территориясен физик тузган очракта үзгәртеп корырга кирәк.

Фермалар территорияләрен «Мөгезле эре терлекләрне җитештерү, үстерү һәм сату максатларында аларның ветеринария кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясе Авыл хуҗалыгы министрлыгының 2016 елның12 декабрендәге 551 номерлы боерыгы таләпләре нигезендә (Россия Юстиция министрлыгы 17.03.2017 N 46003), шулай ук «Колхозларның, совхозларның һәм ярдәмче хуҗалыкларның сөт фермалары өчен санитар һәм ветеринария кагыйдәләре» нигезендә (раслаулар) җайларга кирәк. СССР Госагропромы 29.09.1986). Фермалар территориясендә агып төшүче суларны чыгару системасын җайларга, тирес саклагыч төзергә кирәк. Силос чокырларының конструкциясе аларның герметиклыгын тәэмин итәргә тиеш. Терлекләрне су белән тәэмин итүне үз скважиналардан оештырырга кирәк.

Машина-трактор паркын өченче пояс чикләреннән су җыю скважинасын санитар саклау зонасына чыгару мөмкин булмаган очракта, Түбән Симет бистәсендә ягулык-майлау материалларының туфракка эләгү мөмкинлеген булдырмый торган чаралар күрергә кирәк.

Булган зиратларның санитар-яклау зоналары чикләренә торак йортлар элэгү сәбәпле, зират территориясенең артуы рөхсәт ителми. Шуннан соңгы күмүләрне зиратларның факттагы чикләре чикләрендә башкаралар.

7.7 Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру һәм алардан файдалану режимын үтәү чаралары

Гамәлдәге «Симет» ҖЧҖ фермасының сәнәгать мәйданчыклары өчен санитар-яклау зонасын билгеләргә кирәк.

244 башка исәпләнгән яшь терлекләр фермасын су белән тәэмин итү мәсьәләсен хәл итәргә кирәк, чөнки хәзерге вакытта хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗлар өчен скважина юк.

«Саба» ҖЧЖенең планлаштырылган күркә фермасы өчен проект документациясе стадиясендә исәп-хисап санитар-яклау зонасын билгеләргә кирәк.

Ферманың хуҗалык-эчә торган ихтыяҗлары өчен су җыюны, алдан исәпләнергә тиешле скважинаны саклауның өч поясы чикләрендә территориядән файдалану режимын бозмаслык итеп, урнаштырырга кирәк.

7.8 Территориянең табигый-экологик каркасын булдыру чаралары

Югары Симет авылы территориясен махсус билгеләнештәге яшелләндерү полосалары белән әйләндереп алырга кирәк: төбәк юлыннан көньяк-көнбатыш яктан, фермадан һәм машина-трактор паркыннан көньяк-көнчыгыштан, Түбән Симет территориясен машина-трактор паркыннан аерырга кирәк.

Су агымнары һәм төбәк юлларының яр буе яклау полосалары буйлап шулай ук махсус билгеләнештәге яшелләндерүләрне оештырырга кирәк.

7.9 Махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалану режимын үтәүгә юнәлдерелгән чаралар

Җирлек чикләрендә махсус сакланучы табигать территорияләре юк.

7.10 Махсус сакланылучы табигать территорияләрен оештыру чаралары

Җирлек чикләрендә махсус сакланучы табигать территорияләрен оештыру каралмаган.

7.11 Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясын саклау гамәлләре

Үсемлекләрнең һәм хайваннарның урман төрләре яшәү урыны шартларының төрлелеген саклап калу өчен, урманнарны эшкәрткәндә төп биотоплар - зур булмаган мәйдан участоклары саклана, алар кисүләргә кагылмый һәм биотөрлелекне саклау өчен мөһим әһәмияткә ия. Аларның булуы урман тирәлеген кисүләрдә торгызуга ярдәм итә. Бу объектлар тере организмнарның сирәк очрый торган һәм зәгыйфь төрләренең потенциаль яшәү урыннары булып тора. Төп биотоплар исемлеге Саба урманчылыгының урман хуҗалыгы регламентында билгеләнде.

Җирлек территориясендә предприятиеләрне һәм корылмаларны проектлаганда объектның үсемлекләр һәм хайваннар дөньясына йогынтысын бәяләүгә игътибар итәргә кирәк һәм, кирәк булган очракта, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Җитештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының үлемен булдырмау буенча таләпләр турында" 2000 елның 15 сентябрендәге 669 номерлы карары нигезләмәләренә таянып, саклау чараларын күрүне күздә тотарга кирәк.

7.12 Халыкны табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чаралары

Сөзәклек эрозиясенә һәм ишелгән урыннарга каршы көрәшү өчен елга үзәннәре террасалары һәм ерганак битләре битләрен агроурманмелиорация юлы белән алга таба да ныгыту зарур. Чокырларның тар өлешен күмү дә мөмкин.

Су басу зонасына эләккән урамнарда яклауның төп чаралары сыйфатында территориянең өслеген ясалма күтәрүне, локаль дренажларны күздә тотарга кирәк.

Территорияне табигый характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чаралары «Территориянең инженерлык әзерлеге чаралары» 4.13 пунктында җентекләбрәк каралган, ә урман янгыннарын кисәтү чаралары «Гражданнар оборонасы буенча чаралар исемлеге, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары» 4.14 пунктында язылган. Анда Югары Симет авыл җирлегенең генераль планын нигезләү буенча материалларның аңлатма язуы каралган.

7.13 Территориянең санитар-эпидемиологик торышын һәм халыкның сәламәтлеген оптимальләштерү чаралары

Санитар-яклау зоналарыннан файдалану режимнарын үтәү, җитештерү предприятиеләре өчен санитар-яклау зоналарының исәп-хисап чикләре проектларын үтәү; эчәр су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары таләпләрен үтәү һәм хуҗалык-эчәр суларының сыйфатын лаборатор тикшереп тору; торак пунктлар чикләре буйлап махсус билгеләнештә яшелләндерүне оештыру; локаль чистарту корылмалары урнаштыру; ферма калдыклары белән дөрес эш итү территориянең санитар-эпидемиологик торышын яхшыртуга һәм халык сәламәтлегенә уңай йогынты ясарга ярдәм итәчәк.

1. 8. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

1. Татарстан Республикасы Ландшафтлары. Региональ ландшафт-экология анализы / Ермолаев О.П., Игонин М.Е., Бубнов А.Ю., Павлова С.В. - Казан: «Слово». - 2007. - 411 б.

2. Татарстан Республикасының Кызыл китабы: хайваннар, үсемлекләр, гөмбәләр/ ред. А. И. Щеповских Казан: Табигать: Стар, 1995. - 454 б.

Фонд материаллары

3. Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (кертелгән үзгәрешләр белән), расланган. ТР МК 2020 елның 9 июлендәге 569 номерлы карары

4. Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы, раслаулар. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрендәге 165 номерлы карары

Башлангыч мәгълүматлар

5. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Югары Симет авыл җирлеге тарафыннан бирелгән башлангыч мәгълүматлар.

Норматив документлар исемлеге

6. "Шәһәр төзелеше кодексы" 2004 елның 29 декабрендәге 190 номерлы федераль закон

7. «Су кодексы» 2006 елның 3 июлендәге 74 номерлы Федераль закон

8. «Урман кодексы» 2006 елның 4 декабрендәге 200 номерлы Федераль закон

9. «Хайваннар дөньясы турында» 95 елның 24 апрелендәге 52 номерлы Федераль закон

10. "Җир кодексы" 2019 елның 27 декабрендәге 136 номерлы Федераль закон

11. «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7 номерлы Федераль закон

12. "Җир асты байлыклары турында" 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Федераль закон

13. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52 номерлы Федераль закон

14. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160нчы номерлы «Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан кишәрлекләрдән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе турында» карары
15. «Урында су саклау зоналары чикләрен һәм су объектларының яр буе яклау полосалары чикләрен билгеләү кагыйдәләре» 2009 елның 10 гыйнварындагы 17 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәтенең карары
16. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Язгы ташу чорында су басу (су басу) ихтималы зоналарына эләгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге" 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы карары
17. ТАССР Министрлар Советының 1978 елның 10 гыйнварындагы 25 номерлы карары
18. «Татарстан АССР Министрлар Советының, Татарстан ССР Министрлар Кабинетының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча аерым норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында» 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
19. «Татарстан Республикасы территориясендә башка максатлар өчен рөхсәт ителми торган аеруча кыйммәтле продуктив авыл хуҗалыгы җирләре исемлеге, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми» 2016 елның 23 декабрендәге 3056-р номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
20. «Татарстан Республикасында махсус сакланылучы табигать территорияләренең дәүләт реестрын раслау һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының махсус сакланылучы табигать территорияләре мәсьәләләре буенча аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 24 июлендәге 520 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
21. 2010 елның 28 декабрендәге 820 номерлы СП 42.13330.2011 «СНиП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Россия Федерациясе Региональ үсеш министрлыгының 2010 елның 28 декабрендәге 820 номерлы боерыгы белән расланган "Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү".
22. СП 131.13330.2012 "СНиП 23-01-99. Төзелеш климатологиясе".
23. СП 14.13330.2018 "СНиП II-7-81. Сейсмик районнарда төзелеш Актуальләштерелгән редакция".
24. СП 116.13330.2012 "СНиП 22-02-2003. Территорияләр, биналар һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер саклау. Төп нигезләмәләр»
25. СП 1.2.1170-02 «Гигиена, токсикология, санитария. Агрохимикатларның иминлегенә гигиена таләпләре»
26. СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән суүткәргечләрне һәм су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары».

27. СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»

28. СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү

29. Биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре, раслаулар. РФ баш дәүләт ветеринария инспекторы 04.12.1995 ел

30. Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре 1992 елның 22 апрелендәге Дәүләт шәһәр техник күзәтчелеге карары

Табигатьне саклау документлары

31. Җир асты байлыкларыннан файдалануга лицензияләр
32. Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының эчәргә яраклы һәм хуҗалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары проектларын раслау турында боерыклары
33. Санитар-эпидемиологик һәм эксперт бәяләмәләре
34. Үләт базын бетерү акты

Интернет-ресурслар

35. «Россия федераль геология фонды» ФДБУнең файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарының цифрлаштырылган чикләре картасы https://rfgf.ru/info-resursy/karta-otsifrovannyh-granits

36. Татарстан Республикасының экологик картасы http://ecokarta.tatar.ru

37. Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсенең рәсми сайты http://16.rospotrebnadzor.ru/

38. Санитар-эпидемиологик нәтиҗәләр реестры http://fp.crc.ru/